Dzisiaj 20 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego Roman Fengler wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 390

Poznań, sobota dnia 27 sierpnia 1932

Rok XXVII

„Zrastanie się" Pomorza z Polską i „upomorzanie się" Polski

W warszawskiej „Gazecie Polskiej" wysłannik tego pisma p. K. Leczycki zdaje sprawę z pobytu swego na Pomorzu i przychodzi do wniosku, że pozycja polityczna „sanacji" na ziemi tej jest znakomita, lepsza nawet, niż w innych częściach kraju.

Nie będziemy p. Leczyckiego przekonywali, że oddaje się wielkiemu złudzeniu i złudzeniem karmi czytelników organu „pułkownikowskiego", ponieważ realny stan rzeczy na Pomorzu jest wręcz odwrotny. Złudzenie daje dużo szczęścia; na co mamy burzyć jego podstawy w wyobraźni p. Leczyckiego i tow. Jeżeli sądzą oni, że szeregi organizacyj przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego a polityczne szeregi „sanacyjne", to jedno i to samo, niech przy tym sądzie pozostaną aż do — wyborów następnych. Tyle już razy zapowiadano „zwycięstwo" „sanacji" na Pomorzu, a, jak przyszło do wyrażenia przez społeczeństwo pomorskie woli narodowej, to z owego „sanacyjnego" „zwycięstwa" robiła się zawsze klęska, a rzeczywiste zwycięstwo obozu narodowego. Więc czemuż „triumfy" te nie mają się jeszcze raz powtórzyć?

Konkluzja ostateczna wysłannika „Gazety Polskiej" brzmi:

„...Jeżeli i są (na Pomorzu) utyskiwania, to niema jednak uogólnień, niema beznadziejności, niema skrajnego pesymizmu! Proces zrastania się nadmorskiej dzielnicy z całością organizmu państwa idzie tak szybkim krokiem naprzód, a świadomość koniecznej współpracy państwa i społeczeństwa posuwa się tak intensywnie, że na tem tle dawne bożki dzielnicowych antagonizmów skazane są na wymarcie.

„A jednocześnie jak to najdobitniej wykazało „święto morza", rozpoczyna się i proces „upomorzania się" Polski. Obronna energja całej Rzeczypospolitej poczyna płynąć w kierunku północnym..."

Więc zdaniem naczelnego organu obozu rządowego Pomorze teraz dopiero — w chlubnej erze „sanacyjnej" — „zrasta się" z państwem polskiem, „zrasta się" z resztą Polski. A nam się wydaje, że ludność pomorska jest z Polską zrośnięta od dawna, czego dowodem jej narodowa postawa w okresie niewoli, jej twarda wówczas walka o utrzymanie polskości na najbardziej wysuniętej i zagrożonej placówce, jej wysyłanie posłów polskich do parlamentu niemieckiego itp. Pomorzanie byli z resztą Polski zrośnięci sercem i duszą, myślą i pracą wówczas już, gdy dzisiejszych „zbawców" „sanacyjnych" noga nie postała jeszcze na ziemi pomorskiej, gdy „zbawcy" ci uważali Pomorze za kraj raz na zawsze stracony dla Polski na korzyść niemczyzny.

Duch polski społeczeństwa pomorskiego jest dzisiaj taki, jaki był wówczas. Ale lud pomorski nie jest i nie chce być zrośnięty z „sanacją", która jest obca jego zasadom moralnym, jego przekonaniom narodowym, jego instynktowi praworządnemu. Jak to formułuje lapidarnie „Słowo Pomorskie", dewizą społeczeństwa pomorskiego jest: wszystko dla Polski, nic dla „sanacji".

P. Leczycki ma słuszność, gdy, pisząc o skargach Pomorzan, powiada: „Niema jednak uogólnień, niema beznadziejności, niema skrajnego pesymizmu". Tylko Pomorzanie rozumieją to inaczej, niż on. Pomorzanie wytaczają najcięższe i najgorsze, uzasadnione zarzuty przeciwko „sanacji", ale nie uogólniają ich, nie skierowują ich przeciw Polsce, przeciw narodowi polskiemu jako całości. Dlatego w duszach ich „niema beznadziejności, niema skrajnego pesymizmu", choć sąd ich o „sanacji" jest — beznadziejny.

Wysłannik „Gazety Polskiej" orzeka równocześnie, że „rozpoczyna się i proces „upomorzania się" Polski".

„Sanacja" utożsamia zawsze siebie z Polską. O „sanacji" można istotnie powiedzieć, że proces jej „upomorzania się" dopiero się rozpoczyna. Nie wiadomo nawet, czy to się dzieje na dobre i na stałe, czy też dla względów przemijających. Będziemy się z ogólnego stanowiska narodowo - państwowego cieszyli, jeżeli proces ten rozwojowy „sanacji" okaże się głębszym i trwałym.

Dla obozu narodowego jest pierwszorzędne znaczenie Pomorza dla Polski dogmatem bezwzględnym od lat dziesiątków. Prosimy chociażby przewertować pod tym kątem widzenia roczniki „Kurjera Poznańskiego" od początku jego istnienia. I tak myśleli narodowcy nietylko na ziemiach naszych zachodnich, ale na całym obszarze Polski, czego dowodem program i działalność tajnej Ligi Narodowej i jawnej jej ekspozytury Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego w czasie niewoli oraz wojny światowej.

Jeżeli chodzi o obóz rządowy, mamy jeszcze do zanotowania znamienny objaw: zaledwie rozpoczyna się proces „upomorzania się" „sanacji", a już odzywają się w niej głosy, jak „Il. Kurjera Codz.", by Polska miała nie jeden front — ku zachodowi, lecz dwa fronty — ku zachodowi i wschodowi.

Nie myślimy oczywiście przemawiać ani słowem za tem, by państwo polskie miało zaniedbywać jakąkolwiek część swojego obszaru. Nasze kresy wschodnie są z Rzeczpospolitą Polską związane na wieki, i Rzeczpospolita musi na nich spełnić swoje wielkie zadanie narodowo-państwowe i cywilizacyjne. Ale nie może to zmienić postaci rzeczy, że Polska musi być wyraźnie zwrócona frontem na zachód z świadomością, że Prusy — Niemcy są jej historycznym, największym i najniebezpieczniejszym wrogiem, skąd orjentacja zachodnia wypływa jako kategoryczny nakaz posłannictwa dziejowego narodu i państwa polskiego.

Dekret, zawieszający nieusuwalność sędziów

Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.) — Dzisiaj ukazał się „Dziennik Ustaw" nr. 73 zawierający pod pozycją 663 dekret prezydenta o upoważnieniu władzy mianującej do przeniesienia sędziów w stan spoczynku i na inne miejsca służbowe. Dekret ten zawiesza nieusuwalność sędziów od dnia wejścia w życie rozporządz., t. j. od dzisiaj, od dnia ogłoszenia do dnia 31 października 1932 r. Władza, mianując, może przenieść sędziów bez ich zgody do innego równorzędnego sądu, albo w stan spoczynku. Prezesów oraz wiceprezesów sądu można w tym czasie mianować bez ich zgody sędziami w tychże sądach, albo w sądach równorzędnych lub wyższych, przyczem otrzymują oni w tym wypadku tylko uposażenia, związane z nowym stanowiskiem.

Art. 2 postanawia, że w okresie do 31 października br. przepisy prawa o przedstawianiu przez kolegja sądowe kandydatów na stanowiska sędziowskie nie będą miały zastosowania.

Artykuł 3 postanawia, że sędziowie, którzy nie nabyli praw emerytalnych w razie przeniesienia w stan spoczynku, otrzymują odprawę jednorazową w wysokości 6-miesięcznego uposażenia, o ile byli 5 lat przynajmniej w państwowej służbie polskiej, a, o ile krócej, w wysokości uposażenia 3-miesięcznego.

Ostatnie artykuły polecają wykonanie dekretu ministrowi sprawiedliwości i określają dzień 27 sierpnia jako termin wejścia dekretu w życie. (w)

Konferencje w sprawie ewent. rekonstrukcji rządu

Narady premjera z p. Piłsudskim

Warszawa, 27. 8. (Tel wł.). Po wczorajszem posiedzeniu rady ministrów, w nocy z piątku na sobotę, premjer Prystor wyjechał do Wilna. Ma spotkać się tam z panem ministrem spraw wojskowych i omówić szereg spraw państwowych, pomiędzy innemi sprawę ewentualnej rekonstrukcji rządu. Niektórzy bowiem ministrowie czują się bardzo przemęczeni swojemi obowiązkami. „Kurjer Poranny" twierdzi, że premjer zamieniłby premjerostwo na tekę mniej męczącą, a z innej strony donoszą, że zapowiedziany na niedzielę wyjazd premjera do Gdyni został odwołany. (w)

Strajk urzędników magistrackich m. Warszawy

Okólnik prez. miasta a pracownicy — Robotnicy miejscy do strajku nie przystąpili

Warszawa, 27. 8. (Tel wł.) — Wczoraj dnia 26 b. m. odbyło się nadzwyczajne zebranie delegatów międzyzwiązkowych komisji porozumiewawczej związku pracowników miejskich, przy udziale przeszło 250 delegatów wszystkich wydziałów Magistratu m. st. Warszawy.

Po odczytaniu zebranym okólnika prezydenta miasta, w którym prezydent Słomiński wzywa pracowników do natychmiastowego powrotu do pracy, twierdząc, że kasa posiada pieniądze na wypłatę należnych poborów, strajkującym zaś grożąc wrazie oporu zwolnieniem ze służby miejskiej, zebrani delegaci po wyczerpującej dyskusji jednogłośnie uchwalili rezolucję, w której wyrażają zaufanie do międzyzwiązkowej komisji, powierzając Prezydjum jej prowadzenie nadal wszelkich pertraktacyj z Magistratem oraz akcji o słuszne postulaty pracowników t. j. wypłatę całych należności za lipiec i sierpień r. b. potępiając równocześnie prowokacyjne okólniki i postępowanie prezydjum magistratu.

Zebrani potępili stanowisko tych związków, które nie solidaryzując się z akcją międzyzwiązkowej komisji i usiłują przeszkodzić w akcji wstrzymania się od pracy wycieńczonych z głodu pracowników i robotników miejskich.

Warszawa, 27. 8. (PAT). W strajku pracowników wydziału administracyjnego m. Warszawy biorą udział wszyscy pracownicy tego wydziału z wyjątkiem naczelników biur i oddziałów.

O strajku robotników przedsiębiorstw miejskich narazie niema mowy. Jedynie pracownicy wodociągowi i gazowni oświadczyli, iż w razie przeciągnięcia się strajku pracowników wydziału administracyjnego do dnia 1 września przystąpią do strajku po tym terminie.

Jak się dowiadujemy na posiedzeniu naczelników i kierowników poszczególnych biur objętych strajkiem postanowiono wypowiedzieć pracę tym pracownikom, którzy nie stawili się dzisiaj do pracy.

Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.) W sobotę strajk w magistracie trwa dalej. Istnieje niebezpieczeństwo, że od poniedziałku przyłączą się do strajku przedsiębiorstwa miejskie, a wtedy strajk przybrałby już formy bardzo ostre. (w)

Państwowa szkoła morska nie przyjmuje nowych kandydatów

Gdynia, 27. 8. (Tel. wł.). Państwowa Szkoła Morska w Gdyni, która szkoli kadry adeptów polskiej marynarki handlowej, nie przyjmuje w roku bieżącym nowych kandydatów.

Zarządenie to podyktowane zostało względami na ogólną sytuację gospodarczą kraju, sytuację na rynku pracy adeptów marynarki handlowej, wreszcie pozostaje ono w związku z pewnemi zamierzeniami w zakresie organizacji szkoły.

Pod koniec września zawinie do Gdyni „Dar Pomorza", na którym przybędą przyjęci w roku zeszłym do szkoły uczniowie wydziału nawigacyjnego i **rozpoczną normalne zajęcia w szkole.**

Ruina samorządu stolicy

Wczoraj (w piątek) zastrajkowali pracownicy miejscy Warszawy. Strajk jest na razie częściowy, gdyż nie obejmuje przedsiębiorstw miejskich. Ponadto w niektórych, najważniejszych działach administracji ustanowiono dyżury.

Powodem strajku jest zaleganie z wypłatą pensji pracownikom. Niedomagania pod tym względem trwają już od kilku miesięcy. Dotychczas dzięki obustronnemu zrozumieniu sytuacji udało się uniknąć konfliktu. Obecnie — jak twierdzi odezwa bloku zrzeszeń pracowniczych, obejmującego wszystkie odłamy i ugrupowania — położenie materjalne pracowników doszło do takiego stanu, że zdecydowali się oni użyć tak radykalnego środka, jakim jest strajk.

Sytuacja jest trudna, niemal bez wyjścia. Pracownicy nie godzą się na proponowane przez magistrat zaliczki i żądają pełnej zaległości, które przekraczają sumę 4 miljonów zł. A tymczasem kasa miejska po niesłychanych zabiegach zdołała uzyskać około miljona i tem dysponuje.

Pracownicy przedsiębiorstw miejskich otrzymują pensje regularnie i dlatego na razie nie strajkują. Jednak i na tym terenie konflikt wisi w powietrzu. Tutaj chodzi znowu o zmniejszenie uposażeń, określonych w umowach zbiorowych, które w jednych przedsiębiorstwach niedawno wygasły, w innych wygasają w najbliższym czasie. Magistrat proponuje nowe warunki ze zmniejszonemi pensjami i rozmaitemi dodatkami, na co związki pracowników nie chcą się zgodzić. Decydująca konfefencja w tej sprawie ma się odbyć 3-go września. Zachodzi jednak obawa, że — o ileby strajk pracowników administracji przedłużał się — pracownicy przedsiębiorstw poprą swoich kolegów, nie czekając na termin i wynik tej konferencji.

Położenie jest ciężkie. Trudno nie rozumieć, a nawet nie współczuć z ludźmi, którzy, nie otrzymując za swą pracę należnego im wynagrodzenia i cierpiąc z tego powodu wraz z rodzinami skrajny niedostatek, chwytają się rozpaczliwych środków walki. Z drugiej jednak strony nie można obarczać całą odpowiedzialnością władz miejskich, które na skutek ogólnego położenia finansowego państwa pomimo wszelkich wysiłków i starań nie mogą zdobyć potrzebnych pieniędzy.

Tutaj może ktoś zauważyć, że obowiązkiem tych władz było przewidzieć obecny stan rzeczy i zawczasu pomyśleć o środkach zaradczych. Zarzut to jest słuszny, ale trzeba go rozciągnąć jeszcze na inne czynniki, stojące poza, a raczej ponad samorządem.

Niejednokrotnie pisaliśmy już o paradoksalnej pod względem prawnym i politycznym sytuacji, w jakiej od 2 lat zgórą znajduje się samorząd stolicy. Jeszcze w maju 1930 r. wygasła kadencja obecnej rady miejskiej warszawskiej i magistratu i powinny były odbyć się nowe wybory. Tymczasem ówczesny minister spraw wewnętrznych p. gen. Składkowski, opierając się na ustawie, uznanej nawet przez rząd za wygasłą, wyborów nie zarządził i kazał urzędować obecnym władzom miejskim aż do uchwalenia nowych ustaw samorządowych, względnie do rozwiązania. Rada miejska zaskarżyła tę decyzję do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, ale ten sprawy dotąd nie rozstrzygnął. Stało się zatem tak, jak chciał p. gen. Składkowski.

Rzecz jasna, że w takich warunkach nie mogło być mowy o prawidłowej i przewidującej gospodarce. Wprawdzie wiadomem było, że nowe ustawy tak szybko nie powstaną. Ale właśnie dlatego nad samorządem stolicy zawisła — niby miecz Damoklesa — ustawiczna groźba rozwiązania. Nie było sprawy, przy której „sanacja" chcąc wywrzeć nacisk na władze miejskie, nie groziłaby ich rozwiązaniem. Nie było tygodnia, żeby prasa prorządowa nie pisała o niem, jako o rzeczy zdecydowanej.

W takiem położeniu każdy myślał więcej o nowych wyborach, aniżeli o tem, co będzie w r. 1932, bo nikt nie przypuszczał, że obecne organy samorządowe dożyją aż do tego roku i jego trudności. Stan samorządu stolicy pogarszał się z każdym dniem, ulegając postępującemu rozkładowi. Od pół roku rada miejska jest bez prezesa, ponieważ po wyrażeniu votum nieufności przywódcy B. B. S. p. Jaworowskiemu nie można stworzyć większości dla wyboru jego następcy. Z tych samych powodów także i jedno miejsce w prezydjum magistratu — po śmierci sanacyjnego wiceprezydenta p. Błędowskiego — jest nieobsadzone. Radni miejscy, nie poczuwając się z tytułu prawa do piastowania mandatów, spełniają je niechętnie, z musu.

Oto są powody, które w stopniu daleko wyższym aniżeli kryzys wpłynęły na obecny stan samorządu stolicy. Stan ten można bez przesady określić jako ruinę. Sprawcami jej są te czynniki polityczne, które nie zarządziły w r. 1930 nowych wyborów.

M. K.

Masoni o dążeniach masonerji

We Francji ukazała się nowa książka p. Leona de Poncins o wolnomularstwie, mająca tę zaletę, że opiera się na dokumentach i oświadczeniach samych masonów w przedstawieniu zasad wolnomularstwa, jego metod działania, jego organizacji, oraz jego znaczenia w życiu narodów.

Słynny wolnomularz szwajcarski Quartier-la-Tente powiedział:

„Wolnomularstwo nałożyło sobie pewne zadanie, jako swą misję: chodzi o nic mniejszego, niż przebudowanie społeczeństwa ludzkiego na zupełnie nowych podstawach."

P. Leon de Poncins przedstawia, na czem ma polegać ta przemiana: 1) zburzenie cywilizacji zachodniej, zbudowanej na zasadach chrześcijańskich i monarchistycznych, które przez dwa tysiące lat stanowiły jej podwalinę, 2) poprowadzenie rozwoju ludzkości poza i ponad wszelką różnicą narodowości i religji, 3) zastąpienie świata, zorganizowanego i ulubionego przez katolicyzm, ludzkością masońską. W działalności tej — jak stwierdza i szczegółowo wykazuje p. Leon de Poncins — przeważny wpływ wywierają Żydzi, jak na to zresztą wskazują już same te dążenia.

Wspomniany Quartier-la-Tente mówi o starciu cywilizacji katolickiej z masońskiemi dążeniami:

„Nie może być niczego innego jak tylko walka, i to walka bezwzględna, która skończy się triumfem wiedzy i sumienia. Zbyteczna nad tem się rozwodzić. Mason jest człowiekiem wolnym, a katolik jest niewolnikiem, poddanym przymusowi karności umysłu. Nic zaś tak stanowczo nie kłóci się z duchem masońskim".

Wskutek tego przeciwstawienia karności katolika rzekomej wolności jednostki wedle masońskiego powiedział Gustave Bord o wolnomularstwie, że zasadniczemi jego pierwiastkami są: pycha człowieka, duch zła, bunt przeciw Bogu.

W myśl tych zasad wolnomularstwo zamierzyło sobie stworzenie cywilizacji rzekomo wyższej. Miałaby ona zapewnić ład społeczny, gdyż byłaby organizacją jednostek, ożywionych pragnieniem działania wedle wskazań sprawiedliwości i światła rozumu oraz sumienia. W ten sposób miałaby nastać powszechna sprawiedliwość, a niedostatek i nędza byłyby nieznane.

Przez te swoje dążenie wolnomularstwo staje się samo jakby jakąś nową religją. Wolnomularze powinni uważać się za pewnego rodzaju zakonników i apostołów religji bardziej świętej, niż wszystkie inne. Zadaniem naszem jest — mówią oni — szerzenie religji republiki serc obywatelskich i cnót republikańskich. Wierzymy — mówią dalej — w triumf dobra nad złem, inteligencji nad brutalnością oraz w dobrą przyszłość narodów wyzwolonych i o pokój ostatecznie oparty na demokracji.

Ze stanowiska jakby nowej religji przenosi się w ten sposób wolnomularstwo bardzo wyraźnie w politykę. Jako ideał swój głosi demokrację. P. Leon de Poncins określa dążenia polityczne masońskie jako owiane pewną mistyką ideału społeczeństwa, w którem jednostki suwerenne doszły do wyzwolenia się zpod wszelkiej władzy, nie pochodzącej od nich samych.

Suwerenna godność jednostki wymaga jej doskonałej wolności. A zatem jednostka winna uchylić się zpod wszelkiej narzuconej władzy. Człowiek wolny nie może dopuścić, by istniała władza polityczna samodzielna, wywodząca się z zasady wyższej, niż jednostka... Słusznie zatem filozofowie 18 wieku wydali walkę władzy monarchicznej, która jest właśnie typem władzy wyższej ponad jednostkę, a zatem naruszającej zasadę wolności... Człowiek wolny jest w istocie swojej dobry, nie może otrzymywać praw sdądinąd, niż od siebie samego, a tylko prawo, które on sam sobie nałoży, będzie sprawiedliwe...

W ten sposób wspólne jądro myśli żydowsko-masońskiej skierowuje ku demokracji, a z tem wiąże się także i ten rzeczywisty bieg rzeczy, że wolnomularstwo zawsze rozwijało sztandary demokracji.

Nie trudno dostrzec, że także w swych pojęciach politycznych wolnomularstwo zwraca się przedewszystkiem przeciw katolickiemu pojęciu społeczeństwa i państwa. Katolicyzm uznaje istnienie w życiu ludzkiem czegoś wyższego, niż wola i dążenia jednostki, mianowicie ręki opatrzności i prawa Bożego. Masońskie wywyższanie jednostki lub zespołu jednostek jako źródła wszelkiego prawa na ziemi, jest przedewszystkiem walką z zasadą prawa Bożego.

Wesoły nonsens

Pod tytułem „Polskie podżeganie" donosi centrowa „Kölnische Volkszeitung" z Poznania, że na niedzielnem zgromadzeniu narodowem w Poznaniu b. polski poseł (ma być: b. konsul generalny) w Berlinie p. Zieliński wystąpił — przeciw traktatowi wersalskiemu...

Skąd ten wesoły nonsens? Ponieważ p. Zieliński stwierdził rzeczowo i spokojnie, że traktat wersalski nie przyznał Polsce wszystkich zachodnich ziem polskich.

Instruktor „Strzelca" — włamywaczem

Wydział karny sądu okręgowego w Chojnicach rozpatrywał sprawę niejakiego Józefa Taski, instruktora i „kaprala „Strzelców", któremu akt oskarżenia zarzucał, że w kwietniu b. r. włamał się do stodoły Kaschitzkiego, któremu porwał trzy deski. Tasko skazany został na pół roku więzienia, przyczem okazało się, że już dwukrotnie był karany więzieniem za kradzież. Należy zaznaczyć, że „Strzelec" w Chojnicach słynie z wyczynów i przestępstw karanych przez prawo.

Konfiskata „Wielkopolanina"

Nr. 85 „Wielkopolanina", z dnia 27 bm., narodowego organu włościańskiego, uległ konfiskacie na zarządzenie starostwa grodzkiego w Poznaniu za artykuł „Prawdziwe oblicze Polski".

Nieudały występ „sanacyjnego" posła Michałkiewicza

Piszą nam z Bielska, co następuje:

Inicjator nowego „sanacyjnego" ugrupowania nazywającego się „Stronnictwo Rolnicze" wybrał się w ub. niedzielę do Zawoji koło Makowa Podhalańskiego, by zapoczątkować na terenie tutejszego okręgu organizację tego nowotworu.

Na wiec przybyło kilkuset włościan, którzy wbrew woli organizatorów wybrali na przewodniczącego wiecu, działacza O. W. P. p. Witolda Grotta z Poznania, bawiącego w Zawoji na letnisku.

Wobec tego, że mimo jednomyślnego wyboru, organizatorzy nie chcieli się zgodzić, aby p. Grott przewodniczył, podniosła się wrzawa i oburzenie wśród zebranych pod adresem p. Michałkiewicza, któremu zarzucono zdradę.

W rezultacie przewodniczący zaproponował rezolucję, wyrażającą votum nieufności dla „posłańców" z klubu B. B. W. R., która została entuzjastycznie przyjętą, a zebrani wznieśli okrzyk na cześć Wielkiej Polski i wiec opuścili, który następnie policja rozwiązała. W podobny sposób wszędzie jest przyjmowany kompan p. Michałkiewicza poseł Fidelus.

W Małopolsce zachodniej „sanacja" na terenie wsi postradała całkowicie wpływy.

W Rosji własność publiczna jest „święta i nietykalna"

Prasa moskiewska żywo komentuje nowy dekret rządu sowieckiego o ochronie własności publicznej — towarów przewożonych kolejami i zboża na polach, które w ostatnim czasie w wielkiej części były rozkradane. Charakterystyczne jest już zatytułowanie artykułu wstępnego „Prawdy" (nr. 219), która zamieszcza artykuł p. n. „Majątek publiczny jest święty i nietykalny". W artykule tym objaśnia, że jeżeli ustawy kapitalistyczne przeznaczone są dla ochrony własności prywatnej, to sowieckie ustawy proletarjackiej rewolucji chronią majątek publiczny. Majątkiem publicznym w Związku Sowietów jest majątek państwa, gospodarstw kolektywnych i sowieckich (kołchozów i sowchozów) oraz majątek kooperacyj. Majątki tych instytucyj są „święte i nietykalne".

„Prawda" przypomina, że w XI leninowskim leksykonie zamieszczony został „dziennik publicysty", w którym Lenin do swego dziennika napisał: „Dla złodziei kara śmierci przez rozstrzelanie". Z tego zapisku wnioskować można — zauważa „Prawda" — jak ostro oceniał Lenin kwestję walki ze złodziejami majątku publicznego".

Majątek publiczny w Związku Sowietów, jak stwierdza prasa sowiecka, został obecnie znacznie pomnożony, ale zarazem wzmogły się dążenia do opanowania go przez poszczególne jednostki, które „Prawda" zalicza do kategorji „wrogów klasowych". Wrogom tym wypowiedziano obecnie krwawą wojnę, która prowadzona będzie pod hasłem „majątek publiczny jest święty i nietykalny". Z żywiołami temi trzeba rozprawić się bezwzględnie — pisze „Prawda" moskiewska. Lud pracujący nie pozwoli, aby okradany był przez wrogów klasowych.

Prąsa moskiewska charakteryzuje obecną sytuację na polach sowieckich i kolejach następującemi słowy: „W ciemną noc na rolę kołchozu zakrada się kułak (zamożny rolnik) i kradnie zboże kołchoznicze. Wydajność żniw jest mała, ponieważ kułak zboże rozkradł. Kułak to główny i nieprzejednany wróg gospodarstwa kolektywnego. Czy może być miłosierdzie dla kułaka?"

To samo zjawisko zauważyć można na kolejach i w kooperatywach. Z tych składów i sklepów, gdzie siedzi wróg klasowy otrzymuje towary spekulant.

Dekret o ochronie majątku publicznego powiada, że nie może być miłosierdzia dla tych, którzy sięgną po ten majątek. „Prawda", objaśniając te słowa, pisze: „Złodzieje przewożonych przesyłek, majątku kołchozów i kooperatyw należy rozstrzeliwać, lub przy okolicznościach łagodzących osadzać na długie lata w więzieniu".

Zjazd rektorów wyższych uczelni

Warszawa, 27 8. (Tel. wł.). W pierwszych dniach września został zwołany do Warszawy zjazd rektorów wyższych uczelni. Przedmiotem narad będzie sprawa nowelizowania ustawy o szkołach akademickich, oraz wprowadzenie w życie podwyżki czesnego.

(w)

Stronnictwo Narodowe i Obóz Wielkiej Polski

w Puszczykowie

zwołuje wspólne zebranie dziś, 27. 8. 32 o godz. 20-tej (8-ma) do lokalu zebrań „Zameczek" p. Silskiego.

1) Referat na temat „Ustrój gospodarczy życia narodowego" wygłosi mgr. praw p. E. Postępski.
2) Referat na temat „Ugrupowania polityczne w Polsce i ich praca" — wygłosi p. W. Supiński, stud. ekon.

O liczny udział członków i sympatyków prosi ZARZĄD.

Szczegóły sojuszu japońsko-mandżurskiego

Siedem punktów sojuszu — Oburzenie w Stanach Zjednoczonych — Groźba nowego konfliktu

Paryż, 27. 8. (PAT). „Le Matin" podaje główne punkty sojuszu, zawartego między Japonją a nowem państwem mandżurskiem: 1) Japonja bierze na siebie obronę militarną republiki mandżurskiej, 2) zarząd płd.-mandżurskiej kolei żelaznej, finansowanej przez kapitał japoński obejmie w najbliższej przyszłości administrację płn.-mandżurskiej kolei żelaznej, 3) republika mandżurska uzna wszystkie traktaty, łączące dotychczas Mandżurję z Chinami z wyjątkiem tych układów, które mogłyby naruszyć niezawisłość nowego państwa mandżurskiego, 4) republika mandżurska zobowiązuje się zapewnić ochronę interesów chińskich, 5) funkcjonarjusze japońscy będą współpracowali z funkcjonarjuszami mandżurskimi dla zapewnienia bezpieczeństwa konstytucji mandżurskiej, 6) obywatele japońscy w Mandżurji będą korzystać z wszelkiej swobody ruchu oraz wolności handlu, 7) republika mandżurska znosi wszystkie eksterytorjalności.

Paryż, 27. 8. (PAT). „Echo de Paris" donosi z Waszyngtonu, że rozwój wypadków na Dalekim Wschodzie wywołuje tam żywy niepokój. Wysłanie nowych oddziałów japońskich do Szanghaju i uznanie przez Japonję nowego państwa mandżurskiego wywołało oburzenie w Ameryce i należy liczyć się z ewentualnością komplikacyj. Z niepokojem oczekuje się w Waszyngtonie raportu komisji Lyttona. Ogólnie panuje przekonanie, że Japonja stanie wobec dylematu albo przyjąć arbitraż w kwestji mandżurskiej, albo wystąpić z Ligi Narodów.

Bojówki hitlerowców grasują w Gdańsku

Gdańsk, 27. 8 (PAT). Ostatnie tygodnie odznaczały się nie tylko znacznem ożywieniem hitlerowskich zebrań agitacyjnych i urządzaniem pochodów lecz również napadami hitlerowców na przeciwników politycznych.

Organ socjalistyczny „Danz. Volksstimme" notuje prawie codziennie po 2 lub 3 wypadki podobnych napadów. Wczoraj w pobliżu Wollplatz grupa hitlerowców napadła na 2 robotników, których dotkliwie poturbowano oraz zerwano im noszone przez nich odznaki organizacyj antyhitlerowskich. W okolicy tej, zamieszkałej przeważnie przez robotników, hitlerowcy oświetlali wczoraj okna mieszkań latarniami samochodów i zakłócali spokój do tego stopnia, że wezwano pogotowie policyjne. Przed przybyciem policji hitlerowcy zbiegli.

Ostatni etap raidu lotniczego dokoła Europy

Por. Żwirko zdąża do celu przy szybkości ponad 200 klm. na godzinę — 9 uczestników raidu, z Polakiem Gedgowdem — wylądowało w Berlinie

Warszawa, 27. 8. (PAT). Por. Żwirko uzyskał na trasie Paryż—Kopenhaga przeciętną szybkość przeszło 200 klm. W ten sposób nadrobił on już kilka punktów. O ile utrzyma się on przy tej samej przeciętnej szybkości na ostatnich dwóch etapach, to może znaleźć się znowu na pierwszem miejscu. O ostatecznem jednak zwycięstwie zadecyduje dopiero niedzielna próba szybkości maksymalnej, w której Niemcy mają ogromną przewagę, posiadając znacznie szybsze maszyny.

Berlin, 27. 8. (Tel. wł.) Do Berlina przybyło do godziny 10,30 dalszych siedmiu lotników, którzy temsamem lot okrężny ukończyli i w niedzielę będą musieli się poddać jeszcze jedynie próbie szybkości. Z Polaków wylądował w Berlinie Gedgowd, dalej Niemcy: Junck, Osterkamp, Passewaldt, Hirt, Stein i Morzik.

Czechosłowak Kleps, który z powodu złamania się rurki doprowadzającej paliwo musiał wylądować w Edsberga w Norwegji, po naprawieniu uszkodzenia dziś wylądował w Goeteborgu. Francuz Nicolle przy lądowaniu w Goeteborgu uszkodził ster kierunkowy, lecz uszkodzenie zdołał usunąć.

Berlin, 27. 8. (PAT.) Na lotnisko w Staaken przybyli dziś następujący zawodnicy międzynarodowego raidu turystyczny: Junck o godz. 7.14, Osterkamp 7.23, Hirth 9.03, Stein 9.07, Morzik 9.24, Possewald 9.33, Gedgowd 9.54; Lusser 11.27, Fretz 11.31. „Biuro Wolfa" oczekuje przybycia w każdej chwili dalszych lotników.

Po załatwieniu protokółu lozańskiego przez parlament austrjacki

Komunikat rządu w sprawie pożyczki

Wiedeń, 27. 8. (PAT.) Wiedeńskie biuro korespondencyjne ogłasza komunikat, w którym m. in. powiedziane jest: załatwienie protokółu lozańskiego przez parlament austrjacki wypełnia pierwszy warunek wejścia tego protokółu w życie. Ratyfikacja przez parlamenty zagraniczne będzie mogła nastąpić dopiero w jesieni. Rząd austrjacki nie omieszka uczynić wszystkiego, by przyspieszyć załatwienie protokółu. Komunikat głosi następnie, że dla rządu austrjackiego było szczególnie bolesne czasowe wstrzymanie transferu odnośnie do pożyczki Ligi Narodów z r. 1923. Rząd austrjacki uczyni wszystko, aby podjąć przedewszystkiem transfer na rzecz tej pożyczki. Austrja ujawniła w protokóle lozańskim swą chęć punktualnego wypełnienia swych zobowiązań zagranicznych. Konieczny jest tedy najściślejszy kontakt z poręczycielami tej pożyczki i rychłe wdrożenie rokowań w tej sprawie. Austrja uczyni największe wysiłki, aby przywrócić swój kredyt i przyczynić się ze swej strony do ożywienia obrotów międzynarodowych.

Nowe rokowania Centrum z hitlerowcami

Berlin, 27. 8. (PAT). W kołach politycznych krążyła wczoraj pogłoska, iż w rokowaniach między centrum a nar.-soc. o koalicję w Rzeszy nastąpiła nagła poprawa. Centrum zażądać miało dwóch tek, finansów i pracy, wysuwając jako kandydatów do tych tek Brüninga i Stegerwalda. W związku z tem, jak informuje „D. Allgm. Ztg." przedstawiciel centrum wyjechać ma do Neudeck celem przedłożenia prezydentowi Hindenburgowi odnośnych projektów rekonstrukcji gabinetu.

Samobójstwo ziemianina wobec komornika

Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.). — Wczoraj właściciel majątku Wroniki pod Piotrkowem, Feliks Winsch, w chwili gdy przybył doń komornik w celu egzekutowania należności, popełnił samobójstwo, strzelając do siebie w obecności komornika. Czynności urzędowe przerwano, zajmując się ratowaniem samobójcy. W stanie beznadziejnym odwieziono go do szpitala. Wypadek wywołał ogromne wrażenie śród okolicznego ziemiaństwa. (w)

Uruchomienie nieczynnej kopalni

Sosnowiec, 27. 8. (Tel. wł.). — Jak się dowiadujemy, nieczynna od szeregu lat kopalnia Andrzej III w Łagiszy przeszła w ręce polskiego konsorcjum, które postanowiło uruchomić nieczynne przedsiębiorstwo.

Roboty przygotowawcze na kopalni, nazwanej obecnie „Lipno" już podjęto i po odwodnieniu zatopionej kopalni, rozpocznie się eksploatacja t. zw. drugiego pokładu.

Narazie zatrudnionych jest kilkunastu robotników, a po całkowitem uruchomieniu kopalni znajdzie pracę około 300 osób.

Dodać trzeba, iż przedsiębiorstwo będzie urządzone podług nowoczesnych wymagań, t. j. wszelkie urządzenia będą zmechanizowane, przy dużem zastosowaniu energji elektrycznej.

Sprawy podatkowe ks. Pszczyńskiego w Najw. Trybunale Admin.

Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.). W Najw. Trybunale Adm. w jesieni rozpatrywana będzie jedna ze skarg księcia Pszczyńskiego w sprawie wymiaru podatku dochodowego, wyznaczonego mu przez władze skarbowe woj. śląskiego. Ogółem do N. T. A. wpłynęło sześć podobnych skarg.

Niezależnie od tych procesów odbędzie się proces ks. Pszczyńskiego o podatki przed Międzyn. Trybunałem w Hadze.

Ks. Pszczyńskiego zastępuje słynny cywilista niemiecki, prof. Kaufman.

Do czasu wydania orzeczeń przez trybunał, podatki nie mogą być ściągane.

Pełnomocnikiem administracyjnym majątku ks. Pszczyńskiego jest b. minister Rzeszy Curtius.

Podwójne samobójstwo w Pobiedziskach

Para małżeńska zaczadziła się gazem świetlnym

Pobiedziska, 27. 8. Tel. wł.). — Dziś rano o godzinie 9 otworzono przemocą mieszkanie Jana Gralaka w Pobiedziskach. Od dwóch dni Gralakowie nie wychodzili z mieszkania. Wydawało się to sąsiadom podejrzane i przywołali policję. Oboje Gralakowie 32-letni krawiec Jan i 28-letnia jego żona Anna, byli już bez życia. Przywołany lekarz p. dr. Bartlitz stwierdził śmierć wskutek zaczadzenia gazem świetlnym. Mieszkanie było pełne czadu gazowego i śmierć nastąpiła już może wczoraj. Jak już ustalono, Gralakowie popełnili samobójstwo. Powodu rozpaczliwego kroku nie zdołano jeszcze stwierdzić. Tragiczna śmierć Gralaków wywołała w mieście wstrząsające wrażenie. (kl)

Przepowiednia pogody na niedzielę: W dalszym ciągu pogodnie i ciepło.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,91 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 złotych.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.25 zł., gotówką 209.— zł., za 100 guld gd. w dewizach 173.56 do 173.82 zł., gotówką 173.22 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 27. 8. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny orjentacyjne

Żyto nowe, zdrowe suche . Usposobienie spokojne.	15,15— 15,65
Pszenica nowa zdrowa sucha Usposobienie mocne.	25,50— 26,00
Jęczmień 64—66 kg. nowy zdrowy suchy	16,25— 16,75

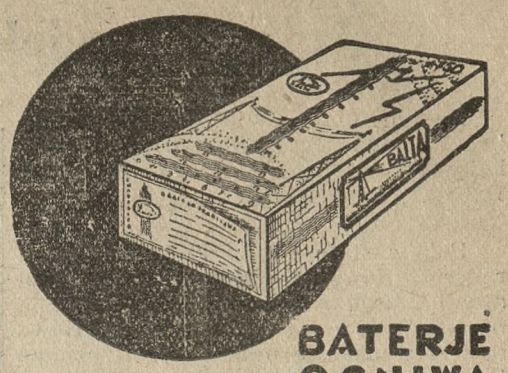

Jęczmień 68 kg. nowy zdrowy suchy . . . . . Usposobienie spokojne.	16,75— 17,75
Jęczmień brow., nowy zdrowy, suchy . . . . . Usposobienie spokojne.	18,50— 19,50
Owies nowy zdrowy suchy Usposobienie spokojne.	12,75— 13,25
Mąka żytnia 65% wł. work. Usposobienie spokojne.	25,75— 26,75
Mąka pszenna 65% wł. work. Usposobienie stałe.	41,50— 43,50
Otręby żytnie	9,50— 9,75
Otręby pszenne	9,25— 10,25
Otręby pszenne (grube) . .	10,50— 11,50
Rzepak	28,00— 29,00
Rzepik zimowy	30,00— 32,00
Groch Victoria	22,00— 24,00
Groch Folgera	28,00— 30,00

Ogólne usposobienie spokojne

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 162,5 tonn, pszenicy 150 tonn, jęczmienia 75 tonn, mąki żytniej 58 tonn, mąki pszennej 60 tonn.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 [illegible].

Berlin, 27. 8. 1932 r.

Pszenica march. . . . . Tendencja stała.	207,00—209,00
Pszenica jara 79—80 kg. fr. wagon Berlin trans. . . . Tendencja stała.	220,00
Żyto march. . . . . Tendencja stała.	158,00—160,00
Jęczmień browarowy . . . Tendencja spokojna.	172,00—182,00
Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . . Tendencja spokojna.	156,00—163,00
Owies . . . . . Tendencja stała.	133,00—138,00
Mąka pszenna . . . . . Tendencja dobrze utrzymana.	25,00— 30,25
Mąka żytnia . . . . . Tendencja mocniejsza.	21,60— 23,85
Otręby pszenne . . . . . Tendencja spokojna.	9,70— 10,20
Otręby żytnie . . . . . Tendencja spokojna.	8,25— 8,75
Groch Victoria	21,00— 24,00
Groch pastewny	14,00— 17,00
Wyka	17,00— 20,00
Kuchy lniane	10,30— 10,50
Kuchy z orzecha ziemnego .	11,40
Kuchy mielone (mączka) .	11,60
Wytłoki suche	9,00— 9,40
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,60
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,40

Ogólna tendencja niejednolita.

Giełdy zbożowo-towarowe.

Warszawa, 26. 8. Żyto 16.25—16½; pszenica 28—28½; zbierana 27½—28; owies jednolity 17—17½; jęczmień na kaszę 16½—17; browarniany 17½—18; groch polny 27—30; Victoria 27—30; mąka pszenna luksusowa 48—53; 0000 40—48. Usposobienie spokojne.

Kraków 26. 8. Pszenica dworska czerwona 29.75—30.25; 67/68 targ. stand. nowa 25—26; mąka żytnia okr. Krak. 60% 30.75—31.25; mąka żytnia okr Poznań 65% 30.50—31.00. Tendencja spokojna, dowozy małe.

Lwów, 26. 8. Pszenica kraj. dworska nowa 27.50—28; pszenica kraj. zbiorowa 25.50—26.00; żyto małopolskie, jednolite, nowe 16.25—16.75; żyto małop., zbiorowe, nowe 15.75—16.00; jęczmień małop. przemiałowy 14.50—16.00. Inne kursy niezmienione.

Lublin, 25. 8. Żyto dworskie 16.50—17; zbiórkowe 16—16.50; pszenica dworska nowa 125 fh. 28.40— 29.50; pszenica dworska nowa 118 fh 26.50—27; jęczmień browarniany 18, na kaszę 15.50—16; owies jednolity 15—16. Tendencja utrzymana.

Gdańsk, 26. 8. Pszenica 128 funtów, nowa 15, żyto eksportowe 9.90; żyto nowe dla młynów 9; jęczmień I kat. 11—11.85; średniej kat 10.50—11, gorszej kat. 108 funtów 10—10.25; groch Victoria 13.50—15.50, groch zielony 14.50 — 19.50; owies 9.25—9.50; otręby żytnie 6.75—7, otręby pszenne. Tendencja bez zmiany.

Bekony. Na giełdzie londyńskiej z dnia 25. 8. notowano w sh za cwt następujące ceny bekonów: duński 66—68; holenderski 53—58; polskie 52—57. W porównaniu z tygodniem ub. ceny nie wykazały żadnych zmian. Ubój w Danji wzrósł w tygodniu ub. o 1.000 sztuk i wyniósł 118.000. Ubój polskiego bekonu wyniósł 22.100 szt. Z Polski wysłano 10.266 balotów, z czego do Londynu 7.731, a do Hull 2.535.

Żydzi a upadek dawnej Polski

Na ten temat czytamy w niejednokrotnie już przez nas wspominanej książce Henryka Rolickiego „Zmierzch Izraela", co następuje:

Polska stała się od kilkuset lat terenem żydowskiej kolonizacji i eksploatacji. Najbardziej rażące gromadzenie się Żydów ma miejsce w XVIII w., to jest w okresie upadku politycznego i gospodarczego państwa polskiego. Musiało to zjawisko wywołać złowrogie skutki.

Kierownictwo żydowskie, pchając nadal masy żydowskie do zubożałego kraju, musiało mieć jakiś plan wyraźny, którego wykonanie ocaliłoby te tłumy żydowskie od nędzy, samemu zaś kierownictwu stworzyłoby widoki na realizację jego zamiarów, dyktowanych najwyższą racją stanu Izraela, to jest jego dążeniami mesjańskiemi do opanowania świata. Zbieranie się mas żydowskich w Polsce ma miejsce w tym samym okresie, w którym Żydzi na zachodzie Europy, dzięki tajnym organizacjom reformacji, a potem dzięki wolnomularstwu przygotowują sobie organizacyjny i ideowy podbój świata aryjskiego.

Tolerancja Polaków wobec Żydów i pozostawienie im zupełnej autonomji wewnętrznej stało się powodem, że została ona wybrana na miejsce skupienia się Izraela.

Już od XVI w. widzimy wyraźnie, że posiadanie silnego środowiska w Polsce umożliwia żydostwu w krajach zachodnich przechowanie istoty duchowej i organizacyjnej Izraela. Wybitne jednostki zpośród polskiego żydostwa stają się rabinami i kierownikami życia żydowskiego nawet w najpoważniejszych gminach żydowskich w całej Europie. Literatura rabiniczna Żydów polskich stanowi strawę duchową dla całego żydostwa światowego.

Plemię żydowskie, rozproszone po całym świecie, może trwać w dziejach tylko pod dwoma warunkami: 1) jeżeli posiada bardzo silną, na tradycji opartą, zakonspirowaną organizację kierowniczą, 2) jeżeli w którymkolwiek kraju utrzyma skupienie etniczne tak zwarte, że może zachować zupełną odrębność ideową i organizacyjną w stosunku do ludności tubylczej, stanowiąc dla Żydów w innych krajach zarówno rezerwuar rasowo i duchowo czystych nowych sił, jak i centrum, w którem wypracowuje się idee i środki walki judaizmu.

Atoli żaden silny naród nie zniesie w swem łonie takiego obcego ciała, nie pozwoli czynić z siebie podłoża, dostarczającego soków tysiącom, czy nawet miljonom nieproduktywnej i niezwiązanej z nim ideowo ludności. Moment, w którym Aragonja połączyła się z Kastylją, tworząc potężną Hiszpanję, stał się wyrokiem banicji dla żydowskiego skupienia. To też żydostwo nie mogło dopuścić, by ta katastrofa mogła się powtórzyć w Polsce. Polskę należało conajmniej osłabić. Kryzys gospodarczy zapanował wszechwładnie, a wciąż napływające masy Żydów niemieckich i tureckich potęgowały nędzę kraju i mas żydowskich. A więc wzmocnić Polski nie wolno, a stan słabości także jest zbyt uciążliwy. Cóż pozostaje?

„W przeddzień kryzysu w życiu zachodnio-europejskiego żydostwa, wyłanego rewolucją 1789 r., wielkie centrum żydowskie w Polsce znalazło się w stanie politycznego i społecznego rozkładu". Ten rozkład zmusił kierownictwo żydowskie, by pomyślało o wyjściu trzeciem: trzeba było zdecydować się na przemalowanie karty politycznej tej części Europy, na rozbiory Polski. Decyzja taka musiała już zapaść zaraz po r. 1648, po wojnach kozackich, gdyż najazd szwedzki i plany rozbiorowe Karola Gustawa cieszą się zupełnem poparciem żydostwa. Nie udało się jeszcze. Potem Żydzi finansują wybór Augusta II Sasa na tron polski i wojnę północną, niszczącą siłę Rzeczypospolitej. August II znowu snuje plany rozbiorowe w oparciu o Prusy i Rosję. Wolnomularstwo saskie i pruskie zostaje wciągnięte do współpracy.

Poza kwestją, kto brał pieniądze żydowskie podczas wyborów w dawnej Polsce, należy do naszego tematu i odwrotna strona zagadnienia: kto te pieniądze dawał, a raczej kto je do właściwych adresatów doprowadzał? Otóż to było zadaniem sztadlanów.

Zrywanie sejmów w epoce saskiej, które doszło do zupełnego zatamowania ich działalności, było niewątpliwie rezultatem krańcowej demoralizacji, szerzonej po mistrzowsku od wieku przez sztadlanów żydowskich. W tej atmosferze stają się zrozumiałe „sejmy nieme" i sejmy, zatwierdzające rozbiory, a postacie Rejtanów i Wybickich nabierają tragicznej wyrazistości.

Istotny stosunek wolnomularstwa polskiego do rozbiorów ujawniło symboliczne odezwanie się Józefa Ankwicza, kasztelana sądeckiego, mistrza krakowskiej loży „Przesąd zwyciężony", na sejmie rozbiorowym w Grodnie w r. 1793, gdzie ratyfikowano drugi rozbiór. Psłuchajmy opisu Korzona:

„Potem znów w nocy z 22 na 23 września z rozkazu Siewersa czterej posłowie: Krasnodębski, Mikorski, Skarżyński i Szydłowski byli wzięci w areszt i odesłani do ziem swoich. Wojsko otoczyło zamek, oficerowie weszli do sali posiedzeń, a generał Rautenfeld zajął miejsce obok tronu. Wtedy nastąpiła znana sesja niema; izba spędziła noc w zupełnem milczeniu. Nareszcie nad ranem Ankwicz oświadczył, że milczenie jest znakiem przyzwolenia. Siedzący obok króla, Rautenfeld, wziąwszy go za rękę, włożył w nią ołówek; Stanisław August podpisał swe imię na traktacie" (Tadeusz Korzon: „Wewnętrzne dzieje Polski za Stanisława Augusta" t. IV. str. 75).

Po rozbiorach położenie gospodarcze Żydów polskich poprawiło się odrazu: popierają ich rządy pruskie, oszczędzają austrjackie; Rosja pozwala im docierać w charakterze kupców do swych wewnętrznych gubernij. Wychodzi odrazu na jaw, że zniszczenie państwa polskiego było naturalnym skutkiem żydowskiego skupienia się na tych ziemiach, koniecznym warunkiem przetrwania mas żydowskich.

„Wzmógł się w tym czsaie udział Żydów w handlu zagranicznym; mnóstwo kupców jeździło corocznie na jarmarki zagraniczne (Lipsk, Królewiec) po zakup towarów, przedewszystkiem manufaktury; tam wywozili oni produkty Polski i Rosji, otwierał się dla przywożonych zagranicznych towarów obszerny rynek — wewnętrzne rosyjskie gubernie" (S. M. Dubnow: „Nowiejszaja istorja jewrejskogo naroda". t. I. str. 271).

Skupienie żydowskie miało już z czego żyć.

W smutnem przeczuciu

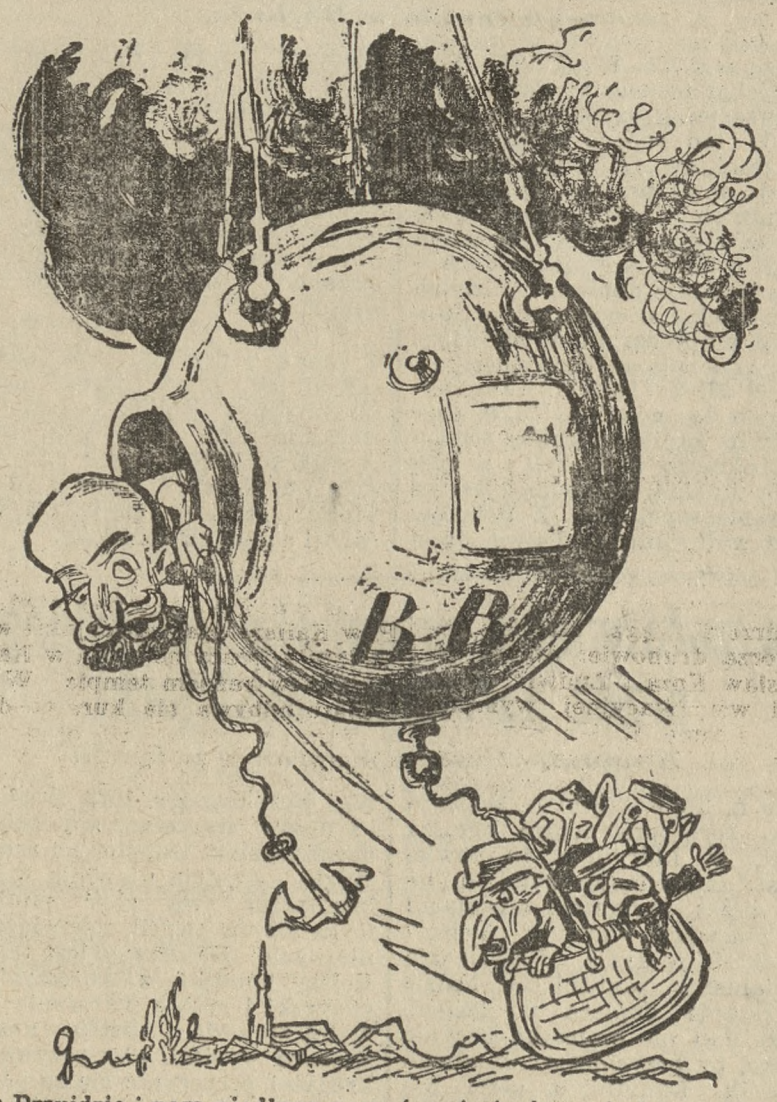

Sławek: Przyjdzie i nam niedługo ruszyć w stratosferę, niestety — bezpowrotnie

Zapobieganie trudnościom płatniczym w rolnictwie

Pięć dekretów Pana Prezydenta, dotyczących warsztatów rolnych, a w konsekwencji i całokształtu polskiego życia gospodarczego, przynosi z pełnią mocy prawnej ostatni, nr. 72 „Dziennika Ustaw R. P." z dn. 26 sierpnia. Zpośród 5 rozporządzeń z mocą ustawy, a mianowicie:

1) o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie, 2) o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw kredytowych małej własności rolnej, 3) o segregacji wierzytelności na nieruchomościach ziemskich parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań, 4) o zmianie rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22 marca 1928 r. o rejestrowym zastawie rolniczym, 5) o zmianie rozporządzenia Prezydenta R. P. z 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej — na pierwszy plan wysuwa się dekret o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie. Zakresem swego działania obejmuje rolnictwo zarówno wielkie, jak średnie i drobne. Przewiduje ono bowiem możność udzielenia przez sąd odroczenia wypłat wszystkim rolnikom, znajdującym się w trudnościach finansowych.

Mocą rozporządzenia objęte są wszystkie gospodarstwa rolne, leśne, ogrodowe i t. d., jak również warsztaty przemysłowe, związane bezpośrednio z gospodarstwem rolnem. Jedynie rolnicy wpisani do rejestru handlowego z tytułu posiadanych przez siebie przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych nie są objęci przepisami rozporządzenia. Sąd będzie udzielał odroczenia wypłat jedynie w uzasadnionych wypadkach, o ile trudności płatnicze rolnika wynikły nie z jego winy. Dostatecznym motywem są przyczyny, wynikające z ogólnego ciężkiego położenia gospodarczego w rolnictwie. Wniosek o odroczenie wypłat może zgłosić nietylko dłużnik, lecz również i wierzyciel, który wykaże swój interes prawny w dalszem prowadzeniu gospodarstwa rolnego przez dłużnika. Odroczenia wypłat udzielić może ten sąd okręgowy, lub grodzki, przy którym nieruchomość, wchodząca w skład gospodarstwa rolnego ma hipotekę; gdy niema hipoteki, właściwym jest sąd grodzki, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

Do wniosku winny być dołączone dokumenty: wykaz hipoteczny, bilans lub zamknięcie rachunkowe, spis długów, wierzytelności oraz wszelkich poręczeń i t. p., wreszcie ogólny plan uzdrowienia gospodarstwa rolnego.

Jeżeli obszar gospodarstwa rolnego nie przekracza 50 hektarów (200 mórg), wówczas wniosek o odroczenie wypłat może być przyjęty wprost do protokołu sądowego.

Sąd po otrzymaniu podania wyznaczy niezwłocznie termin, najdalej miesięczny, do rozpoznania sprawy. O wyznaczeniu terminu winno nastąpić ogłoszenie, conajmniej na tydzień przed terminem w sądzie i urzędzie gminnym według położenia nieruchomości. Gdy obszar gospodarstwa rolnego przenosi 50 ha., także w „Monitorze Polskim" i w innem czasopiśmie, według uznania sądu.

Podania o odroczenie wypłat opinjowane są przez delegatów do spraw finansowo - rolnych powołanych specjalnie przez ministra skarbu, którzy urzędują przy komitetach do spraw finansowo - rolnych. Stosownie do swego uznania sąd może również zasięgnąć opinji o podaniu dłużnika w Izbie, organizacji rolniczej lub u innych odpowiednich organizacjach gospodarczych.

W wypadkach, zasługujących na uznanie, sąd może zarządzić bezzwłocznie tymczasowe wstrzymanie wyznaczonej już sprzedaży majątku dłużnika oraz zakazać zbywania i obciążania hipotecznego nieruchomości. Postanowienie to jest bardzo ważne, gdyż uchyla możliwość złośliwych egzekucyj wierzycieli w stosunku do tych rolników, którzyby zgłosili wniosek o odroczenie wypłat.

Sąd zezwoli na odroczenie wypłat, jeśli przez odroczenie wypłat wierzyciele nie będą narażeni na niewspółmierną szkodę. Odroczenie wypłat nie będzie udzielone, jeśli niewypłacalność jest wynikiem takich czynów dłużnika, które posiadają znamiona czynu karalnego, jeśli sąd nabierze przekonania, że mimo zastosowania tego rozporządzenia utrzymanie gospodarstwa rolnego w rękach dłużnika, chociażby częściowe, jest niemożliwe z powodu niedostatecznego majątku, lub zbyt wielkiego zadłużenia, jeżeli bez uszczerbku dla gospodarstwa i bez odroczenia wypłat dłużnik może zaspokoić wszystkie swoje długi, i wreszcie jeżeli z innych przyczyn (lekkomyślne zaciągnięcie długów, rozrzutny tryb życia i t. d.) wniosek o odroczenie wypłat nie zasługuje na uwzględnienie.

Odroczenie wypłat nie obejmuje szeregu wierzytelności: 1) zobowiązań zaciągniętych po wyrzeczeniu odroczenia, 2) należności z tytułu najmu pracy, 3) ubezpieczeń społecznych, 4) ubezpieczeń od ognia w zakładach publicznych, 5) podatków państwowych i komunalnych, 6) kredytów pod rejestrowy zastaw rolniczy i drzewny, 7) rat pożyczek długoterminowych udzielonych przez banki państwowe lub instytucje kredytu długoterminowego zabezpieczonych hipotecznie, 8) zabezpieczonych hipotecznie zaliczek z tytułu przyznanych pożyczek długoterminowych, kredytów parcelacyjnych oraz gwarancyj bankowych, 9) odsetek bieżących w wysokości jednak tylko stopy dyskontowej Banku Polskiego od wszelkich należności prywatnych, zabezpieczonych hipotecznie, z wyjątkiem jednak tych należności, które zostały zabezpieczone sądownie na hipotekach w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o odroczenie, 10) należności powstałe po 1 grudnia 1931 r. za towary służące do celów gospodarstwa rolnego. 11) bieżących należności czynszu dzierżawnego, o ile z odroczenia korzysta dzierżawca gospodarstwa rolnego, 12) przedmiotów lub tytułów, wobec których służy prawo wyłączania w razie upadłości.

Odroczenia wypłat może sąd udzielić na okres jednego roku gospodarczego, przedłużając ewentualnie ten okres aż do nowej kampanji jesiennej. Jeżeli więc odroczenie zostało udzielone na wiosnę, to może trwać aż do jesieni następnego roku. Termin odroczenia wypłat może być pozatem przedłużony jeszcze na jeden okres gospodarczy celem uzdrowienia gospodarstwa rolnego na podstawie opinji instytucyj gospodarczych.

Zarządcą sądowym zostaje z reguły dłużnik, o ile daje tylko dostateczną rękojmię należytego prowadzenia gospodarstwa. Sąd mianuje pozatem nadzorcę sądowego wskazanego przez odpowiednią instytucję. Od wyroku sądu służy skarga apelacyjna dłużnikowi i wierzycielom. Zarówno zarządca (dłużnik), jak i nadzorca odpowiedzialni są za wykonywanie swych funkcyj przed sądem.

Dłużnik, będący zarządcą sądowym, nie otrzymuje żadnego wynagrodzenia oprócz skromnych środków utrzymania, które wraz z ze swojemi wydatkami na zarząd pokrywać winien bezpośrednio z przychodów gospodarstwa rolnego lub uzyskanej z nich gotówki.

Część rekretu o zapobieganiu trudnościom płatniczym w rolnictwie, dotyczącą postępowania układowego, omówimy pod tym tytułem w poniedziałkowem wydaniu naszego pisma.

Uratowanie sztandaru powstańców w Bukówcu

Piszą nam z Bukówca co następuje:

W cichej wiosce w Bukówcu pod Opalenicą zaszedł w święto Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej przykry fakt próby zaprzedania „sanacji" całego Towarzystwa Uczestników Powstania Wielkopolskiego 18/19 przez prezesa jego Wiktora Kozę.

Towarzystwo to istnieje już od roku 1922 i było kierowane dość sprawnie przez rolnika Wiktora Kozę, który pobocznie sprawuje na Bukówiec i okolicę urząd rewizora mięsa. Godnie występował on aż do czasu, kiedy zaczęły się zgubne wpływy na niego miejscowego nauczyciela Głąbińskiego, nie mającego wogóle żadnego związku z powstaniem wielkopolskiem, a znanego zwłaszcza z wystąpień „sanacyjnych".

Pan Głąbiński ukuł wraz z p. Kozą plan przeciągnięcia Tow. Uczestników Powstania ze Związku Tow. U. P. Wielkop. 18/19 do nowotworzącego się „sanacyjnego" Związku Uczestników Powstań Narodowych, tak zwanych weteranów. Wynikiem tych konszachtów było zebranie, które odbyło się przed kilkunastu dniami, a na które zaproszono prócz członków towarzystwa, miejscowych „sanatorów", nie mających zresztą nic wspólnego z powstaniem. Z pomocą tych nieuprawnionych uczestników zebrania potrafił p. Koza na podstawie odpowiednio spreparowanych wywodów p. nauczyciela, w których przyrzekał weteranom nawet subwencje, uzyskać większość za wnioskiem przystąpienia tow. do związku weteranów („sanacyjengo"). Uprawnieni do głosowania członkowie pozostali w mniejszości. Postanowili oni jednak z taktycznych względów zatrzymać w rękach dotychczasowych członków książki sprawozdawcze, 4 kasowe i pieniądze.

—

I tak pozostał na liście nowego towarzystwa skarbnik Jarmusz, sekretarz Marcin Pasiczek, natomiast chorąży Józef Kaczmarek nie pozwolił się zapisać na członka nowego towarzystwa weteranów, chcąc ratować sztandar, na który przysięgał. Kategorycznie odmówił też wydania sztandaru pomimo, że skłoniono policję do ingerowania w tej sprawie. Przodownik P. P. Jackowski kilkakrotnie zachodził po sztandar. Kaczmarek jednak sztandaru nie wydał i ulokował go w bezpiecznem miejscu.

Wierni sztandarowi wysłali go następnie do Opalenicy do sekretarza Związku T. U. P. Kazimierza Primkiego. Tego samego dnia udał się p. Primke razem z p. Witajewskim z Opalenicy do Bukówca, by porozumieć się z innymi członkami zarządu i odebrać majątek, księgi, protokólarz i drzewce do sztandaru. Pieczątkę odebrano od Wiktora Kozy po różnych wybiegach i trudnościach. W ten sposób uniemożliwiono przejęcie agend przez nowotworzące się towarzystwo „weteranów".

By sprawę organizacyjnie dobrze zakończyć, zwołali członkowie wierni sztandarowi T. U. P., na niedzielę, dnia 21 bm. nadzwyczajne walne zebranie celem nowego ukonstytuowania zarządu. Zebranie zagaił druh Franciszek Nowak, przedkładając program zebrania. Specjalnie powitał ks. proboszcza Kozłowicza oraz delegatów związku T. U. P., druha kapitana Karlewicza, a do pióra powołano druha Primkiego, ławnikami byli Maksymiljan Dzięcioła i Wal. Kanduła. Przewodniczący podkreślił znaczenie towarzystw uczestników powstania i stwierdził, że chociaż różne czynniki bagatelizują dzisiaj wielkopolskie powstanie, to powstańcy z pewną dumą mogą spoglądać na swoje boje, gdyż krew przelana w roku 1918/19 na ziemi wielkopolskiej niewątpliwie przyczyniła się w znacznym stopniu do odzyskania ich dla Polski. Dalej potępia niegodny powstańca fakt porzucenia sztandaru, na który przysięgano.

Dla odstraszenia innych od podobnego czynu powinno się wyrzucić poza nawias życia społecznego takich ludzi.

Przy końcu mówca podniósł zasługi tych wszystkich, którzy w obronie sztandaru i godności towarzystwa czynnie stanęli, za co im się należy pełne uznanie. Jako takich druhów wymienia dhów: Fr. Nowaka, Fr. Jarmusza, Marc. Pasiciela, Józefa Kaczmarka, Ant. Simona, Winc. Kromę, St. Jarmusza i innych. Na podstawie tych wyjaśnień przystąpili dotychczas zdala stojący powstańcy i złożyli deklarację o przyjęcie ich do towarzystwa, gdyż ze względu na niewyraźne stanowisko b. prezesa Kozy unikali dotąd towarzystwa.

Nakoniec przystąpiono do wyboru nowego zarządu, do którego weszli druhowie: jako prezes Józef Pięta, jako wiceprezes Maksymiljan Dzięcioła, jako sekretarz Marcin Pasiciel, jako zastępca sekretarza Koza Karol, jako skarbnik Franciszek Jarmusz, jako komendant Tomasz Sroczyński, zastępca komendanta Stanisław Klemczak, jako ławnicy Wal. Kańduła i Wincenty Kroma. Na chorążego powołano ponownie dha Józefa Kaczmarka, a na zastępcę jego Franciszka Patana. Do pocztu sztandarowego powołano Drzymałę i Andrzeja Drąga. Komisję rewizyjną tworzą druhowie: Antoni Simon, Stanisław Koza i Ludwik Wilk. Do komisji weryfikacyjnej wybrano druhów: W. Kromę, B. Słomińskiego, Jagielskiego W., Kaczmarka, J. Przybylskiego. Sąd koleżeński tworzą druhowie: Wincenty Kroma, Antoni Simon, Leopold Wilk, Fr. Kupczyk, Cz. Niklewicz, St. Nowak i Hieronim Dziurla. Wszyscy członkowie zostali jednomyślnie wybrani. Po dokonaniu wyborów p. przewodniczący poprosił do stołu nowowybrany zarząd i przyjął od nich uroczyste przyrzeczenie oraz zdał przewodnictwo w ręce nowego prezesa, który posiedzenie prowadził do końca. Dziękując proboszczowi, jak i delegatom związku za udział w posiedzeniu zakończył zebranie hasłem „Czuj duch!" i wezwał wszystkich do odśpiewania „Roty".

Japońska kolonizacja w Mandżurji

Sensacyjny projekt oparty na wzorach imperjum rzymskiego — Małe fortece na działkach osadników wojskowych

Na najnowszeplany rządu japońskiego rzuca mocne światło ujawniony ostatnio, rewelacyjny memorjał majora japońskiego sztabu generalnego Tadashi Hanaya. Plan ten, przedłożony ministrowi wojny oraz ministrom resortów gospodarczych, motywuje konieczność przeprowadzenia szeregu posunięć, mających na celu zabezpieczenie stanowiska Japonji w Mandżurji. Ma to być niejako „pokojowe zdobycie" i opanowanie pod względem gospodarczym, politycznym i militarnym nowoutworzonego państwa mandżurskiego.

Śmiałość koncepcji majora Hanaya przypomina zupełnie plany kolonizacyjne z okresu państwa rzymskiego. Tak, jak ongi przed wiekami, powstały w podbitych przez imperjum rzymskie krajach kolonje militarne, utworzone przez nadawanie legjonistom rzymskim działek ziemi, tak teraz według planu majora Hanaya powstać mają wzdłuż linij kolejowych osiedla rezerwistów japońskich, mające charakter małych kolektywów. Ale zadaniem ich będzie nietylko uprawa roli i działalność gospodarcza — mają to być jednocześnie małe twierdze, których obrona spoczywać będzie w ręku zbrojonych zawsze kolonistów. Każda taka wioska otrzyma znaczną ilość karabinów i amunicji oraz karabiny maszynowe. Rząd japoński ulokuje w tych osiedlach lekarzy, nauczycieli oraz licznych przedstawicieli zawodów wyzwolonych. Aby zapobiec nadmiernemu przypływowi emigrantów chińskich do Mandżurji, ma być jednocześnie wydany zakaz emigracji Chińczyków do Mandżurji. Łatwo zdać sobie można sprawę ze skutków takiego zakazu, jeśli zważyć, że ludność tego kraju wzrosła przez emigrację z południowych Chin w okresie 25 lat blisko 10-krotnie.

Sensacyjny memorjał przedłożony rządowi tokijskiemu przewiduje również zagadnienia organizacyjne Mandżurji i stara się je rozwiązać w ogólnych zarysach. Rząd, składający się z krajowców Mandżurji ma pozostać u władzy i de jure sprawować swe czynności. Jednocześnie jednak ma być utworzony specjalny urząd kontroli, który obejmować będzie wszystkie sprawy personalne urzędników administracyjnych Mandżurji. Urząd ten kontrolować będzie całą gospodarkę i administrację kraju, a na czele jego stanąć mają ludzie zbliżeni do rządu japońskiego.

Inicjatywa majora Hanaya zasługuje z tego jeszcze względu na podkreślenie, że reprezentuje on tę grupę wojskowych, którzy pragnęliby stworzyć syntezę militaryzmu japońskiego i... socjalizmu. Na miano socjalizmu zasługują bowiem w projekcie majora Hanaya organizacje drobnych robotników rolnych w przeciwstawieniu do metod kolonizacyjnych wielkokapitalistycznych. Memorjał podkreśla z naciskiem konieczność nadania szeregu przywilejów biednym drobnym rolnikom i małorolnym, którzy osiedlać się będą w Mandżurji w myśl tego planu. Zaznaczyć należy, że projekty te nie są bynajmniej pomysłem indywidualnym, ale pokrywają się całkowicie z nastrojami, panującemi wśród większej części armji japońskiej. Zwłaszcza grupy młodych oficerów gorąco popierają ten projekt.

Oczywiście, projekty te wywołały w Chinach silne zaniepokojenie. Koła miarodajnych polityków oraz działaczy ze sfer gospodarczych wskazują na konieczność przeciwstawienia się jak najenergiczniejszego kolonizacyjnym zamierzeniom Japończyków w Mandżurji. Metody tej przeciwakcji nie zostały dotąd sprecyzowane, gdyż memorjał majora Hanaya niedawno ujrzał światło dzienne. K.

Rozwój O. W. P. w Kaliskiem

Z Kalisza donoszą nam co następuje:

Od czasu pamiętnego zjazdu O. W. P. w Kaliszu oraz zajść, jakie wówczas nastąpiły, praca obozowa w Kaliskiem ruszyła w raźnem tempie. W samym Kaliszu odbywa się kurs kandydatów z udziałem przeszło 100 członków, a w ubiegłą niedzielę, dn. 21 b. m., odbyło się wielkie zebranie kandydatów wiejskich z powiatu kaliskiego. Zebranie zagaił kierownik wydziału powiatowego O. W. P. p. Kardoliński oddając przewodnictwo posłowi Chrystowskiemu, który wskazał na charakter organizacji O. W. P. Imieniem Stronnictwa Narodowego złożył życzenia prezes na powiat kaliski p. Jan Sokolnicki. Poczem dłuższe przemówienie wygłosił delegat komitetu Dzielnicy Zachodniej O. W. P. p. Kończal z Poznania. Przemówienie to przyjęto z entuzjazmem. Następnie mówił jeszcze poseł Wierczak z Warszawy na temat niebezpieczeństwa żydowskiego.

W wyniku zebrania wszyscy obecni zapisali się na kandydatów O. W. P., poczem założono 10 placówek wiejskich w powiecie kaliskim. Po zebraniu ogólnem nastąpiła krótka odprawa nowo mianowanych p. o. kierowników placówek.

Zatem z dniem 21 sierpnia 1932 r. runęła brama, która utrudniała pochód ruchu narodowego z zachodu na wschód. Młodzi O. W. P. raz jeszcze dali dowody, iż wszelkie utrudnienia, stawiane im na drodze, nie powstrzymają ich w pracy żywiołowej, choć systematycznej.

Żydzi, którzy przypuszczali, że zajścia kaliskie z dn. 29 czerwca b. r. raz na zawsze zlikwidowały O. W. P. w ziemi kaliskiej, są znowu zaniepokojeni wytrzymałością i nieugiętym charakterem Młodych O. W. P. Zapewne będą robili wszystko, aby narodowcom przeszkodzić w ich pracy. Lecz im się to nie uda.

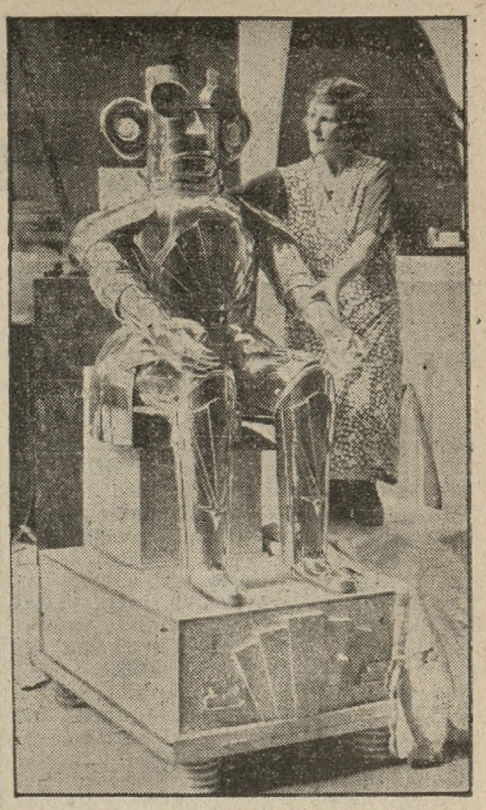

Na wystawie radjowej w Londynie, która odbywa się równocześnie z wystawą radjową w Berlinie, popisuje się dwutonowy „Robot nr. II." Włada on wszystkiemi językami za wyjątkiem rosyjskiego, odpowiada na zapytania o godzinę, podając liczby pojedyńczo (godz. 3,45 w sposób 3—4—5). „Wnętrzności" jego składają się z cel fotoelektrycznych, kondensatorów, mikrofonów, transformatorów i głośników.

Ważne książki

Roman Dmowski — „Polityka polska" zł 10.
— „Świat powojenny i Polska" zł 10.

Marjan Seyda — „Polska na przełomie dziejów", tom I. na wyczerpaniu w księgarniach złotych 22, tom II. dla abonentów „Kurjera Poznańskiego" w naszej administracji zł 17, zł przesyłką zł 18.

Roman Rybarski — „Przeszłość gospodarcza świata zł 9.

Joachim Bartoszewicz — „Zagadnienia polityki polskiej" zł 3.
— „Słownik polityczny" zł 3.

Jędrzej Giertych — „O program polityki kresowej" zł 4,50.

Henryk Rolicki — „Zmierzch Izraela" zł 10.

Maciej Loret — „Italja współczesna" zł 11.

Zaleski u p. Prezydenta

Warszawa, 27. 8. (Tel. wł.). Pan Prezydent przyjął wczoraj popołudniu na dłuższej audjencji ministra spraw zagranicznych Zaleskiego. (w)

Premjer Mac Donald z niepokojem oczekuje na wynik — partji golfa, którą rozgrywa w czasie krótkiego wypoczynku w Szkocji, z córką Isbel

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

JAK PRUSACY ZRABOWALI POLSKIE KLEJNOTY KORONNE

Jeszcze do niedawna nie było pewnem, gdzie podziały się polskie insygnia koronne, przechowywane w skarbcu wawelskim, aż do roku 1794, do najazdu pruskiego. Niektóre źródła historyczne wskazywały na Prusaków, jako na rabusiów skarbca, lecz pewnego nic nie było. Rzecz wykryła się wprawdzie już w r. 1895, ale tylko dla pewnego ograniczonego grona osób, dla tych mianowicie, którzy wiedzieli, że w Geheimes Staatsarchiv w Berlinie znajdują się pewne akta i że akta te przez pewną osobę zostały przepisane... Kopje te znajdowały się przed wojną w Wielkopolsce i nawet dr. Andrzej Wojtkowski, obecny dyrektor Bibjoteki Raczyńskich, przepisywał był je na czyjąś prośbę, potem się wszakże zawieruszyły i dopiero nie dawno odnalazły. Na tej podstawie dokumentarnej — jak opisuje dyr Wojtkowski w ostatniej „Jlustracji Polskiej" — jest już jasnem, że skarbiec wawelski został obrabowany przez Prusaków. Znamy nawet dokładną datę i nazwisko sprawcy. Był nim generał pruski Ruets, okupant Krakowa, który wdarł się do skarbca dnia 4 października 1795, jak to z jego własnego raportu wynika. Kopje te zostały później uzyskane przez dr. Marjana Morelewskiego, który na ich podstawie, dodawszy inne jeszcze dokumenty, ogłosił w sprawozdaniach lwowskiego Tow. Naukowego za roku 1929 całą sprawę.

Generał Ruets poprostu włamał się do skarbca, sprowadziwszy z Wrocławia ślusarza i zaprzysiągłszy go na tajemnicę. Insygnia koronne zabrał i przez Wrocław przesłał do Berlina. Co się z niemi stało? Fryderyk Wilhelm II, król pruski, zapytany o to przez księcia Wittgensteina i Witzlebena, odpowiedział, że zostały wydane w r. 1815, po kongresie wiedeńskim, na którym utworzono Królestwo Kongresowe, Aleksandrowi II, jako królowi polskiemu. Tymczasem ci sami dygnitarze stwierdzili potem, że król pruski powiedział nieprawdę, gdyż w latach 1808-1811 na rozkaz króla insygnia poniszczono, drogie kamienie wyłamano i sprzedano, złoto zaś stopiono, również jak srebro. Złota było 25 funtów 27 łutów, zaś srebra 9 funtów. Są na to dokumenty.

Ciekawy ten artykuł jest ilustrowany zdjęciami fotograficznemi insygniów, które ostały się przed ręką pruską, jako że były w trumnach królewskich na Wawelu i przy ich otwieraniu zostały odrysowane i odfotografowane.

NAUKA

Wróćmy do prawd przeszłości. W piśmiennictwie naszem nie brak poszukiwań, dążących do stworzenia i ugruntowania nowego światopoglądu. Dawny bowiem światopogląd załamał się, a nowy nie pojawił. Obecnemu przełomowi w dziejach brak idej przewodnich. Do uregulowania stosunków ludzkich nie wystarczą wiedza, technika, prawo, higjena. Trzeba przeciwdziałać rozbiciu, które może wyjść na korzyść obcym. W wydanej niedawno książce Bolesława Kudelki p.t. „Źródła Odrodzenia" (Brześć n/Bugiem 1932) doradza autor zwrot do prawd przeszłości, a więc do umiłowania Boga, natury i człowieka, do studjum metod pracy zachodnio-europejskiej i amerykańskiej, do pedagogiki, opartej o pragnienie dobra. Widzi wreszcie źródło odrodzenia w historycyzmie, ogarniającym i kulturę polską, w walorach harcerstwa, w walce o wielkość moralną i materjalną państwa. Broszura autora okazuje duszę czułą i szlachetną, a zaniepokojoną tem, co się dzieje u nas. Oby głos jego nie był głosem na puszczy! Idee autora nadają się do rozpowszechnienia i razważenia zwłaszcza w ośrodkach oświatowych. (T. Gr.)

Z Pol. Tow. Fizycznego. Oddział warszawski odbył posiedzenie z referatem dr. A. Jabłońskiego pt. „O zasadzie Francka-Condona i o niektórych jej zastosowaniach".

Krakowskie Tow. Filozoficzne odbyło posiedzenie z odczytem dr. J. Suchorzewskiej pt. „Metafizyka Kanta w świetle polemiki neokantystów".

POLONICA WŁOSKIE

Wielka Encyklopedja włoska, która opiera się całkowicie na fundacji przemysłowca G. Treccani, urasta zwolna do pierwszorzędnego, na europejską i światową miarę obliczonego źródła informacyj. Poszczególne tomy wychodzą z coraz większą regularnością. Wyszedł już niedawno tom 13-ty, liczący jak i poprzednie 1000 stron, również wspaniale wprost ilustrowany. Zwraca tu uwagę obszerny, 53 stron liczący ustęp o Egipcie, który jest właściwie sporą, wszechstronnie opracowaną przez kilku specjalistów monografją, bogato ilustrowaną. Dział polski reprezentują tu informacje o Długoszu (pióra J. Dąbrowskiego), R. Dmowskim (pióra b. posła włoskiego w Warszawie Fr. Tommasiniego), A. Dygasińskim (E. Damiani). W jednym z pierwszych tomów jakiś litewski „historyk sztuki" z pod ciemnej gwiazdy zaanektował Andriollego na rzecz Litwy; teraz znów inny podobny specjalista stwierdził, że sławny malarz litewski Ciurlonis uczeń prof. Stabrowskiego rozpoczął swe studja w pracowni „del pittore lituano Stabrauskas"(!) Naogół jednak informacje odnoszące się do naszej kultury są obfite i znajdują się pod dobrą opieką prof. Mavera i M. Loreta. Całość tej encyklopedji wyjdzie w r. 1937 w 35 tomach, każdy po 1000 stron, i obejmie 7 000 rotograwur, 800 barwnych tablic, 60 000 ilustracyj. Redakcja pracuje w specjalnie urządzonym wielkim pałacu koło Kapitolu pod kierunkiem G. Gentilego, w 40 sekcjach. Liczba współpracowników dochodzi do 2 000 zgórą. (P)

TEATR KRAKOWSKI ZAMKNĄŁ CHLUBNIE SWÓJ SEZON

Z Krakowa donoszą nam:

Trzydziestu paru przedstawieniami „Królowej Przedmieścia" zamknął dyr. Trzciński swój sezon urzędowy, — teraz trzeba tylko „dobić" do października, w którym zacznie się sezon nadchodzący. „Królowa Przedmieścia", przez dyr. Trzcińskiego po literacku hojnie obdarzona, była jako zamknięcie sezonu istotnym ewenementem tak ze względu na świetne opracowanie, jak na inscenizację. Biegali też Krakowianie z zapałem na każde przedstawienie, aby ujrzeć swoje miasto w zabawnym, ale pełnym sentymentu obrazie, jakim stał się wodewil Krumłowskiego. — Cechowała zresztą to przedstawienie ta sama artystyczna wytworność i staranność, dzięki której teatr krakowski — acz pozastołeczny, nie był za dyr. Trzcińskiego nigdy teatrem prowincjonalnym w utartem znaczeniu tego słowa.

Nie był nim ani co do wykonania ani co do repertuaru, godnym zestawienia z repertuarem innych scen polskich, którym Kraków w niejednem przodował — zwłaszcza w wielkiej poezji. Ujrzeliśmy kolejno Słowackiego „Mindowe", Mickiewicza „Dziady" w nowem oryginalnem opracowaniu dyr. Trzcińskiego, Wyspiańskiego „Wyzwolenie", Eurypidesa „Ifigenję w Aulis", wielki sukces sezonu i grającej Ifigenję p. Zaklickiej, wreszcie Goethego „Egmonta". Jest to „menu" nielada, jeżeli się zważy, iż np. Teatr Narodowy w Warszawie miał w tym roku tylko jedną sztukę wielkiego poetyckiego repertuaru, mianowicie „Don Carlosa", a szyfmanowski Teatr Polski również tylko jedną: „Romea i Julję". Pozatem ilość premjer polskich łącznie ze wznowieniami doszła u nas do 19, w tem trzy „prapremjery". — Wszystkie trzy warszawskie sceny miejskie miały sztuk polskich tylko 8, szyfmanowskie tę samą liczbę.

Nawet biorąc pod uwagę „zgrywanie" sztuk pod rząd, w Warszawie stale praktykowane nawet przez Teatr Narodowy, będzie to na korzyść Krakowa przewaga ogromna. A między nazwiskami autorów widniały, obok już wymienionych, takie, jak Fredry („Damy i huzary"), Rostworowskiego („U mety"), Szaniawskiego („Fortepian"), Zapolskiej („Panna Maliczewska"), Zabłockiego („Fircyk w zalotach"), Benaventego („Krąg interesów"), Andrejewa („Ten, którego biją po twarzy"), Merežkowskiego („Car Paweł") i in. Oczywiście że sam repertuar może zawieść jako skala oceny — każdy teatrzyk może wystawiać takie sztuki, o ile sam ma śmiałość, a publiczność — małe wymagania. My tutaj mamy wysokie — do tego nasz dyr. Trzciński dawno był przyzwyczaił przez doborowy zespół i najtroskliwszą ambicję o każde przedstawienie. Czy to była tragedja grecka, czy farsa, zawsze widziało się całość skomponowaną z zamiłowaniem twórczem i z troską o to, aby przedstawienie było artystyczne w każdym szczególe. Nie przerwała się pod tym względem tradycja Pawlikowskiego i Solskiego, która postawiła była Kraków w pierwszym rzędzie wielkich polskich scen.

K. T.

Teatro Reale bez deficytu. Z Rzymu donoszą nam: Według ogłoszonego sprawozdania Opery Królewskiej, tegoroczny sezon zamknął się bez deficytu, t. j. w ramach subwencyj, prawda, że ogromnych. Przedstawienia trwały od 26 grudnia do 30 kwietnia, więc przez 129 dni, dano ich 93. Z dawnego repertoaru wystawiono „Toscę", „Sadko" (Rymskiego Korsakowa), „Bohème", „Normę", „Don Pasquale", „Adrjannę Lecouvreur" oraz „Tristana". Z nowych albo wznowionych m. in. „Catalaniego „Loreley", „Śpiewaków Norymberskich", „Francescę da Rimini" (Zandonaia), „Deborę i Jaelę" (Caselli) „Madonna Oretta" i „La Donna serpente" (tegoż), „Lodolette" (Mascagniego), „Fedorę" (Giordana) wreszcie Pucciniego „Fanciulla del West". Niektóremi operami dyrygowali autorzy, resztą Marinuzzi, Santini, De Angelis i Messina. Reżyserem był znany pisarz dramatyczny Giovacchino Forzano, zastępowany czasem przez Marcella Govoni. (tr)

Teatr Wachtangowa w Moskwie zapowiada wystawienie „Jegora Bułyczewa" Gorkiego.

„OTRUTY MICKIEWICZ"

Warszawa, 26 sierpnia.

Gdy „Ruch literacki", poważny organ naukowy wydawany w Warszawie przez prof. Gubrynowicza, ogłaszał relację Bednarczyka o śmierci Mickiewicza w Konstantynopolu, której tenże był świadkiem naocznym — nie przypuszczał napewne, do czego da okazję to opowiadanie, jedno z wielu o zgonie Mickiewicza, spisane w r. 1877 we Lwowie na żądanie Agatona Gillera. Wszystko poszło z mimochodem wtrąconej uwagi Bednarczyka, że w Konstantynopolu krążyła pogłoska, iż lekarz Gembicki, wezwany do łoża poety, nie chciał zrazu przybyć, a w końcu przybywszy i ujrzawszy chorego, powiedział: „Poco mnie tu wezwano, ratunku niema, już nie żyje, powiedzą, żem go otruł". Ustępu tego użył w „Wiadomościach literackich" p. Boy-Żeleński do podjęcia na nowo dawnych pogłosek, iż Mickiewicz został otruty — pogłosek, przeciw którym protestował swego czasu w prasie paryskiej Władysław Mickiewicz. Dodać ma teraz tym opowiadaniom wiarygodności twierdzenie p. Boya-Żeleńskiego, iż „w jednej z bibljotek prywatnych w kraju znajdują się otoczone tajemnicą dokumenty na to, że w istocie Mickiewicz umarł otruty za sprawą jednej z wybitnych figur emigracyjnych, a to z powodu, że jakoby wplątał się w sprawę, która „okryłaby hańbą i jego samego i Polskę". Słowa o „okryciu hańbą" są przez p. Boya-Żeleńskiego wzięte w cudzysłów, tak, jakgdyby pochodziły właśnie z owych „otoczonych tajemnicą" dokumentów.

Cała ta sensacja — bo p. Boy-Żeleński nadał swym domysłom i niedomówieniom formę po dziennikarsku sensacyjną, zajęły się pisma. W „Kurjerze Warszawskim" znany badacz epoki Mickiewiczowskiej, p. St. Szpotański zapytuje, co to by miały być za dokumenty; czy protokół z obdukcji zwłok, czy truciznę wykryto przy balsamowaniu ciała — które zostało zabalsamowane jak wiadomo — czy jaki rozkaz tego, który wydał zlecenie, aby Mickiewicza otruto? Cudzysłów, o którym mówiliśmy wyżej, wskazywałby, zdaniem p. Szpotańskiego, że p. Boy-Żeleński z czegoś owe słowa zaczerpnął, więc czy z owych „dokumentów"? A jeżeli nie, to skąd? P. Szpotański w żadne otrucie nie wierzy i zwraca się do p. Boya-Żeleńskiego z żądaniem, aby nie zostawiał tej sprawy w niedomówieniach i niejasnościach, ale jasno powiedział co wie, a co sobie tylko fantazjuje.

Gruntownie, z całym aparatem faktów i wiadomości pozytywnych, przystąpiła do tej sprawy „Myśl Narodowa" w artykule podsygnowanym literami Z. W., któremi podpisuje swe prace redaktor „Myśli", Zygmunt Wasilewski. Czy Mickiewicz był otruty? „Nie będziemy się o to spierali — oświadcza „Myśl Narodowa" — nie wiemy. Wydaje się to nawet możliwe. Kręcili się koło Mickiewicza ludzie mało znani, nieraz niepewni. Czasy wojny, czasy intryg międzynarodowych, do tego w Stambule..." Gdyby jednak wziąć tę hipotezę za podkład do dyskusji nad winowajcą czy winowajcami, to możnaby dojść do zupełnie innych wniosków niż te, które wysnuwa p. Boy-Żeleński, podsuwając myśl, że jakaś „wybitna figura emigracyjna" otruła czy kazała otruć Mickiewicza dla tego, że formując legjon żydowski przeciw Rosji (był to okres wojny krymskiej), chciał „zbawić Polskę przez żydów". Insynuacja ta, ujęta w słowa: „czy nie mógł znaleść się ktoś, kto przyszedł do przekonania, że aby uratować dobre imię poety dla niego i dla kraju, trzeba, bodaj zbrodnią, przeciąć nić jego życia?" — spowodowała właśnie „Myśl Narodową" do zbadania innych nitek, po których można dochodzić do kłębka.

Przedewszystkiem stwierdza „Myśl Narodowa", na podstawie listu Ludwiki Gropperowej, mieszkającej wtedy w Konstantynopolu, że ów Gembicki, nazywany lekarzem, a w istocie „dentystai pedykur z Warszawy" był żydem, gdyż nazywał się Rosenstrauch. Był on przy śmierci Mickiewicza, podobnie jak drugi żyd, Lévy. On to, Gembicki-Rosenstrauch zawyrokował, że Mickiewicz ma cholerę, wprzód zanim chorego widział. Sam Boy-Żeleński stwierdził — powiada „Myśl Narodowa" — że rząd turecki niechętny był legjonowi żydowskiemu, który Mickiewicz formował, bo „bał się rozegaltować swoich własnych żydów, bał się, że żydzi, raz unarodowieni, zechcą oderwać Palestynę od Turcji". „Myśl Narodowa" wnioskuje dalej:

Cóż było łatwiejszego, jak pozyskać Lévyego dla tej sprawy. Rząd turecki porozumiał się z bankierami Rotszyldem i Cammondo. Ci mogli poświęcić lekko Mickiewicza. Czy mieli jakie skrupuły polskie? Gabinet spraw zagranicznych żydowskich ma swoje locum w masonerji. Czy możliwe, aby on i żydzi, którzy parli do rozbiorów Polski, teraz wystawili legjon żydowski do walki z zaborcą? W interesie Polski? Mógł się łudzić co do tego poeta, ale Boy? Niech p. Żeleński spróbuje być dziś poetą i niech się rzuci do formowania legjonu polskiego przeciw Niemcom...

Przypomina też „Myśl Narodowa", że ów Armand Lévy, który według relacji Gropplerowej rzucił się na ciało Mickiewicza i ściskał je „tak, jakby mu chciał życie odechem nadać", a który był wychrztą jeszcze po dziadku, po śmierci Mickiewicza porzucił katolicyzm, przechodząc z powrotem na judaizm. I „Myśl" konkluduje, że skoro dowodów bezpośrednich na otrucie Mickiewicza niema, to opinji polskiej wystarczało to, aby przyjąć za fakt cholerę. Ale gdy wszczynając tę sprawę, rzuca się oskarżenie o skrytobójstwo na polską „wybitną figurę emigracyjną", to „my na zasadzie danych powyższych i tych, które przytoczył sam p. Żeleński, mamy prawo podejrzenie skierować w inną stronę". I dodaje „Myśl Narodowa":

Rola żyda Levyego jest bardzo wyraźna. Relacje jego i jego towarzysza Służalskiego okazały się fałszywe. Na widok skutków trucizny usunął się z domu, aby nie było pomocy ratowniczej. Gdy wrócił, Mickiewicz jeszcze żył dzięki zabiegom Bednarczyka. Mickiewicz był nieprzytomny. Nie mógł go prosić, jak świadczył potem Lévy, ażeby nie robiono sekcji (list Gropplerowej). Poprostu Lévy nie chciał dopuścić do sekcji. Pospiesznie z Służalskim zarządzili balsamowanie i pakę z ciałem zabezpieczyli. A jakie przy tem zdenerwowanie! Jaka podejrzana egzaltacja nad zwłokami. Wszyscy kochali Mickiewicza, ale skądże czułość tego żyda z Metzu? Gdyby Mickiewicz umarł na cholerę, Lévy nie całowałby trupa...

Oto w streszczeniu tok wniosków, jakie przedstawia w tej sprawie „Myśl Narodowa". Do dyskusji w tej sprawie, która przyniesie niezawodnie jeszcze niejeden moment gody głębszej uwagi, przyjdzie oczywiście powrócić. T. W.

W następnym Dziale:
PRZECINEK, CZY KROPKA?
przez
dr. Edwarda Klicha.

Pisma nadesłane

„Przegląd Wsnółczesny". Nr. 123. Treść: L. Leraux: „Religijne oblicze Gandhiego". — K. W. Zawodziński: „Na marginesie „Emancypantek". — M. Szerer: „Książę Bülow". — L. Chmaj: „O duszy zamkniętej i otwartej". — J. Rosner: „Z Międzynarodowej Organizacji Pracy". — A. Szczepański: „Chicago". — W. L. Langrod: „Piąty czynnik". — S. W.: „Leopold Levaux". — Uwagi. — Adr. Red. Kraków, Sławkowska 32.

„Przegląd graficzny, wydawniczy i papierniczy". Nr. 33. Treść: Komunikaty — Wystawa druku i prasy w Koszycach — Z praktyki wykonywania druków na celuloidzie — Orzeczenia prawniczo-społeczne Z wydawnictw zagranicznych. — Przegląd wydawniczy: Kapitały prasy polskiej — Z piśmiennictwa o prasie — Zagadnienia prasowe na łamach prasy — Rozmaitości. — Przegląd papierniczy: Z nadnoteckiego zjazdu kupców branży papierniczo piśmienniczej — Rozmaitości. Redakcja: Poznań, Masztalarska 8.

„Nowiny społeczno-lekarskie". Nr. 15-16. Treść: Z życia Związku Lekarzy Państwa Polskiego: Prace Zarządu Głównego (Wydział Wyk.) — Pismo Szefostwa Marynarki Wojennej. — Okręg Pomorski: Komunikat Nr. 3. — Okręg Lwowski: W sprawie Sanatorjum Kasy Chorych na ul. Kurkowej. — Prof. Dr. Adam Karwowski: Czy Zjazdy Lekarzy i Przyrodników polskich stały się nieaktualne? — Wobec zapowiedzianych zmian w Ustawie o Izbach Lekarskich. — Dział uzdrowiskowy. IV Zjazd Lekarski w Krynicy. — Medycyna społeczna i lekarskie życie zawodowe zagranicą. R. Kleber-Dakowska: Pomoc lekarska pozaszpitalna w Moskwie. — Pięćdziesięciolecie Syndykatów Lekarskich we Francji. — Dr. Jan Załuska: Brytyjskie Stowarzyszenie Lekarskie. — Z Izb Lekarskich. Komunikat Izby Lekarskiej Lwowskiej. — Dr. B. Sabat: Sprawozdanie z III Międzynarodowego Zjazdu Radjologów w Paryżu 1931 r. — Z karty żałobnej: Dr. Gennadjusz Kowalski. — Kronika. — Z pism i książek. Redakcja: Warszawa, Aleje Ujazdowskie 20, m. 8.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Kara aresztu za nieprowadzenie ksiąg handlowych!

We wrześniu r. b. wejdzie w życie nowy kodeks karny. Już teraz przewidzieć można, że conajmniej jeden artykuł, mianowicie art. 280 k. k. okaże się w praktyce jako wydany przedwcześnie, niejasny i niesprawiedliwy. O cóż bowiem chodzi?

W myśl art. 280 osoby obowiązane z mocy przepisów do prowadzenia księgowości kupieckiej, a księgowości tej wcale nie prowadzące lub prowadzące wadliwie, podlegać będą karze aresztu do sześciu miesięcy lub grzywnie. Areszt za nieprowadzenie księgowości — jest to kara b. ostra. Jakie jest jej uzasadnienie? Interes wierzycieli, odpowiada ustawodawca. Na takie uzasadnienie koła gospdarcze odpierają: „Ależ interesy wierzycieli zawarowane są przy pomocy sankcyj karnych, grożących dłużnikom w wypadku upadłości, gdy istotnego stanu swoich stosunków majątkowych nie potrafią wykazać prawidłowo prowadzonemi książkami!"

Ze stanowiska zatem ochrony wierzycieli ustanawianie specjalnej sankcji karnej z tytułu samego nieprowadzenia ksiąg (bez względu na okoliczność, czy podobne poniechanie naraziło na szwank ich interesy!) wypada poczytać za zbędny rygoryzm, który w poszczególnych dzielnicach odbije się z nierówną siłą.

Trzeba bowiem pamiętać, że przepisy ustalające podmiotowy obowiązek prowadzenia ksiąg nie są w Polsce ujednolicone. U nas, w Polsce Zachodniej, są one liberalne, gdyż tylko kupców pełnych (Vollkaufleute) kodeks handlowy zobowiązuje do prowadzenia ksiąg. Natomiast w b. Królestwie, na mocy przestarzałych przepisów prawa handlowego, w zasadzie wszyscy handlujący, nie wyłączając drobnych kupców i przedsiębiorców, jednolicie podlegają obowiązkowi posiadania księgowości handlowej.

Ponieważ jest rzeczą nieprawdopodobną, by ogół handlujących (w rozumieniu ros. prawa handl.) mógł zaprowadzić prawidłowe książki, koła gospodarcze dzielnicy po-rosyjskiej, w szczególności izba p.-h. w Łodzi, wdrożyły starania o wyjednanie zarządzeń, któreby w miarę możliwości ograniczały działanie art. 280 do ram, odpowiadających wymogom życia. Chodzi głównie o to, aby moc obowiązującą kwestjonowanego artykułu odroczyć aż do czasu ogłoszenia przyszłego kodeksu handlowego, jednolicie dla obszaru całego państwa normującego podmiotowy obowiązek prowadzenia ksiąg.

Art. 280 jest nietylko zbyt rygorystyczny, nietylko został wydany przedwcześnie, ale jest i niejasny. Pojęcie bowiem „wadliwego" prowadzenia ksiąg, którem posługuje się kwestjonowany artykuł, zupełnie nie jest sprecyzowane, wobec czego — w zależności od rozumienia jego treści i intencji przez sądy — może ono prowadzić do sprzecznych i kłócących się ze sobą interpretacyj. Gdyby np. miała być miarodajną wykładnia stosowana przez władze skarbowe, które — jak wiadomo — odrzucają księgi w b. licznych wypadkach, jako nieprawidłowo prowadzone, wówczas należałoby liczyć się z nieprawdopodobnie wielką ilością spraw, a ewentualnie i wyroków sądowych.

Należy przypuszczać, że pod wpływem całokształtu wyliczonych zastrzeżeń moc obowiązująca art. 280 zostanie odroczona.

Krótkie informacje gospodarcze

— Miesiąc lipiec w obrotach portu gdyńskiego pod względem przeładunku jest rekordowym miesiącem. — Przeładowano 477.093,9 tonn towarów wobec 388.157,2 tonn w miesiącu czerwcu b. r.

— W okresie 1 lipca 1931 r. do 30 czerwca 1932 r. import zbóż do Włoch wyniósł 7.197.000 q, podczas gdy w roku ub. w tymże czasie 21.798.000 q.

— W Austrji w dniu 24 sierpnia weszła w życie podwyżka frachtów kolejowych i podatku od obrotów towarowych.

— W początkach września zostanie otwarta w Splicie (Jugosławja) najbardziej nowoczesna stocznia okrętowa, w której naprawiane będą nawet największe statki. Dotychczas inwestowano w stoczni splickiej 14 miljonów dinarów.

„Żubry" giną

Nic tak wyraźnie nie obrazuje natężenia kryzysu gospodarczego w Polsce, jak badanie w zwierciadle statystyk kolumn liczb, odtwarzających zastój w przemyśle. Według ogłoszonych przez Główny Urząd Statystyczny danych za pierwsze półrocze r. b., w przemyśle naszym nastąpiło znaczne pogorszenie, którego cechy charakterystyczne znacznie różnią się od stosunków zagranicznych. Położenie zatem u nas w części tylko może być wytłumaczone przesileniem ogólnem, w dużej mierze natomiast ma znamiona swoiste, właściwe warunkom specjalnie polskim.

Przed rokiem na 1 lipca było czynnych 2.541 różnych zakładów przemysłowych, obecnie jest ich 2.211, t. j. o 13 proc. mniej. Zakładów nieczynnych było 618, obecnie — 962, t. j. o 55 proc. więcej. W r. ub. w zakładach czynnych pracowało 259.830 robotników, obecnie — 212.943, t. j. o 18 proc mniej Już zatem na pierwszy rzut oka staje się wyraźne, że zmniejszenie zatrudnionych robotników było znaczniejsze, aniżeli nieuruchomienie samych zakładów. Bliższe rozejrzenie się w przytoczonych cyfrach doprowadza do całkiem niepocieszających wniosków, na jeden bowiem zakład przemysłowy czynny w roku ub przypadało 102,3 robotników, a obecnie — tylko 96.3, skąd wnosić można, że unieruchomiano bądź większe zakłady, dądź w pozostałych znacznie zredukowano zatrudniony personel. Tak jeden, jak drugi wniosek nasuwa refleksje niezbyt różowe. Okazuje się, że skutkiem zamknięcia w ciągu roku 330 zakładów przemysłowych straciło pracę 46 887 robotników, na jeden zatem zakład „nieuruchomiony" przypada 142 robotników, ponieważ zaś, jak wskazano wyżej, na jeden zakład przypadało w r. ub. 102,3 robotników przeciętnie, przeto zamykano przeważnie zakłady większe, o znaczniejszej obsadzie robotniczej, z większemi zasobami kapitału, z łatwiejszemi możliwościami kredytowemi.

Przechodząc do poszczególnych gałęzi przemysłu, należy zauważyć, że z pośród 16 rozmaitych rodzajów uwzględnionych przez statystykę, najwięcej stosunkowo ucierpiały zakłady, związane z budownictwem, które w bieżącym sezonie odznacza się nader słabem ożywieniem. Ilość cementowni czynnych zmniejszyła się o 25 proc. (z 12 na 9), a zatrudnionych w nich robotników o 28,1 proc .(z 4.005 na 2.880), cegielni mamy obecnie o 15,9 proc. mniej (359 w r. 1931 i 302 w r. b.), robotników — o 18,5 proc. (19.367 i 15.779), hut szkła — o 28,6 proc. mniej (35 i 25), robotników o 26,9 proc. mniej (7.719 i 5.642).

W związku z katastrofalnym spadkiem cen drzewa, ilość tartaków zmniejszyła się o 17,9 proc. (z 464 do 381), a zatrudnionych w nich robotników o 29,0 proc. (z 25.091 na 17.816). Ponieważ małe tartaki zatrudniają robotników niewielu, których trudno zredukować w dużej liczbie, przeto tak znaczne zmniejszenie ilości pracowników tartaczanych można wytłumaczyć tylko unieruchomieniem zakładów dużych. nie znajdujących zbytu dla swej znacznej produkcji.

Poważnie w liczbach bezwzględnych, choć mniej groźnie w stosunkowych, przedstawiają się redukcję w przemyśle metalowym, maszynowym oraz w przędzalniach i tkalniach. Ilość zakładów przemysłu maszynowego z 439 spadła w ciągu roku do 376 (o 14,4 proc.), robotników zatrudnionych — z 29.916 do 24.709 (o 17.4 proc.), w maszynowym — z 248 zakładów do 217 (o 12,5 proc.), robotników — z 24.842 do 18.856 (o 24,1 proc.), przędzalnie i tkalnie — zakładów z 545 do 476 (o 12,3 proc.), robotników — z 114.331 do 96.288 proc.) o 15,8 proc.).

Unieruchomianie zakładów przemysłowych stoi oczywiście w ścisłym związku ze stanem zamówień. Statystyka stan ten określa mianem dobry, średni i zły. Jasną jest rzeczą, że zamykanie zakładów zostało wywołane złym stanem zamówień. W roku 1931 (w początku lipca) na 211.384 robotników, zatrudnionych w różnych fabrykach, które nadesłały dane o stanie produkcji, 5.133, t. j. 2,4 proc., robotników pracowało w zakładach, które określały stan zamówień jako dobry, natomiast 138.078, t. j. 65,3 proc. jako zły, reszta t. j. 32,3 proc. miała stan średni. W roku bieżącym warunki zmieniły się na gorsze, chociaż dobre już nie były i w r. ub. — na 174.187 robotników tylko 1.102, a więc zaledwie 0,6 proc. pracowało w fabrykach ze stanem zamówień dobrym, a 121.066 (t. j 69,5 proc.) — ze stanem złym. Stan zamówień zarówno dobry, jak średni zmniejszył się, zły — powiększył. Najwięcej ucierpiały zakłady, o których już była mowa; a więc w cementowniach zły stan z 54,8 proc. powiększył się do 75.0 proc., w przędzalniach i tkalniach — z 58,4 do 67,8 proc.. w tartakach — z 69,8 do 83,2, w fabrykach mebli giętych z 87,1 do 98,1 proc. itd. Jedyny wyjątek stanowią fabryki obuwia mechanicznego, w których dobry stan zamówień z zera podniósł się do 30 proc., a zły obniżył się z 64.5 proc. do 51,3 proc., oraz przemysł papierniczy, gdzie dobry stan obniżył się wprawdzie z 9,2 na 8,2 proc., ale w porównaniu z innemi gałęziami nie stoi bynajmniej na ostatniem miejscu.

Tym sposobem cechą charakterystyczną przesilenia w przemyśle naszym jest zanikanie warsztatów większych. Przytoczone cyfry, dotyczące wyłącznie zakładów, zatrudniających ponad 20 robotników, w zupełności to potwierdzają. Powiedzenie dyrektora naczelnego „Lewjatana", p. Andrzeja Wierzbickiego, że „żubry giną", nie straciło na swej aktualności. Z. K.

Czy ceny ziemiopłodów będą zwyżkowały?

Instytut badania konjunktur gospodarczych i cen następująco ocenia sytuację rolnictwa:

Rezultaty żniw zapowiadają się bardzo dobrze dla żyta i owsa, gorzej dla jęczmienia, średnio - dobrze dla pszenicy. Znaczenie klęski rdzy, która dotknęła ostatnio pszenicę, jest jedynie lokalne i nie wydaje się, by mogła ona mieć większy wpływ na kształtowanie się poziomu cen pszenicy w kraju. Wobec dużego urodzaju żyta w Polsce i w innych głównych krajach produkujących, rozpiętość cen między żytem a pszenicą będzie zapewne w przyszłym roku gospodarczym utrzymywać się na wyższym poziomie, niż to miało miejsce w roku bieżącym.

Wobec niskiego poziomu cen światowych i przypuszczalnych dość znacznych nadwyżek eksportowych, nie należy się spodziewać zwyżki cen przed miesiącami wiosennemi. Tendencja zwyżkowa może być wywołana jedynie przez zakupy interwencyjne. Jest jednak mało prawdopodobne, by mogła ona się utrzymać w ciągu miesięcy jesiennych. Raczej należy oczekiwać dalszego spadku cen. Dotychczas rolnicy, wobec niskiego poziomu cen, powstrzymują się z rzuceniem większych ilości zboża na rynek.

Ceny trzody chlewnej utrzymują się na niskim poziomie. Ciężka sytuacja gospodarcza kraju, spadek cen zbóż, trudności finansowe, z któremi musi walczyć rolnictwo, wpływają hamująco na normalny rozwój tendencyj zwyżkowych na rynku hodowlanym. Dotyczy to zarówno cen żywca, jak i cen masła i jaj. W każdym razie ceny głównych artykułów hodowlanych w stosunku do cen zbóż w przyszłym roku gospodarczym będą się kształtować pomyślniej dla artykułów hodowlanych, niż miało to miejsce w bieżącym roku gospodarczym.

Drugi kwartał, jakoteż miesiąc lipiec stanowiły w ogólnej sytuacji finansowej wsi okres przejściowy. Szereg zarządzeń przyczynił się do odroczenia terminów płatności zobowiązań rolniczych do okresu pożniwnego. Stosunkowo wysoka cena zbóż (do czerwca) i zwyżka cen artykułów hodowlanych w ciągu maja wpłynęły na zwiększenie dopływu gotówki na wieś. Znalazło to wyraz w pewnem odprężeniu sytuacji na rynku krótkoterminowych zobowiązań (odsetek protestowanych weksli w okręgach rolniczych utrzymywał się na stosunkowo dość niskim poziomie). Dane orjentacyjne co do rozmiarów konsumcji wsi wydają się wskazywać na pewien wzrost w zakresie artykułów nabywanych tak przez większych, jak i mniejszych rolników.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Taryfa ulgowa przy przewozie uznanych ziemiopłodów.** Wobec zbliżającego się sezonu jesiennego przypomina Wielkopolska Izba Rolnicza, że 50 proc. ulga taryfowa na przewóz kwalifikowanych nasion zbóż, strączkowych, traw i innych obowiązuje przez cały rok, a na przewóz sadzeniaków ziemniaczanych jesienią tylko od 20 września do 20 listopada. Świadectwa ulgowe wydaje dział nasiennictwa Wielkopolskiej Izby Rolniczej za opłatą 70 groszy od sztuki. Przy zamawianiu świadectwa ulgowego należy podać: stację nadawczą i odbiorczą, adres nadawcy i odbiorcy, nazwę ziemiopłodu oraz wagę przesyłki w kilogramach. Taryfa ulgowa dotyczy tak przesyłek drobnicowych, jak i wagonowych. Powyższa ulga taryfowa może mieć zastosowanie tylko raz jeden przy przewozie nasion i sadzeniaków ziemniaczanych bezpośrednio do wysiewu, wzgl. wysadzenia w gospodarstwach rolnych. Nie wydaje się przeto świadectw na przesyłki, przeznaczone dla „Rolników" lub innych firm handlowych.

Z KRAJU

(k) **Wykaz zbóż ozimych na r. 1932.** Wielkopolska Izba Rolnicza podaje rolnikom i firmom handlowym, że wykaz zbóż ozimych, zakwalifikowanych na pniu przez Wielkopolską Izbę Rolniczą w r. 1932 został opublikowany w nr. 34 „Poradnika Gospodarskiego z 21 sierpnia br. Osobną odbitkę tego wykazu można nabyć w dziale nasiennictwa W. I. R., Poznań, ul. Mickiewicza 33, pokój 20 za opłatą 20 groszy.

(k) **Przywilej egzekucyjny dla Państwowego Banku Rolnego.** Donoszą z Warszawy, że w toku są prace przygotowawcze do wydania dekretu w sprawach dotyczących Państwowego Banku Rolnego, który ma otrzymać przywilej egzekucyjny na wzór praw posiadanych przez towarzystwa kredytowe ziemskie. Przywilej ten ma ułatwić i uprościć postępowanie egzekucyjne należytości banku.

(k) **Spadek eksportu polskich jaj do Austrji.** Ostatnie ograniczenia przywozowe oraz rozporządzenie o stemplowaniu jaj odbiły się bardzo niekorzystnie na eksporcie polskich jaj do Austrji. Dowozy spadły z 282 000 sztuk w przeciągu ostatniego tygodnia lipca do 77 000 sztuk w ciągu pierwszego tygodnia sierpnia. Mimo zmniejszenia dowozów, ceny jaj utrzymały się na tym samym poziomie.

(k) **Budowa magazynu tranzytowego i hali pasażerskiej w Gdyni.** Prace przy budowie magazynu tranzytowego i hali pasażerskiej, który ma stanąć na molo Pasażerskiem w pobliżu Kapitanatu Portu posuwa się naprzód. Rozpoczęto już wykopy i wykonanie żelazo - betonowych fundamentów pod ten budynek. Wykonanie szkieletu magazynu, razem z pokryciem go dachem ukończone ma być w grudniu r. b., poczem nastąpi przeprowadzenie robót wewnętrznych w budynku Będzie on, jak wiadomo, podzielony na dwie części. Jedna z nich przeznaczona będzie na magazyn tranzytowy, druga na halę pasażerską dla osobowego ruchu zamorskiego przez Gdynię. Hala pasażerska wyposażona będzie w szereg takich urządzeń, jak: kasy biletowe, bufet, umywalnie, zakład fryzjerski, przechowywalnię bagażów, urząd pocztowy, pomieszczenia dla lekarza portowego, policji i t. p.

(k) **Eksport drzewa przez Gdynię.** W ostatnim czasie wzrósł bardzo poważnie eksport drzewa przez Gdynię. Urząd Morski przygotował pod składowanie drewna 80 000 m. kw. placów, które są już całkowicie wykorzystane. W najbliższej przyszłości wypadnie ewentl przygotować obszerne tereny pod składowanie drewna przy kanale przemysłowym, gdzie z czasem zostanie skoncentrowany cały przeładunek drzewa w porcie.

(k) **Przygotowania do eksportu ziemniaków do Afryki północnej.** Nawiązany został kontakt polskich eksporterów ziemniaków z rynkiem marokańskim i algierskim. Obecnie prowadzone są rokowania w sprawie wartości dostaw. Należy się spodziewać, że w nadchodzącym sezonie eksportowym (październik — styczeń) zostaną zawarte pierwsze tranzakcje na import polskich ziemniaków do Afryki i to zarówno ziemniaków konsumcyjnych, jak i sadzonkowych.

Z ZAGRANICY

(z) **Konferencja gospodarcza w Stresa.** Od 5 września r. b. rozpoczną się w miejscowości Stresa w Szwajcarji obrady komitetu, mającego pracować nad odbudową gospodarczą Europy środkowej i wschodniej. Polskę mają reprezentować na tej konferencji — sen Józef Targowski, dyr. departamentu ekonomicznego dr. Adam Rose, radca Antoni Roman i naczelnik wydziału budżetowego w min. skarbu dr. J. Nowak.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Centralny dworzec autobusowy w Poznaniu

Palącej potrzebie miasta nareszcie stanie się zadość

Starania o urządzenie w Poznaniu centralnej stacji dla autobusów odnoszą nareszcie sukces. Obecnie buduje się taka stacja na pl. Prezydenta Drwęskiego, gdzie dotąd było tylko jedno z licznych miejsc postoju autobusów.

Budowlę stacyjną wykonuje firma „Karpaty". Wyłączne prawo eksploatacji dworca będzie miała spółdzielnia handlowa Przedsięb. Autobusowych Budynek dworcowy wkrótce już będzie wykończony. Narazie urządzona tam będzie paczkarnia, lokal handlowy spółdzielni, magazyn przyborów autobusowych, smarów i benzyny oraz poczekalnie, jedna dla podróżnych, druga dla szoferów, umywalnie i biuro dla policji. Powstaną jeszcze specjalne garaże.

Wszystko to będzie utrzymane w rozmiarach dość skromnych; bardziej komfortową rozbudowę odłożono do lepszych czasów. Na pl. Prezydenta Drwęskiego będą się gromadziły wszystkie autobusy, tu też będzie obowiązywał przyjazd i odjazd. Kierownikiem nowego dworca autobusowego będzie p. Zdzisław Trzeciak. (z)

Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu

Zebranie plenarne odbędzie się **w poniedziałek, dnia 29 sierpnia 1932 r., o godzinie 20-tej** na sali posiedzeń w Domu Rzemieślniczym, wejście z Wałów Zygmunta Starego. Na porządku obrad m. i. wykład **p. redaktora Grudzińskiego** n. t.

Co wiedzieć należy o fałszerstwie pisma?

(grafometrja sądowa) z eksperymentami.

Ze względu na ciekawej treści wykład uprasza Zarząd Panów Członków o liczny udział.

„Skalmierzanki" w Sołaczu

Dzisiejszy i jutrzejszy wieczór przyniosą znowu publiczności poznańskiej przemiłą sposobność spędzenia wieczoru w sposób nietylko wysoce sympatyczny i wartościowy. Oto na letniej scenie w Sołaczu, odegrane zostaną dzisiej i jutro o godz. 8,15 słynne już w całej Polsce „Skalmierzanki", które w mieście naszem posiadają zasłużoną opinję największego wydarzenia artystycznego ostatnich czasów.

Barwna i melodyjna komedjo-opera, wystawiona na fantastycznie pięknem tle przyrody, łączy w sobie wszystkie walory artystyczne i widowiskowe, a więc znakomitą muzykę, opartą na folklorze treści, żywe i kolorowe w wyrazie tańce i bajeczne efekty świetlne. Świetna obsada w osobach ulubieńców Poznania pp. Fontanówny, Nochowicz, Folańskiego, Górowskiego, Raczkowskiego i innych zbiera stale huragany oklasków.

Niskie ceny, dogodna komunikacja i dopisująca pogoda umożliwiają wszystkim spędzenie niezwykłego wieczoru, łączącego w sobie piękne z pożytecznem.

KALENDARZYK

Sobota, 27 sierpnia 1932.

Słońce: wschód 4.55 — zachód 18,52 — długość dnia 13 godzin 57 min.

Księżyc: wschód 23,55 — zachód 17,16 — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 15 st. C. — Pogodnie Wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosfer wysokie 758 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 26 st. C., najniższa 12 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj plus 0,08 mtr., dziś plus 0,08 mtr.

Kal. rzk.: Cezary B. — jutro Augustyn B.

Kal. słow.: Przedzisław — jutro Wyszomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 45. — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76 — Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna", Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Lekarskie Zw. Lekarzy Zach. Polski (tel. 55-55), ul. Pocztowa 30, udziela pomocy lekarskiej we wszelkich wypadkach we dnie i w nocy

Pracowity sprzedawca gazet (w Poznaniu pod Zamkiem). Gdy są klienci, obsługuje ich skoro; gdy klientów niema, wypłata krzesła

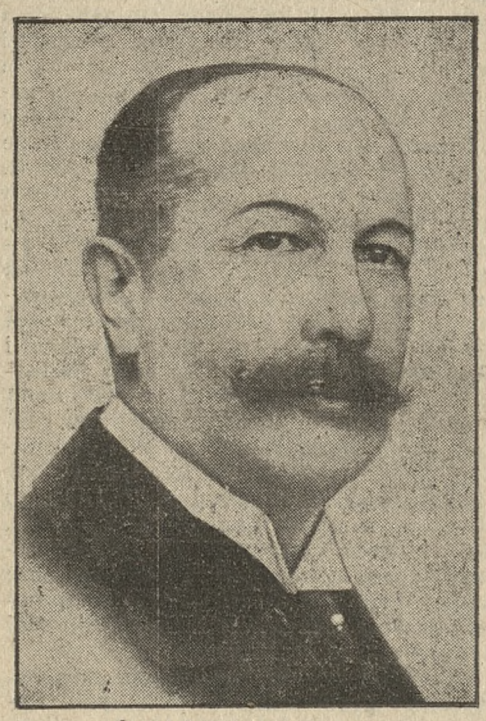

Śp. Adolf hr. Poniński

(kl) W dniu 23. bm. zmarł śp. Adolf hr. Poniński z Kościelca w powiecie inowrocławskim. Śp. Adolf Poniński był marszałkiem pierwszego Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego w Polsce odrodzonej i piastował zaszczytny ten urząd do 1927 r. Należy zaznaczyć, że dziad p. Adolfa hr. Ponińskiego był również marszałkiem Poznańskiego Sejmiku Prowincjonalnego za czasów Wielkiego Księstwa Poznańskiego.

Przez szereg lat był Zmarły prezesem Centr. Tow. Gospodarczego na powiaty inowrocławski i strzeliński, a do ostatniej chwili członkiem Pozn. Sejmiku Wojewódzkiego. Pogrzeb odbył się dziś w Kościelcu.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Sodalicja Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich.** Miesięczna msza św. odbędzie się w niedzielę 28. bm. o godz. 9,30 w kaplicy Sodalicyjnej, Dominikańska 8, I. ptr.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Całodzienną wycieczkę parowcem do Rogalina** organizują Sokolice poznańskie w niedzielę 4 września. Wycieczce patronuje dzielnicowy wydział Sokolic.

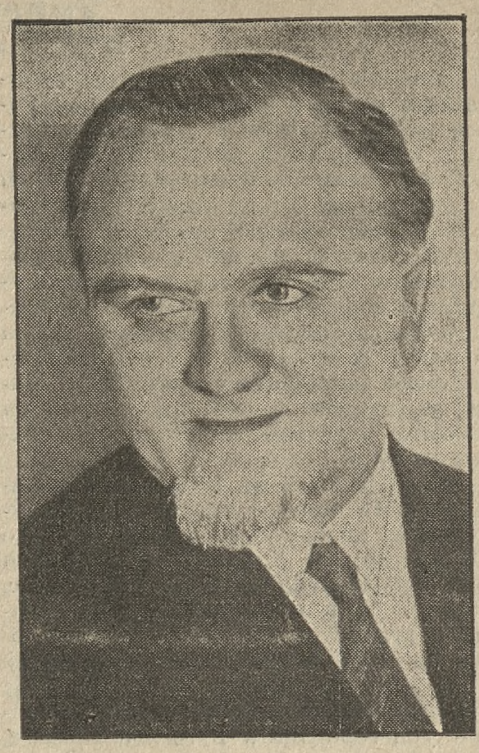

Teofil Trzciński

długoletni dyrektor Teatru miejskiego im. Słowackiego w Krakowie — wstępuje do dyrekcji Teatru Polskiego od nadchodzącego sezonu.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Żeńskie kursy techniczne w Poznaniu.** Z początkiem roku szkolnego, gdzie wśród młodzieży żeńskiej powstają poważne kłopoty związane z wyborem zawodu, na czasie będzie wskazać na pożyteczną placówkę kształcenia zawodowego żeńskiego — na koncesjonowane Żeńskie Kursy Techniczne, prowadzone już od lat kilku z ramienia Towarzystwa Przyjaciół Szkół Zawodowych Żeńskich w Poznaniu z wynikiem jak najlepszym. Celem kursów jest danie słuchaczkom wiadomości, potrzebnych do pełnienia czynności pomocniczych techników w biurach architektonicznych, budowlanych i robót drogowych: prywatnych, samorządowych i państwowych. Kursy są dwuletnie Wymagane przygotowanie: 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej ewentl. równoznacznej lub wyższej. W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, wyjątki są możliwe. Córkom urzędników państwowych przysługuje 75 proc. zniżki w opłatach. Zamiejscowe słuchaczki korzystają z 50 proc zniżki kolejowej przy przejazdach za miesięcznemi biletami i na ferje. Początek kursów 15 września Wpisy przyjmuje Dyrekcja Kursów. Poznań, Kraszewskiego 17, m. 15. Informacje i prospekty przesyła się po nadesłaniu znaczka na odpowiedź i 20 gr na prospekt.

Przy cierpieniach nerek, chorobach moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszek naturalna woda gorzka **„Franciszka-Józefa"** łagodzi i usuwa szybko gwałtowne boleści przy wypróżnieniu. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 4 992

WIECZORY, KONCERTY

— * **Z okazji jubileuszu 10-lecia** i zawodów jubileuszowych organizuje „Unja" w niedzielę o godz. 21 na sali p. Jarockiej ul Masztalarska — zabawę połączoną z rozdaniem nagród.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Prywatne gimn. żeńskie im. Królowej Jadwigi Lucyny Sokolnickiej i Szkoła Przygotowawcza przy gimnazjum** rozpoczynają rok szkolny w czwartek 1 września mszą św o godzinie 9 w kościele Farnym. Po mszy św w szkole podyktowanie uczennicom planu lekcyj.

— * **Z Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej** (ul. Ratajczaka 36). Rok szkolny rozpocznie się 1 września. Zapisy przyjmuje się codziennie od godz. 9—1 i 3—6, również do filji na ul. Chełmońskiego 21, jak i do przedszkola i orkiestry dziecięcej.

Wielkopolska Szkoła Muzyczna pozyskała do klasy śpiewu jako siłę profesorską wybitną śpiewaczkę i primadonnę opery berlińskiej p. Jadwigę Dębicką, znaną publiczności poznańskiej z występów gościnnych.

— * **Strzelanie żniwne Bractwa Kurkowego.** Tradycyjnym zwyczajem odbędzie się na Szelągu od 28. bm września strzelanie żniwne Bractwa Kurkowego w Poznaniu, istniejącego od roku 1253. Rozpoczęcie strzelania nastąpi w niedzielę, 28. bm. o godzinie 4 popoł. Strzelanie otworzy dotychczasowy król żniwny p. Maksymiljan Molicki oraz jego rycerze.

— * **Zapowiedziany Bieg Kajaków** na trasie Poznań — Puszczykowo — Poznań

KRATKI SĄDOWE

Oszukańcza sprzedaż gospodarstwa — Sprawa o wielokrotne oszustwa mieszkaniowe

W pismach codziennych pojawiła się notatka, że jakiś Ludwik Pawlak wraz bratem Piotrem i innymi wspólnikami prowadzi biuro pośrednictwa w sprzedaży i kupnie gospodarstw. Na skutek takiego ogłoszenia zjawił się w biurze Pawlaków 73-letni gospodarz Wyrwiński, chcący nabyć zagrodę. Ludwik Pawlak w obecności wspólnika, Solarskiego zaofiarował Wyrwińskiemu 70 morgowe gospodarstwo w Boduszewie w powiecie obornickim. Zachęcony szumnemi pochwałami objektu, Wyrwiński wyraził gotowość obejrzenia gospodarstwa i ewentualnego kupna. „Dyrektor" L. Pawlak i Solarski wysłali z gospodarzem do Boduszewa Piotra Pawlaka. Właściciela gospodarstwa, p. Brody, nie było w domu, więc powrócono do Poznania. W Boduszewie jednak zdołano już obejrzeć gospodarstwo Brody, a Piotr Pawlak poczynił nawet jakieś pomiary i obliczenia. Wszystkie te zabiegi firmy były jednak tylko upozorowane. Główny aranżer wyprawy, Solarski przekonał reflektanta, że wszystko jest w porządku i że majątek będzie mógł nabyć. Starzec uwierzył w opowieści Solarskiego, wysłał telegram do żony, by przybyła do Poznania z gotówką. Solarski bowiem domagał się zaliczki, bez której rzekomo nic nie można było zacząć. Rzecz ukartowano tak sprytnie, że gdy przybyła żona z pieniędzmi, to również znalazł się ów p. Broda, rzekomy właściciel gospodarstwa w Boduszewie. Ubito „interes" i Wyrwiński na poczet ceny kupna zagrody dał p. Brodzie 1000 zł, a również wynagrodził sowitą prowizją pośredników. Nazajutrz Wyrwiński z żoną udał się do Boduszewa, by objąć kupiony majątek. Tu jednakże doznał niemiłego rozczarowania, bowiem prawdziwy boduszewski p. Broda całkiem inaczej wyglądał od tego Brody któremu w Poznaniu dał 1000 zł, a w dodatku prawdziwy Broda nic nie chciał słyszeć o sprzedaży majątku i długo trwało, nim mu Wyrwiński wszystko wytłumaczył. Powiadomiono władze śledcze i niebawem okazało się, że Brodą-oszustem jest podstawiony wspólnik Pawlaków, Józef Paluszkiewicz, który za odegranie tej roli „zarobił" 150 zł. Piotr Pawlak otrzymał 350 zł, resztą podzielili się dalsi wspólnicy. Na wczorajszej rozprawie przesłuchano tylko Piotra Pawlaka i Paluszkiewicza — ponieważ Ludwik Pawlak i Solarski na rozprawę nie przybyli. Paluszkiewicz zasądzony został na 8 miesięcy więzienia, przyczem karę tę warunkowo odroczono na 3 lata. Wyłudzone od p. Wyrwińskiego pieniądze obiecał zwrócić. Piotr Pawlak zasądzony został na 3 miesiące więzienia. (dob.)

* * *

Na wokandzie sądu okręgowego znalazło się pięć spraw ślusarza Józefa Tomkiewicza, właściciela willi na Wildzie. Tomkiewicz pobierał od ludzi szukających mieszkania zaliczki, nieraz dość znaczne, poczem ani mieszkania nie dostarczył, ani pieniędzy nie zwrócił. W ten sposób poszkodował wiele osób. Między innymi wziął od pewnego reemigranta z Francji wszystkie pieniądze, przeznaczone na wyszukanie mieszkania. Naiwnemu temu biedakowi wystawił kwit tej treści, że to pożyczka amortyzacyjna, płatna w 35 latach. Na rozprawę przybyło aż 30 ofiar Tomkiewicza, nie przybył tylko sam oskarżony, przed paru dopiero dniami wypuszczony z aresztu śledczego. Oburzenie świadków było wielkie, że krzywdziciel ich uchylił się od rozprawy. Sąd postanowił wobec tego sprawę odroczyć i zarządził przymusowe doprowadzenie Tomkiewicza na przyszłą rozprawę. Tomkiewicz poza mieszkaniowemi sprawami ma jeszcze około 20 innych spraw karnych, w tem również o fałszywe zaręczenie w miejsce przysięgi. (z)

na niedzielę 28 bm. odwołujemy na dzień 4 września br. z powodów od nas nie zależnych. Zgłoszenia przyjmuje nadal codziennie od godz 6—8 W Pawuła, ul. Chwaliszewo 74, m. 15, Klub Wioślarski 1928/32.

— * **Dyrekcja Wielkopolskiego Gimnazjum dr. Brunona Czajkowskiego** i Wielkopolskiej Szkoły Przygotowawczej donosi, że rok szkolny rozpoczyna się 1 września. Uczniowie zbierają się o godz. 9 na dziedzińcu szkolnym przy ul. Mylnej 5, potem msza św. Popołudniu o godz. 17 przy ul. Mylnej 5 konferencja rodzicielska dla klas wstępnych o godz. 6 dla klas gimnazjalnych. Dyrekcja przyjmuje zgłoszenia codzień od 12—1 przy ul. Mylnej 5 i Podgórnej 2/3

— * **II. wyścig Kajakowy S. M. P.** urządza w niedzielę 28. bm. Poznański Okręg dla wszystkich S M. P. o puhar wędrowny ofiarowany przez firmę W. Płonka dla sekcji kajakowej S. M P. Tum. a dostępny dla wszystkich Stowarzyszeń. Start przy Nowym Moście o godz. 9, start z półmetka w Puszczykowie o godz. 16, meta przy W. K. W. około godz. 17 Zbiórka zawodników o godz. 8 rano przy Nowym Moście

— * **VII. Narodowe Zawody Strzeleckie Myśliwskie i Łuczne w Poznaniu.** Od 11 do 18 września br. włącznie odbędą się zawody myśliwskie o mistrzostwa: miasta Poznania, Wielkopolski i Polski w ramach VII. Narodowych Zawodów Strzeleckich w Poznaniu i to na strzelnicy wojskowej przy końcu ul. Bukowskiej. Członków naszych, Polskiego Związku Stowarzyszeń Łowieckich w Warszawie oraz wszystkich innych zawodników zawiadamiamy, że piśmienne zgłoszenia na zawody myśliwskie przyjmuje sekretarjat Wielkopolskiego Związku Myśliwych w Poznaniu, Piekary 6, II. p. do dnia 7 września, który zaopatrzonym zawodnikom dostarczy program. Urządzeniem zawodów zajmuje się nasz Związek z ramienia Polskiego Związku Stow. Łow. w Warszawie. Zawody myśliwskie obejmują dwa działy: I. strzelanie do rzutków — II. strzelanie kulowe do ruchomego jelenia — i to w dwóch klasach I i II. Zawodnicy będą mieli wolny przejazd kolejowy III kl. w drodze powrotnej. Prosimy o liczny udział. Zarząd Wielkopolskiego Związku Myśliwych.

— * **Dyrekcja Publicznej Szkoły Dokształcającej Zawodowej Żeńskiej** w Poznaniu zawiadamia, że wpisy uczenic zawodu krawieckiego, fryzjerskiego, modniarskiego i wszelkich pracownic w przemyśle guzikarskim, kołdzierskim, hafciarskim, pantoflarskim, przyjmuje się codziennie w godzinach od 8—15 i od 17—19 w biurze przy ul Marszałka Focha 2 do dnia 4 września włącznie.

Początek roku szkolnego dnia 5 września o godz. 15½ Dyrekcja wzywa pracodawców by w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 7. 6. 1927 r. o prawie przemysłowem art. 111 do 125 i art. 148 do 155, zgłosili uczenice na obowiązującą naukę dokształcającą pod rygorem karnym, przewidzianym w art. 126 do 129 wymienionej ustawy.

— * **Ostrzeżenia przed aferzystami emigracyjnemi.** Wobec często spotykanych ogłoszeń i komunikatów w prasie o werbunku zagranicę na korzystnych warunkach, Syndykat Emigracyjny ostrzega przed rejestracją i nadsyłaniem wymaganych sum częstokroć w postaci znaczków pocztowych. Zaznacza się bowiem, że ogłoszenia o werbunku umieszczane są przez aferzystów, którzy wyzyskują łatwowiernych kandydatów na wyjazd Ostatnio za pośrednictwem Syndykatu Emigracyjnego zostali wykryci aferzyści, zajmujący się nielegalnie werbunkiem do Marokka Również w swoim czasie ukazały się wzmianki w prasie o werbunku do Indyj Holenderskich.

Osoby, które wyczytają w pismach wzmianki o możliwościach wyjazdu zagranicę, winny natychmiast zwrócić się do najbliższych placówek Syndykatu Emigracyjnego, celem stwierdzenia, czy wiadomości te są zgodne z istotnym stanem rzeczy.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Wstępne do Ogrodu Zoologicznego** kosztuje w jutrzejszą niedzielę tylko połowę, tj. 50 groszy od osoby dorosłej i 25 groszy od dziecka.

— * **Nowy aparat alarmowy.** Założono i włączono do miejskiej sieci telegrafu pożarnego aparat do alarmowania Straży pożarnej na Osiedlu przy ul. Warszawskiej narożnik Łowickiej.

— * **Ceny nabiału.** Ceny notowane w mieście Poznaniu w handlu detalicznym w dniu 24 bm. są następujące: mleko niezbierane 1 litr — 0.24 zł. jaja 1 szt. 0.09 zł. twaróg 1 kg — 0.80 zł. masło solone 1 kg. — 3.20 zł, masło niesolone 1 kg. — 3.80—4.00 zł.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * **Bydgoszcz.** (Samobójstwo muzyka). W mieszkaniu swem przy ul. Dworcowej 27 popełnił samobójstwo przez powieszenie się muzyk Ignacy Nowak. Usiłował on przed kilku tygodniami się otruć, jednak zamiarowi samobójczemu przeszkodziła żona. Przyczyną rozpaczliwego kroku była nędza, gdyż Nowak był od dłuższego czasu bez pracy.

— (Wielka kradzież). Jednej z ostatnich nocy nieznani złoczyńcy włamali się do mieszkania p. Franciszka Adlera w Bydgoszczy przy ul. Krakowskiej 10. Łupem włamywaczy stały się biżuterje wartości około 5 tys. złotych, m. in. sznur pereł japońskich złożony z 108 pereł z diamentowym zatrzaskiem. Włamywacze weszli przez okno niezamkniętej łazienki, a następnie przez werandę do niezamkniętej sypialni. (kl)

— * **Rawicz.** (Obchód „Cudu nad Wisłą“.) Tegoroczną 12 rocznicę obchodziło tutejsze Towarzystwo Powstańców i Wojaków bardzo uroczyście. Urządzono 3-dniowe strzelanie do tarczy, wynik którego jest następujący: Antoni Mencwel, mistrzem; Kazimierz Walczak i Jan Konieczny, podmistrze. Koncert w ogrodzie Strzelnicy, oraz wieczorna zabawa na sali, dopełniła udałą w całości uroczystość, która zgromadziła liczne rzesze miejscowego obywatelstwa.

— (Utonięcie). Podczas kąpieli utonął w stawie pobliskiej wsi Słupi kapitulnej, 12-letni syn gospodarza Giżewskiego Wawrzyńca. Z powodu wielkiej głębokości stawu okazały się wszelkie próby ratunku niemożliwemi, więc zawezwano straż pożarną z Rawicza.

— * **Szamotuły.** (Kradzieże). Rolnikowi Stanisławowi Frąckowiakowi z Gałowa skradziono ze stodoły 20 centnarów żyta. — Ze stodoły p. Radwana w Ossowie skradziono sześć centnarów pszenicy. — Z kurnika p. Nordmanna w Sękowie skradziono 20 kur i 4 guły. Rolnikowi Szukale w Luboczesnicy skradziono 35 kilo wędlin, sąsiadowi Freitagowi szory. (sc)

— (Słuszne odznaczenie). Pierwszy dowódca kompanji szamotulskiej, która walczyła w czasie powstania Wielkopolskiego pod Czarnkowem, p. Wawrzyn Rembacz, otrzymał za zasługi około powstania medal niepodległości. P. Rembacz odebrał w roku ub. również krzyż zasługi. (sc)

— (Kieszonkowiec). Na ostatnim jarmarku w Ryczywole przychwyciła policja na gorącym uczynku niejakiego Stefana Gadomskiego w chwili wyciągania rolnikowi Szczepanowi Filipiakowi z Połajewa portfelu. (sc)

— (Kradzieże rowerów.) Niema dnia, by nie notowano kradzieży rowerów. Ostatnio zginęły rowery p. Stefanowi Kaszkowiakowi z Nojewa oraz Stanisławowi Świątkowi i Czesławowi Lutkiewiczowi z Kaźmierza.

Z Pomorza

— * **Grudziądz.** (Fatalny strzał). Bracia Stanisław i Feliks Makowscy w Kitnowie lat 23 i 17, bawiąc się w domu rodziców nabitą fuzją, posprzeczali się i poczęli ją sobie wydzierać. W tych okolicznościach fuzja wypaliła i młodszy z braci otrzymał niebezpieczny postrzał w głowę. Policja wdrożyła śledztwo.

— * **Działdowo.** (Wielki pożar). Podczas ostatniej burzy uderzył piorun w stodołę właściciela ziemskiego Goetzendorf-Grabowskiego w Kramarzewie i spowodował pożar. Wskutek wiatru płomienie ogarnęły drugą obok stojącą stodołę, która spłonęła doszczętnie wraz z tegorocznem bogatem żniwem i maszynami rolniczemi. Straty wynoszą przeszło 90.000 zł. Właściciel był ubezpieczony. (x)

— * **Łąkorz pow. lubawski.** (Wolne miejsce dla lekarza). Zachodnia część powiatu lubawskiego, położona tuż nad granicą niemiecką i odcięta od najbliższego miasta Biskupca granicą, — odczuwa od dłuższego czasu brak dostatecznej opieki lekarskiej Najbliższe polskie miasto (Nowemiasto nad Drwęcą) oddalone jest 30 klm. Ponieważ zaludnienie pogranicza jest bardzo gęste a współpraca z Pow. Kasą Chorych w tej części powiatu zapewniona, z powodzeniem mógłby tu lekarz uprawiać swoją praktykę. Na siedzibę lekarza nadawałby się Łąkorz, miejscowość ponad 1000 mieszkańców, posiadająca kilka sklepów spożywczych, pocztę i kościół. Stacja Lipinki na szlaku Toruń — Jamielnik, oddalona o 3 klm. Dobre i wygodne mieszkanie dla lekarza zapewnione. Bliższych informacyj udzieli Sołectwo Łąkorz.

— * **Starogard.** (Klęska rdzy.) Dochodzą z powiatu alarmujące komunikaty rolnicze o pojawieniu się w kilku miejscowościach grzybka rdzy, który całkowicie zniszczył tegoroczne plony pszeniczne w kilku wioskach. Kłosy dotknięte zarazą, wyglądają nazewnątrz bardzo ładnie, przy dokładniejszem jednak obejrzeniu okazuje się, że są zupełnie puste, względnie znajduje się w nich trochę pośladu. Jak się dowiadujemy, klęską rdzy został dotknięty również powiat tczewski.

— (Żniwa.) Tegoroczne plony żniwne w miejscowościach nie dotkniętych klęską rdzy okazały się bardzo obfite. Gospodarze twierdzą, że mają o 100 procent więcej żyta, niż w roku ubiegłym, za to jare zboża ucierpiały od wielkich ulew i gradów.

— (Obława na złodziei.) W związku z prawdziwą plagą kradzieży rowerów, miejscowa policja urządziła onegdaj wielką obławę Pomimo, że obława nie dała pozytywnych rezultatów, sporządzono jednak aż 40 doniesień na brak kart rowerowych, 10 doniesień na brak sygnałów i 9 za jazdę lewą stroną.

— (Tajemnicze zaginięcie chłopca.) W Mirotkach pod Starogardem zaginął w tajemniczy sposób 6-letni syn gospodarza Bolesława Jankowskiego. Chłopiec ubrany był w jasne (kremowe) ubranie z marynarskim kołnierzem; był bosy i bez czapki. (as.)

— * **Sępólno.** (Bocian złodziejem). Jednej z pracownic rolnika S. w Cerekwicy, zajętej przy pracy w polu, zginęła wzorzysta bluzeczka, przechowana chwilowo pod stogiem zboża Poszukiwania po skończonej pracy nie dały żadnego wyniku, przypuszczano więc, że zachodzi kradzież. Lecz już dnia następnego wyjaśniła się sprawa. Nad ranem ktoś z ludzi zauważył zwisające z gniazda bocianiego usłanego na stodole właściciela S., rękawy zaginionej bluzeczki, które jak dwie chorągiewki trzepotały w rannym wietrze. Jeden z parobczaków, który ubiegał się o względy „okradzionej“ dziewczyny, wszedł po drabinie na szczyt stodoły, ażeby bocianowi odebrać łup, lecz natrafił na zacięty opór złodzieja Dopiero gdy chłopak uzbroił się w laskę, bocian dał za wygraną. (x)

— * **Tczew.** (Z Tow. Pow i Wojaków.) W niedzielę 21. bm. obchodziło tutejsze Tow Pow. i Wojaków im. Generała Dąbrowskiego 10-lecie swego istnienia. Na tę uroczystość przybył w sobotę wieczorem generał Józef Haller, którego oczekiwały na ul 30 Stycznia tłumy ludności naszego miasta. W niedzielę odbyła się msza polowa na Rynku, następnie defilada wszystkich organizacyj przed generałem Hallerem z udziałem orkiestry Tow Powst. i Wojaków Stąd wymaszerowano do Strzelnicy na wspólny obiad żołnierski Po południu odbył się koncert i zawody sportowe, a na zakończenie zabawa taneczna i rozdawanie nagród

— (Zgon sędziwej zakonnicy.) We wtorek wieczorem zmarła w szpitalu św Wincentego siostra Józefa Cholewińska, która przeszło 46 lat pracowała w służbie miłosierdzia w tutejszym szpitalu Zmarła liczyła 78 lat i niedawno obchodziła 60-lecie swego powołania zakonnego. (ds.)

— * **Tuchola.** (Ulewne deszcze spowodowały wylew Kamionki.) Częste burze połączone z ulewami spowodowały wystąpienie z brzegów rzeki Kamionki, płynącej na granicy powiatów: tucholskiego i sępoleńskiego. Woda podniosła się do dotąd nie notowanego poziomu, 1.50 m ponad stan normalny i zalała wszystkie okoliczne łąki Ilość zatopionego torfu obliczają gospodarze na przeszło miljon cegieł Szkody są bardzo poważne, gdyż zbiór torfu jest niemożliwy, jak również niema mowy o drugim zbiorze traw.

— (Tragedja młodej dziewczyny). W jednym z domów przy ul. Kościelnej znaleziono w korytarzu porzucone trzytygodniowe dziecko. Okazało się, iż matką dziecka jest 17-letnia niezamężna Helena A. z Wybudowania, która, nie mając środków na utrzymanie dziecka, zaniosła takowe do domu, w którym mieszka ojciec nieślubnego dziecka, uchylający się podobno od płacenia alimentów. (tts)

Z Kaliskiego

— * **Kalisz.** (Utonięcie). Dnia 22. bm. popoł. mieszkanka Kalisza, 19-letnia Emilja Szczerkówna, zamieszkała z rodzicami przy ul Łódzkiej 6, wybrała się nad Prosnę, niedaleko mostu kolejowego, celem nauki pływania. Podobno w towarzystwie pewnego pana weszła do wody i trafiwszy na głębię, utonęła.

— (Umysłowo chory — podpalaczem). We wsi Janków I-szy, gm. Brudzew, umysłowo chory Jakób Stawikowski podpalił stodołę, która spłonęła, zajęła się i sąsiednia obora, pełna narzędzi rolniczych, a należąca do brata podpalacza, Jana Stawikowskiego, która również padła pastwą ognia, przyczem podpalacz doznał lekkich poparzeń ciała.

— (Pod samochodem). Samochód PZ 11 772 najechał w Kaliszu na 13-letniego Józefa Styczkę. Chłopiec doznał ciężkiego obrażenia ciała, wskutek którego umieszczono go w szpitalu św. Trójcy.

— (Przypadkowy postrzał). We wsi Pruszków gm Tyniec, został przypadkowo postrzelony z rewolweru przez brata swego Stanisława p. Wajgielt Henryk. Rannego przewieziono do szpitala w Kaliszu.

— („Sumienny inkasent). Przedstawiciel firmy „Regli“ z siedzibą w Warszawie, doniósł policji, że Kaufman Bronisław, zam. w Kaliszu, pl. 11 Listopada 11, przywłaszczył sobie 2.000 zł, zainkasowane dla firmy od klientów kaliskich. Kaufman został aresztowany i przekazany sędziemu śledczemu w Kaliszu. (nik)

— * **Koło.** (Przyjazd ks. Prymasa). Na uroczystości 750-lecia śmierci św. Bogumiła przybędzie X. Prymas Hlond i pięciu biskupów: Szlagowski, Radoński, Tomczak, Tymieniecki i Laubitz. Ks. Kardynał Hlond powitany zostanie na granicy powiatu, a nie jak początkowo przewidywano w Kole.

— (Zjazd Straży Pożarnych). Ubiegła niedziela przeszła pod znakiem Straży Pożarnych. Od rana do południa ściągały okoliczne straże na zlot okręgowy, w którego programie głównemi punktami był konkurs orkiestr i zawody strażackie O godz. 12 na placu Wolności zebrały się wszystkie straże. Po raporcie odbyła się dekoracja medalem zasługi długoletniego komendanta straży w Mąkolnie i zasłużonego wielce na polu pożarnictwa p. Kasińskiego. Po południu odbyły się zawody i konkurs Jury konkursu przyznało pierwsze miejsce orkiestrze Straży z Grzegorzewa. Kolska orkiestra w konkursie udziału nie wzięła, za to w zawodach zdobyła I miejsce, wykazując największą sprawność i znajomość zdobytą dzięki sumiennej pracy.

— (S. M. P.) W przeddzień uroczystości związanych z 750-letnią rocznicą śmierci św Bogumiła odbędzie się zjazd oddziałów S M. P powiatu kolskiego.

— Między Hashielem Szyrke a jego żoną doszło do nieporozumień na tle pieniężnem. Żona Szykego jest kobietą z temperamentem, to też w czasie sprzeczki chwyciła litrową butelkę esencji octowej i uderzyła nią w głowę swego męża. Butelka rozbiła się, raniąc Szykego w czoło, esencja zaś zalała mu oczy. Na wszczęty alarm zbiegli się sąsiedzi i pomogli ulokować nieszczęśliwą ofiarę kobiecej mściwości w taksówce, którą Szykego odwieziono do Kalisza do doktora, skąd do specjalisty do Warszawy. Szyke prawdopodobnie utraci wzrok (kk)

Niedbalstwo czy zamach?

Wybuch gazu świetlnego, który ulatniał się z niedomkniętej rury

Z Kórnika donosi nam (P):

W domu p. Jana Jachnika w Kórniku nastąpił w piątek, 26 bm. wieczorem silny wybuch gazu świetlnego. Poprzedni lokator przez karygodne niedbalstwo, opuszczając mieszkanie, pozostawił otwartą rurę gazową i ulatniający się gaz wypełnił pokój. Gdy właściciel domu p. Jachnik wszedł ze światłem do tego pokoju, gaz wybuchł, i spowodował znaczne szkody materjalne, zaś p. Jachnik uległ dotkliwemu poparzeniu. Władze wytoczyły śledztwo celem ustalenia, czy zaniedbanie lokatora nie było czasem rozmyślne, podyktowane złośliwością. W tym wypadku lokatora czeka więzienie. Jeżeli dopuścił się jedynie niedbalstwa, odpowiada za wyrządzone straty i koszty leczenia.

Dziecko pod autobusem

Śmiertelny wypadek na szosie

Z Koła donosi nam (kk):

Autobus kursujący między Kołem a Sompolnem, należący do Józefa Jabłońskiego z Sompolna, przejeżdżając przez Mostki, najechał na 7-letnią Bumę Waks, która usiłowała przebiec na drugą stronę szosy, lecz nie zdążyła. Uderzona błotnikiem upadła i dostała się pod koła, które ją dosłownie zmiażdżyły. Śmierć Waksówny nastąpiła natychmiast. Policja zajęła się tą sprawą i wdrożyła śledztwo. Ustalono, iż przestrzeń dzieląca dziewczynkę od jadącego autobusu była tak mała, że szofer Junkt Rajmund nie był już w stanie maszyny zahamować. Szofer wobec tego nie ponosi winy wypadku. Fakt śmierci dziecka winien być przestrogą dla rodziców, którzy otaczają swe dzieci niezbyt troskliwą opieką.

Pożar cegielni parowej

Ogień podobno został podłożony

Z Jarocina donosi nam (ter):

W nocy na 26 o godz. 0,45 zostało miasto nasze zaalarmowane trąbą sygnałową wzywającą do pomocy przeciwko pożarowi. Zanim straż pożarna mogła zdążyć na miejsce, płomienie ogarnęły już całą cegielnię parową pp. Mazurkiewiczów. Cegielnia przedstawiała jedno wielkie morze płomieni. Z powodu zbyt wielkiego żaru praca ratunkowa była nadzwyczaj utrudniona. Straże pożarne zajęły się przedewszystkiem ochroną pozostałych budynków. Spaliły się dwie szopy, długości 35 m każda, jedna szopa 12 metrowa suszarnia znajdująca się nad piecami, lokomobila, maszyny ceglarskie, formy, maszyny rolnicze i dwa wozy. Akcja ratownicza, prowadzona pod sprężystą komendą naczelnika pow. p. Marjana Przybylskiego, zlokalizowała pożar po 3-godzinnej wytężonej pracy. Oprócz straży miejscowej przybyły straże pożarne z Witaszyc gminy, Witaszyc-cukrowni (motorowa), Cielczy, Łuszczanowa oraz dwie kompanie aspirantów kursu oficerskiego z tutejszego baonu podchorążych rezerwy. Pożar wywołał w mieście i okolicy ogromne wrażenie. Prawdopodobnie został wywołany przez zbrodniczą rękę, gdyż według opisu naocznych świadków wybuchł odrazu w kilku miejscach. Policja prowadzi energiczne dochodzenia. Straty wynoszą kilka dziesiąt tysięcy złotych, a pokrywa je ubezpieczenie. Całość była ubezpieczona w Krajowej Ubezpieczalni Ogniowej na kwotę 60.000 złotych. Pp. Mazurkiewiczowie ponoszą dotkliwe straty.

Całkowite zaćmienie słońca

Zaćmienie słońca, mające nastąpić dnia 31 sierpnia b. r. budzi bardzo duże zainteresowanie wśród astronomów i fizyków, albowiem pas całkowitego zaćmienia przebiega na dużym obszarze przez gęsto zaludnione okolice wschodniej Kanady i Stanów Zjednoczonych. Ta okoliczność pozwoliła urządzić stosunkowo łatwo i dużo punktów obserwacyjnych, a ponieważ w Ameryce bardzo jest rozwinięta astronomja „amatorska", która już niejedno ziarno dorzuciła do miary nauki, przeto można istotnie oczekiwać, że zaćmienie to dostarczy dużo materjału obserwacyjnego.

Najważniejszem pytaniem pozostaje tu jeszcze ciągle sprawa zakrzywiania się promieni świetlnych, biegnących od gwiazd, ale przebiegających w pobliżu słońca. Zakrzywienie to przepowiedział Einstein; jest ono wynikiem jego teorji względności, która prowadzi do wniosku, że światło posiada ciężar, zupełnie tak samo, jak zwykła masa, i że musi ono przeto ulegać przyciąganiu ze strony słońca, jeśli przebiega w jego pobliżu. Liczne pomiary dotychczasowe (a możliwe są one tylko podczas całkowitego zaćmienia słońca) nie dały jeszcze wyniku zupełnie niewątpliwego — odpowiedź brzmi raczej „tak", niż „nie"; jednakże chodzi tu niestety o efekty tak słabe i o pomiary tak trudne i subtelne, iż nie można jeszcze twierdzić z całkowitą pewnością, że otrzymane wyniki nie polegają na błędzie pomiarów.

Zaćmienie słońca interesuje także w wysokim stopniu i radjotechnikę, ponieważ łatwość rozchodzenia się fal radjowych zależy w wysokim stopniu od oświetlenia słonecznego. Obserwacje zaćmienia pozwolą może na wyprowadzenie pewnych wniosków, co do tworzenia t. zw. warstwy Heaviside'a, która działa na fale radjowe jak zwierciadło, odbijające te fale (na wysokości kilkudziesięciu kilometrów) ku ziemi. Położenie tej warstwy w atmosferze zależy też w znacznym stopniu od oświetlenia słonecznego.

W Europie zaćmienie widzialne będzie tylko w zachodniej części Irlandji, oczywiście, jako zaćmienie częściowe.

W.

Z tragedyj ludzkich

Osobliwa tragedja, niewyjaśniona jeszcze we wszystkich szczegółach zakończyła się w tych dniach w Londynie śmiercią chemika Ernesta Readinga. — Reading, liczący 62 lata, zmarł w szpitalu wśród objawów ciężkiego zatrucia. Nie zdołano stwierdzić substancji, którą chemik się zatruł. Okoliczności, wśród których okazało się zatrucie organizmu, odbiegały od tych wszystkich, które dotąd stwierdzono w podobnych schorzeniach. Jest tylko rzeczą pewną, że Reading wdychał gaz, którego skład tylko jemu był znany — i to gaz o strasznem działaniu, którego minimalna ilość wywołuje porażenie, a wreszcie śmierć.

Reading był przedtem człowiekiem zamożnym i współwłaścicielem fabryki chemicznej. Wielkie rozczarowania, a także utrata majątku uczyniły go później mizantropem i dziwakiem. Reading w stosunkowo późnych latach ożenił się ze swą podwładną. Po pięcioletniem małżeństwie uciekła od niego żona, młodsza zresztą o 20 lat. Poszukiwania wykazały, że uciekła z inżynierem, zajętym w fabryce Readinga. Był to ciężki cios dla chemika, który żonę swą gorąco kochał. Także fakt, że właśnie człowiek, zobowiązany mu do osobistej wdzięczności, uprowadził mu jego żonę, był dlań rzeczą niezmiernie przykrą. Od tego czasu popadł Reading w stan depresji. Nie troszczył się więcej o przedsiębiorstwo i wreszcie musiał sprzedać je za drobną cząstkę dawnej wartości.

Niebawem zwinął Reading swój dom w Londynie i opuścił stolicę brytyjską. Nie można było stwierdzić, dokąd się udał, zwłaszcza, że od tego czasu zerwał z wszystkimi przyjaciółmi i krewnymi. Pewne poszlaki wskazywały na to, że dłuższy czas spędził w Indjach, lecz co tam robił niewiadomo. W każdym razie przywiózł stamtąd służącego, bardzo mu oddanego Hindusa. W ub. roku zjawił się znowu w Londynie i wynajął sobie mieszkanie na przedmieściu, w małej, odosobnionej willi. Tutaj przebywał sam wraz ze służącym w domku, do którego nikt nie miał przystępu. W domach przyległych odnoszono wrażenie, że mrukliwy człowiek krył jakąś szczególną tajemnicę. — Wiedziano, że urządził sobie w domku laboratorjum, w którym oddawał się tajemniczej pracy badawczej. Zajmował się wytworzeniem nowych gazów trujących, które swem działaniem miały przewyższyć wszystkie dotąd znane. W jakim celu to robił, nie wynika to całkiem jasno z notatek, które znaleziono w laboratorjum. Zdaje się jednak, że ten człowiek, zmiażdżony ciosami losu, nie był zupełnie normalny umysłowo i chciał stworzyć gaz tak straszliwy, aby przy jego pomocy wytępić znienawidzonych przez niego ludzi.

Przed dwoma dniami znalazł go służący w laboratorjum leżącego na ziemi bez przytomności. Obok niego leżała rozbita próbówka, której zawartość ów gaz trujący, wywołała śmierć chemika. Tylko dzięki temu, że służący wszedł do pokoju w wiele godzin po wypadku, kiedy gaz zdołał się już ulotnić, zawdzięcza on, że nie zginął tak, jak jego pan.

Sensacyjna ta afera rozeszła się w Londynie szerokiem echem i wywołała ogólne zainteresowanie.

Dr. Gaudelhini i czterech studentów włoskich uniwersytetu pawijskiego wysłani do Oxfordu w celu uzupełnienia studjów medycznych. Drogę do Londynu odbyli w dwóch kajakach.

Tajemnicze zniknięcie detektywa w Chicago

Policja w Chicago zajmuje się obecnie tajemniczem zniknięciem swego najlepszego detektywa Allisona. Przed miesiącem otrzymał Allison polecenie przeprowadzenia śledztwa w sprawie nagłej śmierci niejakiego Mikołaja Dinari'ego, który niedawno odziedziczył kilkaset tysięcy dolarów po swym wuju. W testamencie zawarta była klauzula, że jeśli Dinari umrze bez potomstwa, większa część majątku przypaść ma celom dobroczynnym, mniejszą zaś otrzymać mają dwaj dalsi krewni. — W chwili objęcia spadku był Dinari jeszcze kawalerem, a dopiero potem się ożenił. W kilka dni po ślubie zachorował Dinari wśród symptomów otrucia i wkrótce potem zmarł, a lekarze nie mogli postawić należytej diagnozy. Później wśród takich samych objawów zachorowała żona jego, oraz część służby. Wmieszała się w to policja, która poruczyła wyjaśnienie całej sprawy Allisonowi. Detektyw skierował swe podejrzenie przeciwko owym dwom dalszym krewnym, którzy otrzymać mieli część spadku na wypadek bezpotomnej śmierci głównego spadkobiercy. Kilka dni temu zakomunikował Allison swym przełożonym, że wpadł już na trop zbrodni. Wtem zniknął nagle bez śladu. Został albo uprowadzony, albo też zabity.

Sto lat szczęśliwego pożycia małżeńskiego

W małej serbskiej wiosce, koło Niszu, żyje małżeństwo, które uważane jest za najdłużej trwające w świecie. Para tych wieśniaków obchodziła uroczyście setną rocznicę wstąpienia w związki małżeńskie. On liczy lat 117, ona lat 115. Wesele stuletnie mieli liczniejsze niż oryginalne bo zgromadziła się rodzina licząca przeszło 100 osób.

Szachrajstwo kartami uprawiają nawet arystokraci

W Londynie ukazała się nowa książka „Korespondencja Walter Scotta". Jest tam między innemi przytoczony list jednego ze szkockich przyjaciół pisarza.

„Niedawno — pisze autor tego ciekawego listu — książę Quensburry i jego przyjaciel, książę Sharvscy, zajęli stolik w kawiarni i zaczęli grać w braga. Stawka wynosiła 20.000 funtów szterl. Karty zostały rozdane i książę Quensburry, spojrzawszy na swoje karty, zrozumiał odrazu, że przegrał partję, jeżeli nie znajdzie jakiegoś sposobu wyjścia z tej sytuacji. Nie namyślając się długo, oświadczył swemu przyjacielowi, że jest głodny, więc musi coś zjeść. Zawezwał kelnera i kazał sobie dać chleb i masło. Następnie skierował uwagę swego partnera w inną stronę i szybko położył na chleb jedną z kart, posmarowawszy ją grubo masłem zjadł wszystko razem. Gdy rozpoczęto grę, okazał się brak jednej karty. Zażądano innej talji kart i rozpoczęto grę od początku — Tym razem książę Quensburry wygrał".

Wówczas, jak i teraz, dług karciany uważany był za honorowy. Ale szachrowanie kartami praktykuje się nawet wśród arystokracji angielskiej. (kz)

Były „król albański" — złodziejem

W Berlinie aresztowano pod zarzutem dopuszczenia się małych kradzieży człowieka, który przez pięć dni był królem albańskim. Jest to liczący lat 60 pochodzący z Düsseldorfu, aferzysta na większą skalę, Otto Witte.

Witte urodził się w Dyseldorfie jako syn aktora i już w 9-tym roku życia występował jako artysta cyrkowy, wprawiając widownię w zdziwienie, zwłaszcza jako pogromca lwów. Później stał się czarodziejem, a nauczył się tej sztuki od jakiegoś tajemniczego Hindusa. W latach 1911 i 1912 bawił na Bałkanie, a w r. 1913 przybywa do Albanji. Odrazu dowiaduje się, że Albanja czeka na przybycie króla. Królem albańskim miał zostać książę turecki Halim Eddin. Z prasy dowiedział się Witte, jak wygląda przyszły król albański i kiedy ma przybyć do Tirany stolicy albańskiej. Sprawił sobie więc bajeczny uniform, nadał kilka depesz i przybył do Tirany jako przyszły król albański. Przyjęto go uroczyście i wyznaczono już termin do koronacji. Gdy następnie przybył książę Halim Eddin, kazał go Witte jako oszusta aresztować. Potem, gdy mu się grunt zaczął palić pod stopami, zniknął ze stolicy albańskiej.

Włóczył się później po świecie, wchodząc niejednokrotnie w konflikt z kodeksem karnym. Po wojnie wraca do Niemiec, a ostatnio został aresztowany pod zarzutem popełnienia kilku małych kradzieży.

Pies skoczył z aeroplanu

W St. Catherine, w Kanadzie odbywało się niedawno święto sportowe policji tamtejszej. Jeden z policjantów wzbił się w powietrze na samolocie w towarzystwie swego psa policyjnego. Gdy samolot znajdował się na wysokości 2.000 m., lotnik rozkazał psu wyskoczyć z samolotu. Pies bez wahania spełnił rozkaz. Był jednak zaopatrzony w spadochron, otwierający się automatycznie.

Wkrótce potem i lotnik wyskoczył, zaopatrzony również w spadochron. I pan i pies jego szczęśliwie wylądowali niedaleko lotniska ku wielkiej uciesze tłumu widzów, a pies, który wylądował pierwszy, powitał swego pana radosnem szczekaniem.

Jakie sumy i komu wypożyczyła Francja

Francja udzieliła pdowójnie następujących pożyczek: Chinom 23 milj. frs. w r. 1919, Węgrom — 64 milj. w r. 1922, Chinom — 44 milj. w r. 1923, Austrji — 170 milj., Belgji — 400 milj., Rumunji — 875 milj., Niemcom — w r. 1924 — 325 milj., Austrji w r. 1925 — 71 milj., Bułgarji — 45 milj., Austrji w r. 1926 — 75 milj., Polsce w r. 1927 — 2 miljardy frs., Węgrom — 96 milj., Turcji w r. 1928 — 770 milj., Rumunji w r. 1929 — 640 milj., Bułgarji 130 milj., Chile — 35 milj., Niemcom — 2½ miljarda, Węgrom — 60 milj., Rumunji w r. 1931 — 575 milj., Jugosławji — 675 milj., Anglji — 250 milj., Węgrom — 354 milj., i w r. 1932 Czechosłowcji 600 milj. Ogółem zaś — 13 miljardów 277 miljonów franków.

Znaczki pocztowe w Austrji na pamiątkę kanc. Seipla

Poczta austrjacka ma w najbliższym czasie puścić w obieg znaczki pocztowe z podobizną zmarłego b. kanclerza Austrji ś. p. ks. prałata Seipla. Znaczki te będą sprzedawane drożej niż zwykle a sumy uzyskane z naddatków zużyte zostaną na cele dobroczynne.

Czy wiecie, że...

— Nowa wielka stacja radjonadawcza w Irlandji, w Moydrum, nadaje z siłą 60 KW na fali 413.

Druga serja uroczystości jubileuszowych na Jasnej Górze

Druga serja uroczystości jubileuszowych na Jasnej Górze rozpoczęła się wieczorem dnia 24 b. m. odśpiewaniem litanji do Matki Boskiej i pieśni „Serdeczna Matko" przed Najśw. Sakramentem wystawionym na Szczycie. Po pięknem kazaniu, które wygłosił o. Jarosz T. J. zakończono to wstępne nabożeństwo wieczorne suplikacjami.

Dzień następny rozpoczęto godzinkami i prymarją odprawioną przed Szczytem, w czasie której podniosłe kazanie do pielgrzymów z archidiecezji warszawskiej wygłosił ks. Jakowski, Marjanin z Warszawy. Na tem nabożeństwie i kazaniu obecny był J. Em. ks. kardynał Kakowski. Następne nabożeństwo z kazaniem ks. kan. Mizia odprawione zostało o godz. 9, poczem o godz. 10 i pół pontyfikalną Mszę św. odprawił J. E. ks. biskup Fulman z Lublina, kazanie zaś o konieczności wytrwania w wierze wygłosił ks. dr. Pilch, profesor seminarjum kieleckiego. Na zakończenie nabożeństwa J. E. ks. biskup Fulman udzielił wiernym swego pasterskiego błogosławieństwa, a zebrani odśpiewali hymn „Boże coś Polskę".

Jak dotąd zorjentować się można, na obecną serję uroczystości jubileuszowych przybywa pielgrzymek jeszcze więcej niż na dzień 15 sierpnia. Dotąd zanotowano przeszło 200 pielgrzymek z różnych stron kraju. W samym tylko dniu 25 b. m. przybyło 47 pociągów nadzwyczajnych z pątnikami.

Z koncertów Sławy Gogojewicz we Francji

Znakomita śpiewaczka p. Sława Gogojewicz z Poznania wróciła po dwumiesięcznem tournée z Francji, gdzie dała szereg koncertów, zdobywając w najwyższym stopniu uznanie publiczności i prasy tak francuskiej, jak i polskiej.

Zpośród szeregu entuzjastycznych recenzyj i artykułów, jakie ukazały się z racji koncertów p. Gogojewicz w prasie, wyróżniają się szczególnie recenzje polskiej prasy emigracyjnej we Francji wskazujące na entuzjazm, jaki budzi śpiew p. Gogojewicz wśród naszej emigracji, spragnionej polskich koncertów.

Zegar jasnogórski

Zegar na wieży jasnogórskiej został w tych dniach zreperowany i uruchomiony. Zegar ten pochodzi z Malines z Belgji i został sprowadzony na Jasną Górę w 1906 r. po wybudowaniu obecnej wieży przez architekta Leona Schillera. Obecnie zegar wydzwania trzy melodje: „Matko Niebieskiego Pana", „Gwiazdo Śliczna Wspaniała" i „Nie rzucim ziemi".

Ośmnastoletnia Angielka miss „Dot" Shirley ustanowiła nowy wariacki rekord, tańcząc w Tuluzie z pewnym Amerykaninem 1.080 godzin.

Węgierscy żandarmi w swych malowniczych mundurach i pióropuszach odbywają paradę na plaży jeziora Ballaton na Węgrzech.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Dama z towarzystwa w spelunce szajki złodziejskiej

We wsi Góry pod Wilnem Fiodor Stankiewicz został doszczętnie okradziony ze wszystkich ruchomości. Złoczyńcy korzystając z tego, że w chacie nie było nikogo, wdarli się do wnętrza oknem i splondrowali mieszkanie do szczętu. Wszystko jednak wskazywało na to, że złodzieje byli niedawno, to też poszkodowany nie tracąc ani chwili czasu, zaalarmował sąsiadów i wraz z nimi udał się w pościg, który doprowadził do ujęcia jednej ze złodziejek, Niny Nowik, zamieszkałej w Wilnie, która dźwigała wielki worek ze skradzioną garderobą. Reszta złoczyńców rozpierzchła się. Chłopi Nowikową związali powrozami, wsadzili na konia i przywieźli do komisarjatu, gdzie złodziejka dzięki energicznemu badaniu policji wydała swych wspólników. Zorganizowana natychmiast obława policyjna doprowadziła do ujęcia pozostałych złodziejaszków.

Najbardziej jednak sensacyjnym jest fakt, że w czasie obławy policja w jednej ze spelunek, odwiedzanej przez najgorsze męty świata podziemnego Wilna, znalazła elegancko ubraną kobietę w średnim wieku, o nieprzeciętnej urodzie. Rysy i sposób bycia zatrzymanej wskazywały na to, że pochodzi ona z lepszej sfery...

Istotnie, w czasie badania zatrzymana podała się za Marję Milewską, kobietę pochodzącą z najlepszego towarzystwa wileńskiego... Milewska odmawia jakichkolwiek wyjaśnień, to też obecność kobiety z tak wysoko postawionej sfery w spelunce złoczyńców staje się niezwykłą zagadką.

Marja Milewska jest rozwiedzioną żoną znanej na terenie Wilna osobistości. Wedle informacyj, uciekła ona od męża z przyjacielem, który właśnie wciągnął ją w tak ohydne środowisko. Wieść o zatrzymaniu Milewskiej wywołała w Wilnie olbrzymie wrażenie.

„O Rybaczce z pewnej wsi, stary Rybak ciągle śni..."

Nieprzyjemna przygoda spotkała w tych dniach mieszkańca wsi Porąbka. koło Kazimierza, Jana Rybaka. Mianowicie uciekła od niego żona, zabierając przytem pieniądze w sumie 7.000 złotych.

Rybak, liczący sobie obecnie 64 lata, jest emerytowanym górnikiem jednej z kopalń. Po zwolnieniu go z pracy otrzymał pewną odprawę i za pieniądze te oraz oszczędności, zbierane przez długie lata, postanowił wybudować dom, aby mieć zapewniony do śmierci dach nad głową — Plany te pokrzyżowała mu jednak rodzona żona, młodsza od niego o... 40 lat.

24-letnia Rybakowa, sprzykrzywszy sobie po krótkiem pożyciu małżeńskiem towarzystwo starego męża, zabrała w ub. sobotę wszystkie pieniądze oraz niezbędną garderobę i cenniejsze przedmioty, poczem ulotniła się z domu wraz z kochankiem, z którym łączyły ją od pewnego czasu bliższe stosunki. Przez kilka dni Rybak, łudząc się nadzieją, że lekkomyślna żona powróci, nie wspomniał nikomu o jej ucieczce ani też o kradzieży pieniędzy. Po kilkudniowem jednak daremnem oczekiwaniu zwrócił się do policji z prośbą o odszukanie nietyle niewiernej żony, ile pieniędzy.

Policja jest na śladzie pary kochanków i zostaną oni prawdopodobnie ujęci, odzyskanie jednak przez Rybaka pieniędzy jest mniej pewne.

Zacny — wcale nie zacny

W Krakowie do Jakóba Bilskiego, rolnika z powiatu bocheńskiego, przechodzącego ulicą Radziwiłłowską, podeszło dwóch osobników. Jeden z nich począł w języku ruskim wypytywać go o różne informacje, a w trakcie rozmowy prosił o pokazanie polskich pieniędzy. Gdy Bilski, niczego nie przeczuwając, wyjął z kieszeni banknot stuzłotowy i pokazał go rozmówcy, ten wyrwał mu go z ręki i rzucił się do ucieczki, znikając wraz ze swym towarzyszem.

Poszkodowany udał się do wydziału śledczego, gdzie zgłosił o całem zajściu. Po okazaniu mu albumu przestępców Bilski rozpoznał jednego z oszustów, niejakiego Kazimierza Zacnego, za którym władze policyjne wdrożyły pościg.

Podobne oszustwa na ulicy są obecnie w Krakowie na porządku dziennym.

Zegary w tramwajach lwowskich

W najbliższym czasie mają nastąpić inowacje w tramwajach lwowskich. Dyrekcja nosi się z zamiarem zainstalowania w wozach tramwajowych dokładnie idących zegarów.

Żydy mają szczęście

Z Wilna donoszą: Rodzina Dawidowiczów otrzymała w tych dniach wiadomość, że w Kalifornji zmarł ich krewny, niejaki M Hurwicz, który pozostawił spadek 75 miljonów dolarów. Wobec tego, że zmarły miljoner nie pozostawił spadkobierców, w pierwszej linji rodzinie D należy się część spadku. Obecnie rodzina ta poczyniła odpowiednie kroki celem otrzymania swej części.

14-letnia harcerka pokazuje swą zręczność przy gaszeniu ognia z wysokiej drabiny przy popisów harcerskiego oddziału straży pożarnej w Gloucester.

SPORT

Lekka atletyka

Komisja trzech PZLA wyznaczyła prowizoryczne składy reprezentacji Polski na mecz z Czechami (24 i 25 września w Pradze) i Węgrami (1 października w Budapeszcie. 100 m. — Trojanowski II, Czysz; 200 m. — Trojanowski II, Biniakowski; 400 m. — Biniakowski, vacat; 800 m. — Kuźmicki, Maszewski; 1500 m. — Kusociński, Kuźmicki; 5000 m. — Kusociński, Hartlik; 4×100 m. — Nowak, Czysz, Trojanowski II, Biniakowski; 4×400 m. — Biniakowski, Kostrzewski, Maszewski, vacat; 110 płotki — Nowosielski, vacat; 400 płotki — Kostrzewski, Maszewski; w dal — Nowak, vacat; w wyż — Pławczyk, Niemiec; tyczka — Kluk, Admaczak; kula i dysk — Heljasz i Siedlceki; oszczep — Mikrut Wł., Turczyk. Na meczu z Węgrami nie będzie 200 m., tyczki, a zamiast obu sztafet odbędzie się sztafeta 4×200 mtr., do której wyznaczono Koźlickiego, Czysza, Biniakowskiego i Trojanowskiego II.

„Warta" — „Sokół". Niedzielne zawody powyższych drużyn, które jak wiadomo odbędą się na boisku Sokoła o godz. 15, wzbudziły w szerokich kołach sportowych zrozumiałe zainteresowanie. Walka o zwycięstwo toczyć się będzie w bardzo ciekawych konkurencjach, w których startują czołowi zawodnicy Poznania. Program przewiduje następujące konkurencje: biegi 100, 400 i 5000 m.; 110 m. płotki; skoki: wdal; wwyż i o tyczce; rzuty: kulą, dyskiem i oszczepem; biegi: rozstawne 4×100 mtr., 3×1000 m. oraz sztafeta olmpijska. Do każdj keonkurencji stawiają drużyny po 3 zawodników i po 2 sztafety.

K. S. „Sława" — „S. M. P." Tum. Zawody międzyklubowe odbędą się w niedzielę o godz. 16 na boisku przy Drodze Maltańskiej.

Pływanie

Dziś odbędą się na pływalni P. T. P. nsatępujące atrakcyjne biegi z udziałem warszawskiego „A. Z. S." który już przyjechał wzmocniony Piotrowiczem: w setkach sartują m. in Kratochwilówna, Szulcówna i Bluemelówna. Bocheński zaś na czele czwórki „azetesiaków" staje razem z dziesiątką miejscowych printerów z Lisewskim i Lewandowskim w pierwszej linji. Na wznak pływać będzie przeciw koalicji poznańskiej Matysiakówna a u panów Jastrzębski, który natrafi na groźnego przeciwnika w Lisewskim. Najciekawszym punktem będą jednak sztafety sprinterowskie 5×50 dow. w których walczyć będzie 6 kobiecych i 8 męskich zespołów poczem skoczkowie zakończą dzisiejsze zawody w ramach których odbędą się jeszcze biegi zawodów międzyklubowych „A.Z.S." Poznań — „Unja".

Piłka nożna

Łódź — Poznań. W ostatniej chwili przypominamy o jutrzejszych zawodach międzymiastowych o godz. 17 na boisku K. S. „Warta" przy ul. Rolnje. Łódź wystąpi w składzie: Frymarkiewicz, Karasiak, Gałecki, Jańczyk, Steinke, Welnic, Król, Sowiak, Tadeusiewicz, Herbstreich i Durka z „Ł. K. S." oraz rezerwa Rapaport (Hakoah) i Chopnacki (K. Turyst.) Poznań w składzie: Fontowicz, Flieger, G. Scherfke, Sroka, Wojciechowski, Przykucki, Nowacki, Knioła F. Scherfke i Kryszkiewicz z K. S. „Warta" — oraz Zgórecki z K. S. „Stella". Rezerwowi: Nowicki (Warta) i M. Mikołajewski (Olimpja).

O godz. 15 jako przedmecz rozegrane zostaną zawody pomiędzy K. S. „Sparta" i K. S. „H. Cegielski"

Charakterystyczna łódź „miskowa", używana przez mieszkańców Iraku. W głębi zabudowania zamożnych kupców z Bagdadu.

Dziś, w sobotę, dnia 27 sierpnia b. r. o godz. 11 wiecz. wystąpi w teatrze „Słońce"

SŁYNNY CHÓR ROSYJSKI POD DYREKCJĄ JERZEGO SIEMIONOWA! Wielkie zainteresowanie koncertem!

Dziś, w sobotę, dnia 27 sierpnia b. r. wystąpi jedyny raz w teatrze „Słońce" słynny Chór Rosyjski pod dyrekcją Jerzego Siemionowa. Znakomity ten zespół wokalny, którego koncerty w największych miastach Polski i zagranicy spotkały się z entuzjastycznem uznaniem prasy i publiczności — wykona szereg najpiękniejszych pieśni rosyjskich, pełnych przedziwnego czaru i sentymentu, między innemi: najulubieńsze pieśni ludowe, pieśni emigracji rosyjskiej, najpiękniejsze polskie przeboje teatrzyków warszawskich (Revellersi).

Prawdziwą atrakcją dzisiejszego wieczoru będą słynne pieśni rosyjskich włóczęgów sybiryjskich, które Chór Siemionowa wykona w oryginalnych kostjumach! Po jednym z koncertów Chóru Siemionowa w Warszawie pisał jeden z najpoważniejszych krytyków stolicy: **„...Gdy śpiewają, duszę całą chcieliby wyśpiewać, dać każdemu chwilę ukojenia i zapomnienia! I udaje im się to zawsze!**

I w słowach tych niema najmniejszej przesady! Nic też dziwnego, że po każdej odśpiewanej pieśni sala drży poprostu od oklasków, a bisom i wywoływaniom niema końca!

Dzisiejszy koncert Rosyjskiego Chóru Siemionowa wzbudził olbrzymie zainteresowanie w najszerszych sferach naszego miasta! Na koncert wybiera się w komplecie cała rosyjska kolonja naszego miasta. **Ceny biletów najniższe od 1—3 zł.** — Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego ul. Gwarna 20. Tel. 56-38 oraz od godz. 8 wieczorem przy kasie teatru „Słońce". zw 15 673/4

Tennis

Mistrzostwo U. S. A. w grach podwójnych rozgrywane w Brooklynie dobiegają końca. Bardzo dobrą formę wykazali Francuzi Cochet i Bernard, którzy w ćwierfinale pokonali parę Bell i Mangin 1:6, 4:6, 6:4; 6:4; 6:1. Lott i Shields zwyciężyli łatwo parę Angielską Austin i Perry 6:3, 6:2, 6:4; Vines i Gledhill — Tidball i Lewis 6:4, 6:4, 6:3. W półfinale para francuska uległa po ciężkiej, czterogodzinnej walce parze amerykańskiej. Vines i Gledhill zwyciężyli parę Cochet i Bernard 16:14, 3:6, 4:6, 9:7, 6:2.

Dziś i Jutro

Wielkie Jubileuszowe Zawody Pływackie

A. Z. S. Warszawa — **Unja** Poznań

Kratochwilówna, Bocheński.

Szczegóły pod: Pływanie.

zw 15 670

Dalszy ciąg listy współfundatorów Pomnika Wdzięczności Narodu

wobec Boga za odzyskaną wolność.

Wpłacono do Kasy Komitetu Budowy Pomnika N. Serca P. Jezusa w Pozuaniu do dnia 17. 8. 1932 r.

245 196 mp

Miram Poznań	10.—	X. Ig. Pruszewski, Jeńki	15.—	A. Ziółkowski, Skierniewice	3.—
C. M. Stęszew	2.—	J. Narelówna, Łomża	10.—	M. Kitowska, Grudziądz	2.—
Ig. Januszkiewicz, Kobylnica	5.—	M. Okulińska, Łomża	2.—	Dr. Jan i Dr. Stanisław Sławscy, Poznań	10.—
H. Misch, Chełmno	5.—	K. Reliszko Łódź	5.—	X. T. Daldyński Poznań	5.—
J. Kokiński, Siedlce, z podz. za otrzym. maturę	3.—	Z. Burnicka Grochiczno	5.—	SS. Serafitki, Chodzież	10.—
St. Grudziński Kraków	2.—	J. Sowiński, Rawicz	5.—	M. Michałowiczówna, Bydgoszcz	2.—
St. Grudziński, Kraków	1.—	X. Pawłowski, Podmichale	4.—	W. Steszewski, Bugaj	5.—
A. Kociołkówna Kraków	1.—	X. Dr. Ł. Górniecki, Lublin	1.50	X. J. Czuba, Szczeglice	3.—
M. Dohm, Kraków	1.—	SS. Miłosierdzia, Sandomierz	20.—	X. J. Bołtralik, Wąsosz	5.—
K. Bujak, Kraków	3.—	X. G. Pfadz, Obrazów	5.—	Prob. parafji Dawidgródek	2.—
Wł. Kotowski, Otwock	5.—	X. Prob. Jaśkowski Inowrocław	3.—	M. Milenkiewiczowa Wierteliszki	2.60
St. Lewartowska, Tarnów	5.—	Adwokat Cichowicz Poz	100.—	SS. Służebniczki, Czeczewo	9.—
X. J. Pułka Ujsoły	1.—	X. Prob. P. Drozdek Jędrysek	10.—	M. Skwierczowa, Błądzikowo, podz. S. J za dotychczasowe otrzym. łaski, z prośbą o dalszą opiekę	2.—
X. St. Lechicki, Bystrowice	1.—	A. Augustyniakowie, Czarnków, w pewnej intencji	5.—	M. Przeworski, Buk	2.—
X. L. Aulich Krzywoszyn	2.—	B. Janikowska, Trzemżal	20.—	J. Nowacka Czarnków	20.—
X. A. Maćkiewicz, Mir	5.—	SS. Felicjanki, Biała	5.—	A. Szymankiewicz, Wronki	4.—
SS. Boromeuszki Żory	10.—	X. Kan. J. Strzelecki Wiewiec	2.—	R. Burdelowa Bnin	2.—
A. Maciejewiczowa, Grudziądz	5.—	X. J. Masztalerz, Baranów	1.—	X. I. Nowak, Poznań	10.—
P. Busłowska, Białystok	3.—	D. Zachaczewski, Krasów	2.—	Wł. Zboralski, Leszno, z podziękowaniem za odebrane łaski	5.—
X. Prob. J. Wiloch Łętowa	5.50	SS. Elżbietanki Lubliniec	5.—	SS. Elżbietanki, Cieszyn	5.—
Prob. Modzerowo	2.—	J. Kantor, Krasna	3.—	R. Marzejon Żelistrzewo	5.—
Prob. parafji Kołaki	10.—	L. Rostkówna, Siedlce	6.—	Z. Nowicka, Inowrocław	10.—
X. W. Siedlecki, Mogilno	5.—	X. F. Dalewski Pietkowo	5.—	X. Miśkiewicz, Pniewy	5.—
SS. Serafitki Oświęcim	35.50	Kierownik szkoły w Bujniczkach	2.—	J. Paluszczak, Pobiedziska	2.—
X. K. Węcikowski, Zemborzyn	1.—	X. Sikorski, Czersk	1.—	Urząd Parafjalny w Kościelcu	5.—
S. Lehmann, Oborniki	5.—	X. Łysanowicz, Ryki	2.—	X. A. Pelczarski, Horożanka	2.—
X. Dragan, Sobieszyn	10.—	X. B. Teźniacz, Metenice	1.—	X. Huciński, Lutowiska	5.—
A. Szewczykowa Dziedzice	10.—	X. St. Perenc, Bohorodyczyn	1.—	SS. Boromeuszki T. Góry	3.—
X. R. Wallach, Skrzyszów	2.—	M. Kuzmińska Podwołoczyska	3.—	L. Gdaniec, Tczew	5.—
Z. Boruciński, Słupca	5.—	W. Jankowski, Inowrocław	10.—	R. Dudkówna Ostrów	3.—
X. M. Piaszczyński, Mikaszówka	5.—	M. Pukownikówna Olszewko	4.—	X. L. Zatryb, Działyń	5.—
Urząd Parafj. Zakliczyn	5.—	X. K. Zwaka, Grodziszczko	5.—	J. Ziółkowska, Poznań, z podziękowaniem za odebrane łaski	3.—
X. A. Rutkowski Miedniki	3.—	J. Bohrowska, Starogard, z rodz.	10.—	X. Prob. Bloch, Unisław	5.—
J. Bąk Poznań	10.—	St. Mikołajczak, Starogard	2.50	J. Butny, Gąsawa	2.—
X. Formanowicz, Poznań	1.—	X. Fr. Grzesiak, Hrzęcin	1.50	M. Wiśniewska Bydgoszcz	3.—
Fr. Postyma Krążkowy	1.—	X. Prob. Kłos Osobnica	1.—	Parafja Węgra	10.—
M. Szczęsna, Wolsztyn — z prośbą o zdrowie dla rodziny	10.—	X. R. Błaszczakiewicz Kielce	5.—		
X. J. Maryański, Janowice	3.—	Dyr. B. Smorawski, Oborniki, z prośbą o zdrowie dla rodz. i siebie	5.—		
S. Wirginja Wójcicka, Kraków na podz. za szczęśl. odbyta operację	2.—				
X. A. Stala Rembierzyce	2.—				
X. A. Witkowski, Wyszatyce	5.—				

Konto P. K. O. 207 470. Sekretarjat św. Marcin 69.

RADJO

Poniedziałek, dnia 29 sierpnia 1932

Poznań (335 m.) godz. **12.10** (Warszawa); godz. **12.58** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy; godz. **17.00** (W); godz. **18,00** (W); godz. **18.20** „Dwie łąki" (indyjska legenda H. Sienkiewicza (wygł. p. L. Piasecki); godzina **18.35** „Rola Francji w gospodarstwie światowem (wygł. dr. Marjan Jedlicki doc. U. P.); godz. **18.50** płyty gramofonowe; godz. **19.00** „Zwierciadło świata"; godz. **19.35** (W); godz. **19.45** płyty gramofonowe; godz.**19.58** sygnał czasu; godz. **20.00** (W); godz. **20.15** opera z płyt gramofonowych: „Traviata", op. Verdi'ego (tr. z Warszawy; godz. **22.30** sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m.) godz. **12.45** muzyka z płyt; godz. **13.35** muzyka z płyt; godzina **15.10** muzyka z płyt; godzina **15.40** muzyka z płyt; godz. **16.40** „Pogadanka w języku francuskim"; godz. **17.00** koncert popołudn. w wykonaniu orkiestry; godz. **18.00** „Naczpol" i „Korpusy Wschodnie" wygłosi dr. Wacław Lipiński; godz. **18.20** muzyka taneczna z kawiarni „Gastronomja"; godz. **19.35** pras. dz. radjowy; godz. **19.45** skrzynka pocztowa rolnicza"; godz. **20.00** feljeton p. t. „Młode pisklęta w starym gnieździe" wygł. K. Koźmiński; godz. **20.50** opera z płyt pramof „Traviata" Verdiego; godz. **22.40** wiadomości sportowe; godz. **22.50** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m.) godz. 6.20 do 8 codziennie koncert; 12.05 do 13; w poniedziałek 12.30 13 i od 14 do 15 codziennie gramofon; godz. 16.30 do 17.30 codziennie koncert; godzina 20.00 koncert z Londynu, 22.30 muzyka taneczna. **Budapeszt** (550 m.) 19.10 pieśni węgierskie; godz. 20.45 z oper i operetek. **Wiedeń** (516 m.) godz. 20.30 „Uczta rozwodowa" opt. Cvancara. **Praga** (488 m.) godz. 20 00 kabaret; godz. 21.00 koncert. **Beromuenster** (459 m.) godz. 20 30 grotestki muzyczne; godz. 21.35 koncert. **Londyn** (355 m.) godz. 20.00 koncert promenadowy.

KTO
POPIERA PRZEMYSŁ ZAGRANICZNY
ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM
POLSKIM!

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Augustyna Lukowa, z d. Martinówna. 40 l., Adam Ślewa, podsekr. sądowy, 28 l., Cecylja Smelka z d. Jeżakówna, 32 l., Stanisław Kozłowski, robotnik, 43 l., Kubiak Henryk, 6 dni, Marja Gubańska, bez zawodu, 60 l., Magdalena Pupka z domu Fierlejówna, wdowa 77 l.

KRONIKA SZKOLNA

Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa w Poznaniu, zawiadamia, że zapisuje chłopców w wieku 14—16 lat na wydziały: ślusarski, stolarski i elektromonterski. Zgłaszać się należy w biurze szkoły, przy ul. Bergera 5 (przy Rynku Wildeckim) pokój 4 a w godzinach 10—12. Egzamin wstępny odbędzie się dnia 29 sierpnia, o godz. 8.30. zw 15 619/20

Dyrekcja Państw. Gimnazjum im. Bergera, ogłasza że rok szkolny rozpocznie się w czwartek, dnia 1 września 1932, uroczystem nabożeństwem, na które zbiorą się uczniowie o godz. 8.45 w budynku szkolnym. Uczniowie wyznań niekatolickich, stawić się mają w auli zakładu o godz 10. Egzaminy wstępne rozpoczną się w piątek, 2 września, o godz. 10. zw 15 665

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Czeladzi Cechu Ciesielskiego.** Roczne walne zebranie odbędzie się 28. bm o godz. 11 w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2. Wobec omówienia ważnych spraw, o liczny udział prosi

Zarząd.

— **Koło Absolwentów I. Szkoły Wydziałowej w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 5 września o godz. 19,30. Zebranie zarządowe Koła odbędzie się 30. bm o godz. 19

— **Z Związku Czwartaków koło Poznań.** Zebranie miesięczne w wrześniu wypada. Następne posiedzenie plenarne w wtorek, 4 października o godz. 20 w kasynie podoficerskiem 58 pułku piechoty.

— **Koło śpiew. im. Moniuszki w Poznaniu** urządza w sobotę dnia 3 września zabawę z różnemi niespodziankami w salach Ogrodu Zoologicznego. Początek o godz. 20.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z Gdyni z prośbą o nawrócenie męża 1 zł, N. N. z Gdyni z prośbą o przywrócenie chleba 1 zł, R S. z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę prosząc o dalszą opiekę 5 zł, Z. K z prośbą o wysłuchanie 2 zł, Józefa Szaburska, Ołobok 2,50 zł, Szpotańska 5 zł, M. C., Stęszew (Słodkie Serce Jezusa pociesz nas) 5 zł, Wojciech Nowaczyk Piotrkowice, z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 50 zł, razem z poprzednio pokwitowanemi 683.97 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Dnia 26 sierpnia 1932 zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy i najukochańszy brat, szwagier i wujek, ś. p.

Łucjan Wojciechowski

przeżywszy lat 57.

Nabożeństwo żałobne z wigiljami odbędzie się we wtorek, 30-go b. m., rano o godzinie 9,30 w kaplicy Sióstr Miłosierdzia przy placu Bernardyńskim, poczem wyprowadzenie zwłok na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

Poznań, Wielkie Garbary 6 — Gniezno.

W ciężkim smutku pogrążeni
brat, siostra i rodzina.

dw 982

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki, Poznań, Klasztorna 14. tel. 27-69

Dnia 23 sierpnia rb., zmarł, ś. p.

Adolf hr. Poniński

pierwszy Marszałek Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego.

Zmarły był czynny w Administracji Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego od chwili wskrzeszenia Państwa Polskiego. Dzięki wysokim zaletom umysłu i charakteru, wybrany został i piastował w latach 1922—1927 urząd pierwszego Marszałka Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego. Na tem stanowisku zdobył sobie ogólny szacunek i uznanie jako zdolny działacz samorządowy. Cześć Jego pamięci.

Poznański Sejmik Wojewódzki — Nosek, wicemarszałek.
Poznański Starosta Krajowy — Begale.
Poznański Wydział Wojewódzki — Dr. Trzciński, przewodniczący.

nw 5 013

Dnia 23 sierpnia r. b. zasnął w Bogu, członek naszej Rady Nadzorczej, ś. p.

Adolf hr. Poniński

W ś. p. Zmarłym tracimy światłego doradcę i cennego współpracownika o nieskazitelnym charakterze i wielkich zasługach. Cześć Jego pamięci! dw 977

Rada Nadzorcza i Zarząd
Spółki Akcyjnej Fabryki Wapna i Cementu „Piechcin".

✝

W czwartek, dnia 25. 8., o godz. 8.00 wieczorem, zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój kochany mąż, nasz dobry, troskliwy ojciec i dziadek, ś. p.

Józef Flieger

w 73 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 29 8. 1932 r., o godz. 10-tej przed poł., z domu żałoby w Cerekwicy, do kościoła parafjalnego, poczem spuszczenie zwłok do grobu.

W ciężkim smutku pogrążona
żona z dziećmi.

Cerekwica, Pniewy, Poznań, Wągrowiec.

Powózki oczekiwać będą na dworcu Mrowino o godz. 9-tej w dniu pogrzebu. nw 5 014

Za liczny udział w pogrzebie oraz za piękne kwiaty i wieńce na trumnę ś. p.

Marji Kostrzewskiej

Szan. Duchowieństwu, Przedstawicielom Stronnictwa Narodowego z J. W. Panem Senatorem Seydą na czele, Stow. Pol. Kupców Papierniczych, wszystkim Krewnym, Znajomym i Życzliwym, składa serdeczne

Bóg zapłać!

Matka z rodziną.

Poznań, w sierpniu 1932 r. zw 15 660

TRUSKAWIEC - ZDRÓJ
Tani sezon jesienny od 1 września.
CENY kąpieli mieszkań pensjonatów **ZNIŻONE!**
Informacyj żądać, mieszkania zamawiać tylko przez Zarząd Zdrojowy w Truskawcu. nw 4 996

SZKOLNE FARTUSZKI
TANIO
B. HILDEBRANDT
STARY RYNEK
73/74
Pw 3902-33.43

Merežkę
okrętkę dziurki, plisowanie, dekatyzowanie obciąganie guzików, nadrabianie stóp podnoszenie oczek, hafty, monogramy wykonuje terminowo, najtaniej
„HAFTOPLIS"
St. Rynek 10 (wejście Kurzanowa obok firmy Czepczyński i Kruk).
Filja Romana Szymańskiego 1. Plac Świętokrzyski.
Pw 3 102-17.44

Dnia 26 sierpnia 1932 r., o godz. 1, zmarł nasz najlepszy i ukochany szef, ś. p.

Łucjan Wojciechowski

W Zmarłym straciliśmy troskliwego opiekuna i pracodawcę, którego pamięć zachowamy na zawsze w sercach naszych.

Personel
firmy Łucjan Wojciechowski.

zw 15 669

†

Dnia 26 sierpnia 1932 r., o godz. 10 rano, zasnął w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, brat, szwagier, kuzyn i wuj, ś. p.

Stanisław Kozłowski

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, o godz. 6 wieczorem, z domu żałoby, Mostowa 31, o czem donosi wszystkim Krewnym i Znajomym

ciężko strapiona
żona z dziećmi.

Poznań, Żerniki, Kórnik. zw 15 663

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

W pierwszą bolesną rocznicę zgonu naszej najdroższej, niezapomnianej matki, ś. p.

Agaty Sworowskiej

odprawi się

msza św.

dnia 30. bm., o godz. 8-mej, w kościele O. O. Franciszkanów, o czem donoszą Krewnym i Znajomym

dzieci.

Pw 4 022/34,71

Wielkopolska Szkoła Muzyczna w Poznaniu
ul. Fr. Ratajczaka 36, filja Łazarz, ul. Chełmońskiego nr. 21, z prawami szkół publicznych.
Początek roku szkolnego 1 września 1932.
Klasę śpiewu solowego przejmuje od września p. Jadwiga Dębicka, primadonna opery państwowej w Berlinie.
Zapisy do szkoły, do przedszkola i orkiestry dziecięcej, przyjmuje **Kancelarja Wielkp. Szkoły Muzycznej przy ul. Fr Ratajczaka 36,** codziennie od 9—1 i 3—6.
Filja na Łazarzu czynna od października 1932.
zw 15 664.

ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY
D-ra TARNAWSKIEGO
w Kosowie k. Kołomyji (Młp.)
otwarty do listopada.
Cierpienia chroniczne, przemiany materji, trawienia, nerwowe i t. p. Wskazówki jak żyć należy, hartujące leczenie po zdrojowiskach.
Południe Polski. Jesień ciepła.
Tańszy sezon jesienny. nw 4 995

Szkoła pod wezw. Najśw. Marji Panny

Wierzbięcice 6
rozpoczyna naukę 1 września o godz. 9.
Wpisy przyjmuje się jeszcze codziennie od godz. 11-1.
zw 15 668 **Marja Sławska,** kierowniczka.

Na stancję przyjmę gimnazjastów (stki)

zapewniając troskliwą opiekę pod względem nauki, zdrowia i wychowania.

Aptekarzowa Iza Wichrowska,
Nowy Rynek 5, m. 3.
zw 15 057

CHOROBY WĄTROBY — KAMIENIE ŻÓŁCIOWE, CHOROBY PRZEMIANY MATERJI
lecza zioła
CHOLEKINAZA
H NIEMOJEWSKIEGO.
OBJAWY KAMIENI ŻÓŁCIOWYCH: Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobolewanie w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Odbijanie gazami. Gorycz i niesmak w ustach. Wzdęcie i burczenie w kiszkach. Bóle i zawroty głowy. PODCZAS ATAKÓW: w dołku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w pasie, krzyżu i sięga do łopatki. Wzdęcia brzucha rozsadzanie żeber, parcie na kiszkę stolcową. Niekiedy wymioty żółcią, zimne poty, żółtaczka.
Bliższe szczegóły kuracji w broszurze Dr. Med. T. NIEMOJEWSKIEGO.
DO NABYCIA: w laboratorjum fizj.-chemicznem „CHOLEKINAZA" Warszawa ul. Nowy Świat 5 tel. 9-74-96 oraz w aptekach i składach aptecznych. Cena pudełka z 2.60. Na prowincje wysyłka pocztą.
Broszury bezpłatnie.
Dr med. T. **NIEMOJEWSKI** przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ul. Litewskiej nr 3 na ul. **Koszykową nr 1** (róg Al. Ujazdowskiej). nw 5 007

SIERPIEŃ-WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zamówienia

FUTRA

W miesiącach tych nasze oddziały miarowe nie są tak przepełnione pracą, jak w pełni sezonu, wobec czego jesteśmy w możności wykonać każdą nam zleconą sztukę jeszcze precyzyjniej.
Składnice nasze już bogato asortowane w najmodniejsze i najlepsze

MATERJAŁY NA POSZYCIA

Jako spody polecamy **PIZMOWCE-OPOSY i uszlachetnione barany,** ostatnie są bardzo trwałe i lekkie, nie puszczające włosów, na kołnierze dajemy **wydry naturalne — foki czarne — oposy i karakuły.**

— ***Ceny dostosowane do obecnego kryzysu.*** —

Specjalność: **modernizacje i poszycia futer męskich** pod kierownictwem pierwszorzędnych sił fachowych, za dobry krój i beznaganne wykonanie pełna gwarancja.

Kilkaset **futer** spacerowych i do podróży już na składzie, z każdym tygodniem przybywa więcej. Rychły zakup gotówkowy — latowe wykonanie a zatem **„TANIO"**

Szczególnej uwadze światu modnemu polecamy nasze oddziały **na miarę,** które stoją u szczytu doskonałości.

Olbrzymie masy materjałów pierwszorzędnej jakości na składach.

d 795/6

EDMUND RYCHTER, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 2

TELEFONY: 26-07 54-15, 54-25, 21-71 — ulica Wrocławska 15, ulica Wrocławska 14

Nowo otworzony czwarty olbrzymi magazyn Ostrów Wlkp. Rynek 18 telefon nr. 35

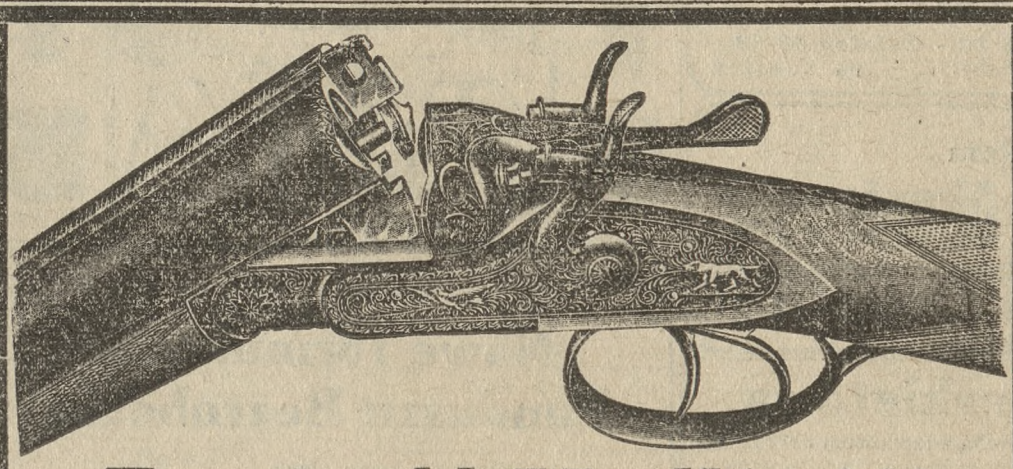

Baczność Myśliwi!!

Przeszło 1000 broni palnej na składzie o niezrównanym wyborze.
Dubeltówki dalekonośne, trójlufki, sztucery podwójne, broń małokalibrową od 180—3000 zł i wszelkie przybory myśliwskie.
Naboje myśliwskie w najlepszych gatunkach polecam hurtownie i detalicznie.
Zakładanie luf, lunet oraz wszelkie naprawy broni wykonuje w jaknajkrótszym czasie.

Skład broni ulica Woźna 6 **T. JARUSZEWSKI** **Fabryka broni Ślusarska 1a**
dw 969 **Telefon 32-66**
Własna strzelnica. — Przedsiębiorstwo czynne bez przerwy od roku 1900.

SENSACYJNA NOWOŚĆ!
ŚRODEK DO GOLENIA!
Goli bez brzytwy, maszynki, aparatu, mydła i bez pendzla, skaleczenie lub zakażenie krwi jest wykluczone, całe golenie trwa najwyżej 10 minut, do golenia potrzeba tylko małą drewniana łopatkę we formie noża oraz wodę i ręcznik, każdy nawet laik potrafi sam golić. Środek do golenia oraz pouczenie wysyłamy po otrzymaniu zł 5,—. **W. TABADZIŃSKI. Warszawa, Ciasna 5 m. 13.**
nw 4 971

Pewna egzystencja!

W najlepszem miejscu miasta powiatowego jest większy skład narożnikowy z przynależnościami, nadający się dla każdej branży wraz z 4-pokojowem mieszkaniem od 1 października 1932 r. do wynajęcia. Obecnie znajduje się dobrze prosperujące przedsiębiorstwo, handel przyborami radjowemi, rowerów i maszyn do szycia. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do ekspedycji niniejszego pisma pod zw 15 642

Oryginalne części zamienne

jedynie gwarantujące dobre funkcjonowanie
do wszystkich modeli Fiata
dostarcza ze składu po cenach fabrycznych
POLSKI FIAT S. A. Poznań, ul. Kantaka 10. Telefon 20-92.
Pw 3 901 33.36

Potrzebny na majątek z gosp. mlecz. i warzywną
URZĘDNIK GOSPODARCZY
z odpow. wiad. teor. i prakt., znający się mian. na hod. bydła i uprawie pasz. Kand. intel. wykszt. i energiczni zechcą zgłosić szczeg. oferty z odp. świadectw i fot., których nie zwraca się, do **Ekspozytury Kurjera Poznańsk. w Gdyni** pod **„Urzędnik gospodarczy".**
zw 5 003

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyłka każdej ilości.
Cena za słoik 2,50 zł
Mydło Bella 1,25 zł
do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koroną
Poznań, Górna Wilda 61.
dw 3 202

2 pokoi

w centrum
na biuro adwokackie **poszukuję.** Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 15 656**

Ceny mocno zniżone
Najnowsze serwisy stołowe w wielkim wyborze!
Szkło stołowe, kryształy
Sprzęty kuchenne
= Wyprawy =
W. JANASZEK
Poznań, ul. Jezuicka 1.
Pw 3 404-34.39

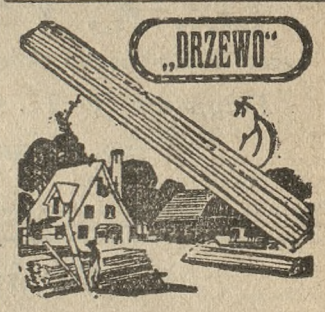

Podłogowe deski

szpundowane i hebrowane, listwy podłogowe, wyłogi, listwy profilowe, belki, kantówkę, szalówkę i łaty oraz deski obrzynane i nieobrzynane po cenach konkurencyjnych poleca

Leon Żurowski,
skład drzewa i obróbka,
POZNAŃ, Raczyńskich 3/4
przy pl. Bernardyńskim.
Telefon nr 10-87.
Pw 3 910-34.72

Poszukiwany
karawan
używany lecz w dobrym stanie. Oferty z dokładnym opisem pod **„Karawan"** do **„Par", Katowice, Poprzeczna 8.**
Pw 4 024-71,100

Po zniżonych cenach
poleca
Żelazo sztabowe
Blachę żelazną
Bednarkę
Tragarze budowlane
Gwoździe i łańcuchy
Śruby i nity
Okucia do drzwi
Okucia do okien
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43.
Pw 4 023-34,60

Kafle do pieców, płyty posadzkowe kamionkowe, płyty ścienne glazurowane, licówki glazurowane, dachówki (karpiówki) palone, tynk szlachetny i wszelkie inne **materjały budowlane,** dostarcza zawsze po cenach najkorzystniejszych,

Gustaw Glaetzner,
Poznań 3, ul. Mickiewicza 36,
składnica, ul. Kraszewskiego 10,
telefon 65-80 i 63-28.
dw 970

PŁUGI PAROWE

w doskonałym stanie,
2 lokomotywy, 2 kufy, pompa, wóz mieszkalny, pług
sprzedam za 19 000 zł. Do obejrzenia codziennie w pracy na majątku. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 15 637**

Plac z bocznicą w Poznaniu

z zabudowaniami na magazyny **do oddzierżawienia** przy przyjęciu budynków na własność. Korzystne warunki. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego pod **zw 15 651**

Dr. med. W. Siemieniewski
lekarz-allopata i homeopata
przeniósł swą praktykę lekarską na
Rynek Środecki 12
Poznań - Śródka.
Przyjmuję tylko prywatnie. Godziny przyjęć: 11—1 5—6.
zw 15 621

Wróciłem
Dr. K. Paszkowski
specjalista chorób skórnych i moczopłciowych.
Przyjmuje 10—12, 4—7. Telefon 52-59
św. Marcin 9/10.
zw 15 643

Wróciłem
Dr. Wł. Suwalski
specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie
przyjmuje 11,30—12,30 i 3—5. zw 15 678
Lecznica prywatna. Cieszkowskiego 7.

St. asystent Kliniki Stomatolog. Uniw. Pozn.
Feliks Rutkowski
Lekarz - Dentysta
powrócił
Aleje Marcinkowskiego 20 - Telefon 53-63
od 4—6,30. Pw 3 980 56.298

Wróciłem
Dr. med. St. Okoniewski
Specjalista w chorobach skóry i moczopłciowych
Poznań, św. Marcin 39 Telefon 5399
dw 934

Posadzkę parkietową
wyborowej jakości, absolutnie suchą z fachowem układaniem pod gwarancją dostarcza Pw 18 609-55.310

Reprezentant na Poznań — **E. Kampe, Strzelecka 19.**
Fabryka parkietu — **Inż. G. Chojnacki, Sp. z o. p. Reda, Pomorze**

20 bardzo dobrych koni roboczych
zaraz na sprzedaż. Obejrzeć można w dni robocze od 6 wiecz. i w niedzielę po południu. **MAŁECKI, Poznań. Droga Dębińska 11. Tel. 1190** Pw 4 005 34.52

Potrzebny zaraz lub później **młody człowiek** z branży obuwia lub manufaktury. Uwzględnia się tylko rzutkiego kupca z dobremi referencjami. Zgłoszenia ***B. Brzozowski, Tczew, Rynek 17.*** dw 979

Jałówki
wysokocielne **kupuję,** ***dobre krowy z mlekiem*** **dostarczam korzystnie.**
BORUS, św. Marcin 16/17, m. 35.
z 15 662

Przeniosłem swoją praktykę dentystyczną z ul. św. Marcina 52/53 na
ul. Fredry 4, I. piętro.
Ludwik Oppeln-Bronikowski,
dentysta.
Telefon 59-41. Godziny przyjęć: 9-1 4-6.
zw 15 677

Dekretem Pana Ministra Sprawiedliwości
mianowany zostałem ponownie
notarjuszem
na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.
M. Szołdrski,
adwokat i notarjusz.
Poznań ul. Fredry 5, II. telefon 14-75
zw 15 677

dw 978

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia
1. Wyciąg z ksiąg płacy
2. Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyjętych
3. Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych
4. Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia

po 2 grosze za egzemplarz są do nabycia w
Drukarni Polskiej S. A.
Poznań, św. Marcin 70.

Okucia Budowlane - Części Piecownicze
Warsztaty kowalskie - Żelazo i artykuły dla rolnictwa.
Pasy zapędowe - Rury - Blachy - Gwoździe zniżone.
„PRZEWODNIK", św. Marcin 30, Telefon 15-71
Magazyny towarów żelaznych i technicznych.

Telefon 17-25 FUTRA Rok zał. 1897
Gdzie kupuje się najtaniej futra damskie i męskie? w firmie dw 981
Wł. Sulicki, Poznań, ul. Nowa 7.
Wielki wybór gotowych futer, błamy, skóry wszelkiego rodzaju. Przefasonowanie i odświeżanie futer wykonuje się tanio, sumiennie pod gwarancją w własnej pracowni kuśnierskiej.

Zaraz lub od 1. 9. r. b. poszukuje się
bufetowej z kaucją orkiestry damskiej
lub męskiej, tria lub kwartetu. Zgłoszenia możliwie z fotografją **Hala Miejska, Tczew.** zw 15 671

Ważne dla Automobilistów
Celem zmniejszenia zbyt wielkich zapasów
CZĘŚCI ZAMIENNYCH
dostarczamy oryginalne części dla samochodów
FIAT
niżej cen fabrycznych
Dla samochodów
MINERVA, CHEVROLET. OPEL, CHENARD, WALCKER, CHRYSLER i INNYCH
oraz WSZELKIE PRZYBORY najtaniej.
Polecamy chlubnie znaną fabrykę karoserji, warsztaty mech. do naprawy wszelkich samochodów oraz bardzo obszerne GARAŻE
BRZESKIAUTO SP. AKC.
POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 29 — Tel. 63-23, 63-65
Wielki wybór samochodów najnowszych modeli **oraz — używanych do wszelkich celów. —**
Pw 4 025-34 73

Ostrzeżenie.
Przestrzegamy przed kupnem zbóż z Majętności Spławie pod Poznaniem bez poprzedniego upewnienia się, czy nie pochodzą z pól nam wydzierżawionych. Sprzedaż sądownie jest wzbroniona.
Gozimirski i S-ka, M. Kościelski i S-ka
zw 15 666

Rozpisuje się przetarg na dostawę mięsa, wyrobów mięsnych i pieczywa dla Szpitala Miejskiego na czas od 1 października 1932 r. do 30 września 1933 r. Oferty należy składać do dnia 15 września 1932 r., godz. 9 w biurze Szpitala Miejskiego. Warunki wnoszenia ofert i warunki dostawy można przejrzeć lub otrzymać za opłatą w biurze Szpitala Miejskiego. nw 4 778
Magistrat IX/1.

Uniwersytet Poznański wydzierżawi przy ulicy Grunwaldzkiej z dniem 1 października 1932 r. **8.79,80 ha** na rok 1932/3. Szczegółowe oferty z podaniem warunków dzierżawy składać należy do dnia 15 września b. r. w Intendenturze U. P., Wały Wazów 26, pokój 17. nw 4 588

KONKURS
Magistrat m. Wągrowca poszukuje od 1. 10. 1932 r. **lekarza weterynarji jako kierownika Rzeźni.**
Prywatna praktyka dozwolona. nw 4 587

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Kolonjalkę
kompletną 2 800 w tem rok dzierżawa, sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 700

Stół
składowy, gablotkę tanio sprzedam. Leipold, Marcina 34. zdw 91 535

Dubeltówkę
nowa 12 ka., bezkurkowa, rower mało używany sprzedam. Kuchowicz, Koszary 57 pp., Grunwaldzka. zdw 91 832

Skład
kolonjalny, towar, magiel, urządzenie, 2 pokoje kuchnia korzystnie. Adres Kurjer Poznański zdw 91 800

Okazja
do nabycia dobrze zaprowadzona wytwórnia soków wraz zastrzeżonemi specjalnościami. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 91 779

Kolonjalkę
tanio sprzedam śródmieście. Adres Kurjer Pozn. zdw 92 151

Dom
26 lat w posiadaniu, dwupiętrowy, narożnikowy, masywny, 2 składy, 11 pokoi piwnice, oparkanione podwórze, mieszkanie, skład węgli, stajnie szopa sprzedam. — Wyższe zakłady naukowe miejscu. Sulerzyski, Wągrowiec. nw 5 022

Naprawa
złotych wiecznych piór wszelkich systemów na poczekaniu zamiana stalówek. — Specjalny skład wiecznych piór. Józef Czosnowski, Ratajczaka 2. Artykuły szkolne tanio. zdw 91 305

Dom
nowy 9 ubikacyj, ogród, 11 000 zaraz do sprzedania Oferty Kurjer Poznański zdw 92 022

Kościelnej wiosce gościniec, kolonjalką
sala, urządzeniem, ogrodem, właściciela objecie 50 — Nowak, Poznań Kramarska 15. telefon 16-89 zd 91 448

4
okna pudłowe, 2 pojedyńcze, Poznańska 29 m. 1. zdw 92 210

Platformę
tanio sprzedam. Ludwiczak, Kościelna 35. zdw 92 058

Rower
męski, mundur podoficerski tanio Wały Zygmunta Augusta 3, m. 10. zdw 92 055

Gospodarstwo
32 morgi inwentarz kompletny, zabudowania dobre, dom 4 ubikacje prywatne cena handlowa 13 wpłaty 6 000 zł przy Poznaniu. Petz. Grobla 22. zdw 91 932

Repozytorjum
kolonjalki tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 92 021

Puszczykówko
Parcele tanio sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 92 008

Kasy „National"
4 obsługi jak nowe okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 4021-34.56

Gabinet męski
elegancki ładne rzeźby wewnątrz mahoń okazyjnie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 4020 34.57

Różne sypialnie
tańsze i droższe, dobra praca tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 4019-34.58

Tania
sprzedaż pończoch Bemberga 2.50 2.75 3.— 3.75 4.50 zł. Olbrzymi asortyment kolorów tylko w specjalnym magazynie pończoch A. Szymański — Poznań. św Marcin 1 przy Placu Świętokrzyskim. Pw 3135/6-27.47/8

Chcesz
mieć własne ognisko, kup parcele bardzo korzystnie i pięknie położone w Swarzędzu nad jeziorem. Stanisław Górczyński. zdw 92 325

Jadalnia
nowoczesna, bardzo ładna, solidne wykonanie okazyjnie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 4018-34.59

Sprzedam tanio
3 parcele a 500 q mtr. front 80 mtr. przy Marsz. Focha. Piotr Niedziela. Al. Marcinkowskiego 24. tel. 38-79. zd 92 305

Skład
towarów krótkich sprzedam. — Wskaże Kurjer Pozn. zdw 91 862

Koszule sportowe
krawatem 2.75; 3.25 3.75; jedwabne 6.95; 8.25; kalesony macco 1.45; koszule macco 1.65 skarpety niciane 0.35; mocne 0.45; deseniowe 0.65; prima nowości 0.95. 1.10; 1.20; czapki męskie 0.85; 1.10; gabardyna 2.95; paski skórkowe 0.45; 0.65; 0.95; 1.25; kąpielowe 0.85 kołnierzyki, krawaty; bielizna w ogromnym wyborze, najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdw 91 911

Chcesz sprzedać kupić, zamienić
samochód względnie części zgłoś „Komisowy Autopark" Poznań Przemysłowa narożnik Jakóba Wujka. zdw 90 716

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy sprzedam 180. Grobla 4. mieszk. 2. zdw 92 116

Nowy
Dom Komisowy Woźna 16 — sprzedaje i kupuje meble używane garderobę różne inne przedmioty. Pw 3511-56.69

Okucia
budowlane meblowe najtaniej Stanisław Wewiór — Poznań św Marcin 34 Specjalny skład okuć telefon 34-31 dw 542/3

Sypialnie
sprzedaje najtaniej — Stolarnia, Rybaki 15. nw 4 147/8

3
kompletne jadalnie nowoczesne 2 antyczne oraz 2 sypialnie okazyjnie sprzeda Lokal Licytacji, ul. Wroniecka 4. Pw 4009/10 34.69/70

Sypialnia
biała, jednoosobowa z gotowalnią stolikiem kanapką i t. p. bardzo dobrze utrzymana tanio Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pw 4017-34.61

Magiel
sprzedam. Oferty Agencja Kurjera Poznańskiego Grodzisk. nw 4777

Maszyna do pisania
Orzel, biurko amerykańskie okazyjnie. Al. Marcinkowskiego 25. m. 9. tel. 22-15. zdw 92 230

Broń
myśliwska i dekoracyjna. Lexikon Brockhaus'a, obrazy zegary porcelana szkło sprzęty kuchenne, stale tanio do nabycia. Lokal Licytacji Wroniecka 4. Pw 4015 34.62

Lokomobilę
Wolfa wmurowaną 14 KM ewtl. z centralnem ogrzewaniem sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 128

Willa
dwumieszkaniowa po 5 pokoi przy tramwaju niewykończona, wpłata 7 500 reszta amortyzacja sprzedam. Zgłoszenia poważnych nabywców Kurjer Poznański zdw 92 248

Sprzedam willę
wielkopańska położona w najpiękniejszej nowej dzielnicy Poznania (Błonia Grunwaldzkie) 10 dużych pokoi, 4 mniejsze oraz wszelkie przynależności. Centralne ogrzewanie, ciepła woda, gaz. Ładny ogród owocowy i ozdobny. Cena 90 tys zł wpłaty 60 tys zł. Objekt tylko dla odpowiednich reflektantów. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 247

Motocykl
DKW. 200 cm 400 zł sprzedam. Kot Wyspiańskiego 23. zdw 91 265

Wapno gaszone
roczne 27 m³ sprzedam. Patrona Jackowskiego 43 m. 3. zdw 91 706

Drzwi
92 × 221 6/4 cała grubości, zamek okucia, sprzedam okazyjnie. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 91 780

Kiosk
tanio sprzedam. Strzelecka 15. zdw 91 766

Skład
towarów kolonjalnych delikatesów, magla, w dobrem położeniu z przyległym pokojem z powodów rodzinnych na korzystnych warunkach sprzedam za gotówkę. Oferty K. Lipiński, Górna Wilda 95. zdw 92 124

Skład
pieczywa, mieszkanie Oferty Kurjer Poznański zdw 92 141

Dom
z piekarnią, ogrodem w większem mieście na sprzedaż lub do wydzierżawienia od gospodarza. Cena podług ugody. Oferty do „Gazety Bydgoskiej" pod „Korzystnie". nw 4 776

Urządzenie
kompletne do sklepu spożywczego w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Pilarski Gniezno św. Wawrzyńca 34 a. nw 5017

W. Groszkiewicz

Stary Rynek 59, telefon 2255 hurt, detal. Kołdry w wielkim wyborze po cenach zniżonych watowane, ręczna praca od 12 jedwab adamaszek na białej wacie 26 jedw. pr. adamaszek na białej ang. wacie 46.50 jedw adamaszek na wełnie (chem. czyszcz.) 47.50 jedw. prima na wełnie — (chem. czyszcz.) 68.50 puchowe w każdej cenie piękne wykonanie firany tiulowe ang. 3 częściowe już od 8.50. Pw 3 560-31.44

Konia
sprzedam 4½-letniego. Dąbrowskiego 62, telefon 6644. jw 1 419

2 motocykle
sprzedam, Dąbrowskiego 62. jw 1 420

Fotograficzny
zakład z mieszkaniem w Poznaniu sprzedam. Wiadomość Szymkowiak, Aleje Marcinkowskiego 24, Poznaniu. zdw 91 681

Obrazy
oryg. Malczewskiego, Kossaka, Fałata i innych okazyjnie do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 91 707

Kostjumy
płaszcze, futra na miarę wykonuje pierwszorzędnie Józef Linette, Aleje Marcinkowskiego 7. zdw 91 693

Willkę
14 ubikacji sprzedam za 19 tys. miejscowość letniskowa, blisko Poznania kupię gospodarstwo, wpłata 10—17 tys. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 91 694

Ejektorka
Kruppa najlepsze lufy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 394

Dom
piętrowy z ogrodem Żabikowo, 2 minuty od dworca Luboń sprzedam 7 500 zł. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 91 376

Szyfonierka
dobrze utrzymana. Ratajczaka 16, mieszkanie 10. zdw 91 627

Motor
na gaz ssany z koksu, 135 konny, bardzo mało używany, najlepszy model, fabryki Deutz kompl. z gazownią sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 649

Meble
kupisz najtaniej w fabryce mebli Szczaniecki, Tama Garbarska 3 Telefon 39-77. zdw 91 174

Wyżły
dobrej tresury sprzedam oraz przyjmuję w tresurę. — Leśnik Bańko, Obrzycko p. Szamotuły. zdw 91 663

Dobrze
zaprowadzony skład sprzętów domowych i kuchennych, szkła, porcelany sprzedam z powodu choroby, ewentualnie dom, w którym mieścił się przeszło 50 lat skład żelaza. Dobre położenie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 670

Kościelnej wiosce piekarnia
piec piersiowy, urządzeniem, składem, mieszkaniem, objęcie 400. Nowak, Poznań, Kramarska 15 telefon 16-89. zd 91 450

Dzierżawa 40 pszennej, stawem
rybnym, żniwami, inwentarzem, przy mieście, objęcie 3 000. Nowak, Poznań, Kramarska 15. zd 91 449

Pończosznicze
maszyny 300. Kto kupi jeszcze w tym miesiącu, dostanie 10% rabatu. — Zofja, Poznań, Szkolna 9, mieszkanie 9 zdw 91 947

Parcele
ogrodnicze jednomorgowe pod Poznaniem przedłużeniu ulicy Dąbrowskiego na 4—5 letnie spłaty przy wpłacie 10% sprzedaje Biuro maj Swadzim Poznań, ul. Gwarna 9 Cena za mtr. kwadratowy od 40 groszy. dp 926

Zakład fryzjerski
damsko-męski w centrum ruchliwego miasta powiatowego korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 323/4

Parcele budowlane
przy Szosie Warszawskiej w stronę Głównej bezpośrednio przy Osiedlach „Dom Własny" „Praca" wodociągi kanalizacja, dogodna komunikacja sprzedaje właściciel Małecki Droga Dębińska telefon 11-90 Pw 3 557-31.41

Pianina
używane poleca okazyjnie B. Sommerfeld skład fabryczny, Poznań, ul. 27. Grudnia nr. 15. nw 4 639

Maszyny do pisania
dobre okazyjne z gwarancja od zł 80 nowe od zł 550 również zamianę naprawę oraz części oferuje Skóra i S-ka Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23. Pw 3 562-31.47

2 harmonje
gramofony szafkowe aparaty radjowe elektroluxy korzystnie odda Lokal Licytacji, Wroniecka 4. Pw 4011/2 34.65/6

Okazja
3 szafy żelazne, 3 maszyny do pisania, 1 walizkową, kasy National, partja różnych krzeseł, stoły, różne lampy, Lokal Licytacji, Wroniecka 4. Pw 4 013/14 34.63/4

Gramofon
Szewska 11, m. 3. rw 2820/21

Gabinet
męski, 5 saloników biurka biurowe i damskie dywany prawdz. tanio Lokal Licytacji Wroniecka 4. Pw 4007/8-34.67/8

Maszynę
damską sprzedam, Zielona 5, m. 1. zdw 91 883-4

Baczność Czytelnicy! Korzystajcie!! Okazja!!
Wobec kryzysu i braku pieniędzy obniżyliśmy ceny do minimum i wysyłamy cały komplet towaru dobrego gatunku prawie darmo za 17 złotych — mianowicie: 3 metry kortu na ubranie męskie, 4 metry jedwabiu „liberta" na suknię damską, koszule męską, swetr męski lub damski, 3 ręczniki kąpielowe i krawat jedwabny. Wszystko wysyłamy za 17 złotych za zaliczką pocztową po otrzymaniu listownego zamówienia. Adresować: „Polska Pomoc", Łódź, skrzynka pocztowa 549. zdw 91 990/91

Garnitury klubowe
najtańsze wprost w pracowni — Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej zdw 91 970/71

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki, kanapy garnitury — najtańsze wprost w pracowni Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej. zdw 91 968/9

Meble kuchenne
po każdej cenie sprzedaje wytwórnia mebli kuchennych, Piaskowa 3 Koniecki. zdw 91 850 1

Z rozbiórki
wielkiej hali przy placu Prezydenta Drwęskiego. Przysanek Autobusowy, zaraz tanio na sprzedaż w każdej ilości, na życzenie dostawa wagonowa: kantówki belki różnej grubości i długości szalówki deski 2½ 3½, 4 i 5 cm, blachy oraz deski podłogowe. Okna, drzwi 150 szyb siatkowych 90×100 cm. Papę izolacyjną. Drzewo opałowe. zdw 91 923/4

Pracownię obuwniczą
dobrze zaprowadzoną, dwoma pomocnikami, całkowitem urządzeniem tanio sprzedam. Górna Wilda 32, mieszkanie 1. zdw 91 959/60

A. Benenowski
tylko Półwiejska 3. Obrączki zegarki najtaniej. Naprawy zegarków rok gwarancji. zdw 92 191/2

Platformę
30 ctr. sprzedam. Zwierzyniecka 28. jw 1425/6

Parcelę
Marcelińskiej sprzedam zaraz, obszar 1 035, cena 11 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 165

Pianino
zagraniczne w dobrym stanie tanio sprzedam. Nowy Rynek 13, m. 7. zdw 91 975

Motocykl
AJS 350 cm sprzedam okazyjnie. Degler, Słowackiego 4/6. zdw 92 155

Śliczna
parcela na Szelągu tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 657

Piękne drzewa iglaste (Konifery)
w wielkim wyborze, które należy przez sierpień i wrzesień sadzić polecają! Wielki wybór drzew i krzewów owocowych na sezon jesienny! Cenniki na żądanie! Szkółki Drzew A. i J. Jeske Jelonek, p. Złotniki, tel 3, koło Poznania. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik. Pw 3 881-33.39

Od 25 gr metr
największy wybór parcel miejskich podmiejskich, ornych zalesionych. Kredyt, budowa. „De-Ka-Ha". Marcinkowskiego 13. zdw 91 240

Skład
spożywczy, sprzedaż wina, piwa, tytoniu dobrze prosperujący, z mieszkaniem z powodu wyjazdu sprzedam. Wiadomość Kurjer Poznański zdw 91 568

Jadalnia
czarna dębowa, Matejki 60 mieszkanie 3. zdw 91 249

Futro
męskie w dobrym stanie sprzedam po umiarkowanej cenie. — (Wilda) Kilińskiego 13, mieszk. 4. zdw 91 252

Skład
kolonjalny, dobre położenie, obszerne mieszkanie, Tomkowiak, Niegolewskich 9 zdw 91 584

Najtaniej u Staszewskiego
Wyspiańskiego 15 a. Słoje litrowe 30 groszy guma 10 groszy, sprężynka 5 gr łyżeczki do kawy grubo srebrzone 40 groszy. zdw 41 443

Samochód
Fiat 525 6-osobowy 15.75 K. M. w bardzo dobrym stanie gotowy każdej chwili do jazdy sprzedamy. Oferty do Kurjera Poznańskiego dw 964

Parcela
przeszło 2 500 m kw. z budynkami, przynosi 8 000 przy głównej ulicy w Poznaniu tanio sprzedam właściciel. Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 701

Rurki

do ondulacji włosów od 1.50 zł, jak wzór 3.75, ampki spirytusowe od 1.90 zł poleca najtaniej Wenzlik, Poznań Alj Marcinkowskiego 19. dw 804

Korzystnie
sprzedam gabinet męski z skórzanym garniturem klubowym, pianino serwis obiadowy. Wskaże Kurjer Poznański zdw 91 151

Folwarki
340, drugi 360, trzeci 250 mórg, 4 marki bonitacji, całkowitym żywym, martwym inwentarzem, żniwami zabudowania dobre 20 kilometrów od Poznania, 300.— zł morga, długoterminowa pożyczka, 90, 50, 55 tysięcy, wpłaty 60, 50 000, 15 000. Petz, Poznań, Grobla 22. Telefon 29-45. zdw 91 934

Parcele
Bukowska 4.00 Dębiec 2.50, Dąbrowskiego, plantacja, 2.00, Antoninek 0.50, „Osadopol", Rzeczypospolitej 9 zdw 91 930

Gospodarstwo
130 mórg ziemi, 3 i 4 klasy, budynki na żelazie i dachówka kryte, dom mieszkalny, 6 pokoi i kuchnia, 4 morgi ogrodu owocowego, w tem staw rybny do miasta i dworca 2 i pół km., inwentarz żywy i martwy kompletny z pełnemi żniwami za przystępną cenę na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 993

Patent
narzędzia dla przemysłu, rzemiosł metalurgicznych sprzedam za czterysta. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 992

Bemberga 10 000 par okazyjnie
sprzedamy detalicznie. Hurtownia Pończoch, św. Marcin 22. zdw 91 986

Uwaga!
Kto chce rzetelnie kupić lub sprzedać majątek, gospodarstwo, nieruchomość lub zamienić, niech całem zaufaniem się zgłosi Petz, Poznań, Grobla 22. zdw 91 933

Parcela
ogrodniczo-budowlana pół ha przy osiedlu urzędników Golęcin dworzec na miejscu, komunikacja dobra sprzedaje Cieżki, Piątkowo, poczta Poznań. zdw 91 965

Serwis
obiadowy, 18 osób porcelana różne kryształy Podgórna 6, m. 10. zdw 91 963

Lampa
salonu kryształowa Podgórna 6, m. 10. zdw 91 962

Od 50 gr
Ławica, Antoninek Łazarz, Sołacz, Błonia Grunwaldzkie, Szelag, Jeżyce i inne. Projektuje i wykonywa wszelkie plany i prace budowlane. Budowa, św. Marcin 64/25 telefon 12-72. zdw 91 980

Rower
męski, Półwiejska 23, m. 10. zdw 92 071

Gniotownik
kitu, kuchu. Rynek Śródecki 12, parter. zdw 92 179

Okna
używane sprzeda gospodarz. — Marcina 15. zdw 92 098

Drzewka i krzewy owocowe

ozdobne oraz róże po cenach zniżonych. Szkółki Drzew A. J. Jeske Jelonek poczta stacja kolej. Złotniki k. Poznania. Telefon 3. Cenniki na żądanie. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik. P 3 569-33.4

Dom
4 mieszkania w powiatowym, gdzie gimnazjum, skład, ogród i ziemia dobre położenie na każde przedsiębiorstwo za 16 000 sprzedam. Wiadomość Pocztowa 28, Jänsch. zdw 90 953

Meble
używane kupuje, sprzedaje, — przyjmuje w komis. Dom Komisowy, Wronicka 6/8. zdw 92 183

Dom
1½ morgi ogrodu sprzedam. Winiary, św. Leonarda 6. zdw 91 826

Limuzynę
Hanomag dwuosobową sprzedam, Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 162

Parcele
Osiedlach przy Poznaniu od 40 groszy metr. Informacje Stachecki, Gwarna 12. zdw 91 899

Radjo
4 lampkowe sprzedam korzystnie za gotówkę Czajkowska, Przemysłowa 4/5. zdw 91 918

Maszyny do szycia

najlepszej jakości tanio również na spłaty poleca Otto Mix Poznań Kantaka 6 a Pw 3 136-27.86

Gramofony mechanizmy najtaniej
Płyty nowe od 95 groszy. F. Baloń Woźna 12. Pw 3 552-30.74

Okazyjnie
tanio sprzedam jadalkę. Stolarnia, Grobla 6. zdw 91 557

Skład
rzeźnicki spiesznie sprzedam. — Górna Wilda 147. zdw 91 264

„Antyki"
meble używane sprzedaje, kupuje, Wielkie Garbary 30. Pw 3 908

Polecam zakupione okazyjnie
pończochy Bemberga, ceny zadziwiająco niskie, Marja Grabowska Wielkie Garbary 39 dawniej Masztalarska. Nadrabiam stopy. Pp 3 909 56.323

Części rowerowe
po cenach niebywałych, Kastor, Poznań, św. Marcin 55. dw 750

Meble używane
oddzielne i kompletne pokoje kupuje Nowy Dom Komisowy Woźna 16. Pw 3 514-56.67

Porcelanę Szkło do zapraw Serwisy stołowe Wyprawy — Prezenty
najtaniej kupuje się w składnicy porcelany „Ozdoba" Dąbrowskiego 12, narożnik Mickiewicza. zdw 90 544

„National"
okazyjna kasa kontrolująca zł 400. Skóra i S-ka, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23. Pw 3 906-34.32

Skład
wódek, wina, tytoniu narożnikowy 2 wielkich oknach najruchliwszej centrum Poznania okazyjnie sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdw 90 985

Parasole

ogrodowe balkonowe, deszczowe i skórzane poleca Wytwórnia Parasoli Wielka 27/29. dw 705

Sekretarczyk
stolik do robótek mahoniowy bufet, fotele klubowe różne meble tanio. Staszica 14, suterena front zdw 92 282

Futra
palta kurtki futrzane, wielkim wyborze błamy, skóry wszelkiego rodzaju do płaszczy. Przefasonowania, zamówienia wykonuję tanio w własnej pracowni kuśnierskiej. Wł. Sulicki, Nowa 7, Bazar. zdw 90 875

Futro damskie
seal skóry Paetzolda na tęgą osobę oraz futro piszczanikj okazyjnie sprzedam. Skryta 15, mieszkanie 5. zdw 91 344

W. Groszkiewicz
Stary Rynek 59, telefon 2255 hurt, detal. Magazyn bławatów dywanów i firan poleca w wielkim wyborze po cenach zniżonych Dywany 180 × 300 od 31.50; 175 × 250 od 46.80; 200×300 od 67.50; Bouclé 200 × 300 od 140; pr. plusz 200×300 od 198. Dywaniki od 2.75. Chodniki z metra od 1.75. Pw 3 550-31.43

Nowość
ślubne obrączki złote, w kolorach białym, zielonym, żółtym gładkie i rzeźbione od 16 zł. para Własny wyrób poleca Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 92 014

Śrut
ospę, i makę towar rzetelny poleca z dostawą w dom. Młyn Parowy Robakowo, poczta Gądki. Telefon 9. rw 2 819

Foto-Kowalczyk
Plac Wolności 11 (pod Filarami) poleca Artykuły Fotograficzne. Prace Amatorskie. Oprawę Obrazów. Fotografje i Portrety. zdw 92 176

Kupię
lub zadzierżawię około 300 mórg Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 172

Sypialnie
polerowane oraz kuchnie najtaniej sprzedaje Fabryka Mebli Franciszek Janiszczak Swarzędz, ul. Kilińskiego 4. zdw 92 288

Pianino!
kto chce nabyć, niech przyjdzie do przedstawiciela najpoważniejszych fabryk jak: „Förster", „Ecke", „Betting". Plac Wolności 2, obok PKO. dw 976

Gazowe aparaty
do łazienek kuchni, całkowite gazowe urządzenia dla will poleca na najkorzystniejszych warunkach spłaty, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 853

Jamniczka
szczurołówka rasowa, Wodzak, Łazienna 2. zdw 92 212

Około 190 rur
nadających się do parkanu siatkowego sprzedam w całości lub częściowo. Górna Wilda 37, telefon 73-10. zdw 92 300

Karoserja
na podwozie reklamówki i magnet Boscha korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 295

Futra
poleca Warszawska Pracownia Futer źrebakowe karakułowe, inne, solidne, eleganckie modele, modernizacje, Lisy srebrne, Pawełek, Ratajczaka 14. zdw 92 330

Majątek
2 000 mórg, bonitacja 4 mk, inwentarz żywy martwy nadkompletny sprzedam 270 zł morga. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 329

„Berkla" maszyna
do krojenia wyrobów mięsnych sprzeda okazyjnie Nowy Dom Komisowy Woźna 16. rw 2 830

Parcele
najzdrowszej okolicy miasta do sprzedania plany parcelacyjne i zezwolenie przez władze zatwierdzone, kredyt budowlany, Zgłoszenia Bittner, Dąbrowskiego 79 rw 2 831

Samochód
ciężarowy dwutonowy marki Opel na sprzedaż, Kiosk, Górna Wilda 114. zdw 92 070

Skład
w najlepszem położeniu, nadający się na każde przedsiębiorstwo z mieszkaniem w Strzelnie zaraz do wynajęcia. Wiadomość Schubert, Poznań Stary Rynek 85 zdw 92 080

Parcele Kobylnica
na dogodnych warunkach spłaty sprzedam. Informacje Stachecki, Gwarna 12. zdw 92 084

Tanio
salonik adamaszkowy, jedwabny, oraz salonik złoty, sypialnia dębowa i inne meble, Polski Dom Komisowy, Woźna 44, narożnik Klasztornej. zdw 92 148

Wytwórnia chemiczna
dobrze prosperujące przedsiębiorstwo, z zapewnionym zbytem, z powodu choroby właściciela okolicznościowo do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 149

84 morgi
buraczanej drenowanej, budynki I. klasy inwentarz, żniwo, przy Pleszewie 42 000 wpłaty 35 000. Otręba Jarocin Kilińskiego 2. zdw 92 344

5 KUPNA

Kupię dom
ładnym ogrodem lub małe gospodarstwo w mieście lub wsi kościelnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 774/5

Gazeta Bydgoska
czytana przez wszystkie stany w Bydgoszczy poleca się jako znakomity organ ogłoszeniowy. zdw 89 321/2

Urządzenie
galwanizacyjne, dynamomaszynę kupię, Oferty Kurjer Poznański zdw 90 904

Kupię
trzy dźwigary 4.50 długie, profil 20, używane, Ludkiewicz, Żydowska 6. zdw 91 159

Aparat
9×12, bez objektywu, podwójny wyciąg, ewentualnie uszkodzony. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 887

Ford
osobowy, starszy typ, kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 886

Potrzebuję
plan używany do nakrycia stołu rzeźnickiego. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 91 684

Kupię
40—60 mórg ziemi dobrej, budynkami lub bez, promieniu 20 klm. koło Poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 688

Samochód
używany kupię niedrogi. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 612

Parcele
kupię, podać cenę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 247

Plac budowlany
lub wille kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 361

Futro
karakułowe w dobrym stanie kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 91 746

Kupię
dom ogrodem pobliżu Poznania lub gospodarstwo rolne dalszej okolicy wpłacę 7 000 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 925

Willę
domek 5—6 pokojową wolne mieszkanie Poznań albo ½ godziny przy stacji kolejowej za gotówkę do 20 tysięcy kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 768

Kocioł
ca. 25 m³ 8—10 atm. potrzebny, F-a. Gaede św. Wojciech 29/30. zdw 91 634

Tarcz
650×225 — S. K. F. lub John potrzebna. Zgłoszenia F a. Gaede, św. Wojciech 29/30. zdw 91 635

Kowadło
mocne w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 650

Kupię
urządzenie do składu cukierków. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 662

Kupimy
dwa dobrze utrzymane stoły do rozkładania, szerokości 120 do 150 cm. długości łącznej około 6 do 7 mtr. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 91 759

Skład cukierków
lub lepszą kolonjalkę kupię. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 828

Kupię
używane krzesła fryzjerskie. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 898

Maszynę
damską używaną kupię, dobrze zapłacę. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 982

Kolonjalkę
dwu-pokojowem mieszkaniem kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 630

Łóżko
żelazne białe, stosowny nocny stolik. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 010

Kupię
używany rower. Zgłoszenia: Mogilnicki, Grunwaldzka 18. zdw 92 204

Mosiężne
litery drukarskie ca 2½ do 3½ cm. komplet kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 042

Kupię
skład krótkich towarów w powiatowem mieście lub wydzierżawię próżny skład z mieszkaniem. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 184. nw 5016

Rower
damski mniejszy dla dziewczynki 9 lat kupię. Focha 47 Drogerja. zdw 92 333

6 KAMIENICE

Willę
nowocześnie solidnie zbudowana, 4 mieszkania ogród ładny objekt w Poznaniu tanio sprzedam. — Wolna od podatku i stempli. Wpłata 40 000 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 286

Kamienicę
30 pokoi, wielki ogród, przy małej wpłacie sprzeda Michał Szudziński, Wągrowiec. zdw 91 539

Kamienicę
w śródmieściu z składami sprzedam, Cena 185 000 wpłaty 70 000, dochód 28 000, Maciejewski Dąbrowskiego 88 telefon 62 66. zdw 91 332

Dwie kamienice
obok siebie narożnik rynku powiatowe miasto Śrem, sąd, gimnazjum w miejscu korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 502

Kamienica
zdwoma składami, dochód 5 tysięcy w mieście powiatowem, przy ruchliwej ulicy do sprzedania. — Oferty Kurjer Pozn. nw 5 001

Willę
6 pokoi, komfort, ładne położenie, ogród tramwaj, sprzedam zamienię na realność ewentualnie na prowincji lub wynajmę, część czynszu zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 507

Willkę
Puszczykowo 7 pokoi, 1 600 kw. mtr. ogrodu bardzo korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 599

Kamienica
Warszawie, Senatorska, dochód 54 tysiące zł, cena 50 tysięcy dolarów, gotówki 35. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 658

Kamienicę
(Poznaniu przy Marszałka Focha 4 piętrowa dochód 12 000, sprzedam; cena 90 000, wpłaty 50 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 859

Kamienicę dwupiętrową
bez hipoteki przy ul. Poznańskiej z powodu wyjazdu sprzedam za gotówkę. Cena 40 000 zł. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów: Piekary 5, parter, prawo. dw 941

Posiadłość
ogródkiem Jeżyce tanio sprzedam, Scheibe, Wawrzyniaka 45. zdw 92 206

Kamienica
Łazarz, czynsz 3 200 cena 23 000, wpłaty 16 000 zł sprzeda „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 92 324

Kamienica
komfortowa na sprzedaż lub zamiana na mniejszą z dopłatą. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 209

Dom
willa trzymieszkaniowa, ogród. dochód 3 200 zł., sprzedam 34 000 wpłaty 10 000, reszta amortyzacja Kossmann. Fredry 6 zdw 92 025

Kamienica
w śródmieściu cena 65 000 wpłaty 45 000 dochód 8 000. Kamienica cena 55 000 wpłaty 35 000, dochód 6 000. Kamienica komfortowa cena 80 000, wpłaty 45 000 dochód 9 000. Kamienica nowa cena 30 000, wpłaty 15 000 dochód 6 000 sprzedam Zielke ulica Gen. Umińskiego 7 a. Wilda. zdw 92 199

Zamiana
kamienicy nowej na większą dopłatą, przyjęcie hipotek amortyzacyjnych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 198

Kupię
dom w Starym Rynku Oferty Kurjer Poznański zdw 92 069

7 PIENIĄDZ

Czytaj!
Bank Spółdzielczy Właścicieli Nieruchomości Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu Piekary 1 telefon 50-56 rok założenia 1922 przyjmuje wkłady oszczędnościowe. dyskontuje weksle — załatwia wszelkie czynności bankowe. Pozatem załatwia wszelkie transakcje związane z nieruchomościami a więc: reguluje hipoteki. pośredniczy przy sprzedaży i kupnie nieruchomości. administruje nieruchomościami. — Przyjmuje zlecenia tyczące wolnych mieszkań. Przyjmuje kapitały do ulokowania na zupełnie pewnych hipotekach po dozwolonych prywatnych procentach nie licząc kosztów kapitalistom nw 10 612/3

5000
poszukuje I hipoteka kamienicy Poznaniu, dam wysoki procent. Oferty Kurjer Pozn zdw 92 264/5

8000
— 10 000 poszukuję I hipoteka kamienicy Poznaniu, dam wysoki procent. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 262/63

25 000 zł
na drugą hipotekę na majątek 2200 mórg na Pomorzu po 110 tys. zł poszukuje się. Zapewnienie we frankach szwajcarskich. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 91 532

Do 15 000
poszukuję na I. hipotekę kamienicy wartości 180 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 739

15 tysięcy
ulokuję, tylko poważne propozycje Kurjer Pozn. zdw 91 687 do 25 września.

Prośba
Kto pożyczy inteligentnej wdowie, znajdującej się w bardzo przykrem położeniu 150 zł w zamian za ćwiczenia na fortepianie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 619

4 000
dam na I. hipotekę. Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdw 91 661

6 % listy
Żytnie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego spiesznie kupię. — Zieliński Szamarzewskiego 47, mieszkanie 6. zdw 91 675

Poszukuję
5—8 000 na I hipotekę. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 997

Do
12 000 zł. poszukuje na I hipotekę nowopobudowanej kamienicy, bez obciążeń. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 2 815

15 000
wypożyczę na I hipotekę domu w Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 294

6 000
pożyczki na hipotekę zaraz poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 331

25 000
na I. hipotekę na dokończenie domu czynszowego wartości 140 000 poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 322

8 DO WYNAJĘCIA

2
pokoje i kuchnia (niskie) do wynajęcia, Luboń, Dworcowa 7. zdw 91 983

Warsztat
kołodziejski mieszkaniem wynajmę. Okolica przy Poznaniu. — Oferty Kurjer Poznański rw 2817/8

3 pokoje
łazienka Wilda, od gospodarza, 150 miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 202

Mieszkanie
4 pokojowe słoneczne Sołacz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 253

Ładne
5 pokoi odnowione od zaraz za dzierżawę od gospodarza. Park Wilsona Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 442

7 pokoi
bardzo ładne słoneczne pierwsze piętro, odnowione parkiety, kominki, 4 balkony łazienka. — białe kafle dzierżawa miesięczna od gospodarza zaraz Park Wilsona. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 444

Dwupokojowe
mieszkanie z komfortem zaraz do wynajęcia. Adres Kurjer Poznański zdw 90 249

5-pokojowe
mieszkanie, Szamarzewskiego, 4 piętro, do wydzierżawienia od 1. 10. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 777

Wydzierżawię
willę 7 pokoi z ogrodem za czynszem 3 letnim na 5 lat, komunikacja dogodna, okolica lesista. Puszczykówko 38. zdw 90 071

Trzypokojowe
mieszkanie odstąpię. Ogrodowa 2, m. 7, I piętro. zdw 91 896

Mieszkanie
1 pokojowe z meblami wolne od zaraz, dzierżawa miesięczna, tamże sprzedam okazyjnie serwis niklowy, garnitur garnków kuchennych. Wielkie Garbary 47, m. 6. zdw 91 865

Urzędnikom
emerytom, wojskowym wydzierżawi nowe mieszkania Lambui, Junikowo, przy Górczynie. zdw 91 514

Frontowe
dwa łączne, balkonowy dwuosobowy, jednoosobowy zaraz, 1d—18. Spokojna 21, m. 6. zdw 91 685

Cztery
pokoje balkon. Langiewicza 2. zdw 91 783

Dwóch
pokoi kuchnią z wygodami poszukuje bezdzietne małżeństwo najchętniej Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 636

Ubikację
na mieszkanie wynajmę. Do objęcia 300 zł z zaliczeniem czynszu. Furmaniak, Chwaliszewo 18. zdw 91 284

Trzy
pokoje kuchnia wynajmie gospodarz. Aleja za Cytadelą 28. zdw 91 375

Oddam
małej rodzinie 3 pokoje kuchnia, łazienka, willi Sołaczu, 120. Płata dwa lata zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 659

Dwa
pokoje umeblowane używanie kuchni, łazienki przy tramwaju. Dębiec, Wiśniowa 52. zdw 91 660

Mieszkanie piękne
we willi przy Operze oddam za udzielenie pożyczki 20 000 zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 674

Mieszkania
trzypokojowe Osiedle zaraz do oddania czynsz miesięczny. Kossmann, Fredry 6. zdw 90 513

Sołacz
dobrze umeblowane salonik, sypialnia, buduarek, mieszkalny, kuchnia, łazienka, zupełnie oddzielnie, telefon, centralne. Śląska 2. zdw 91 935

2 pokoje
na biura, wzgl. mieszkanie przy Al. Marcinkowskiego 18, m 4 do wydzierżawienia. zdw 91 988

Mieszkanie
3 pokojowe II ptr. Łazarz przy tramwaju, czynsz 2 lata zgóry wynajmie gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 974

1 — 2
pokoje, kuchnia do wynajęcia. Adres Kurjer Poznański zdw 92 239

Pokój
z kuchnią w Dębcu. Adres Kurjer Poznański zdw 92 287

Puszczykówko
wynajmę 2 mieszkania, skład, 2 pokoje kuchnia, 3 pokoje kuchnia. Zgłoszenia Ratuszowa 31, restauracja. rw 2 822

Trzypokojowe
mieszkania z komfortem, 10 minut od tramwaju nr. 6 I piętro zł 110,—. parter zł 100,— wprost od gospodarza. Oferty z podaniem stanowiska pod zdw 92 152 Kurjer Poznański.

2 pokoje
z kuchnią tanio dla stróża w willi przy Grunwaldzkiej. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 108

6
pokoi front, wysoki parter, dla adwokata, lekarza św. Marcin 22 wynajmie solidnemu reflektantowi administrator. W. Garbary 21, m. 8. zdw 92 104

Dwupokojowe
komfort, wygody zaraz. Słoneczna 10 (druga willa od Grunwaldzkiej). zdw 92 101

Trzypokojowe
kuchnia (centrum) dwupokojowe, łazienka, czynsz miesięczny wynajmie „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 92 319

Mieszkanie
3 pokojowe w nowej willi, 20 minut drogi od Poznania, świeżo wykończone, ogród, wprost od gospodarza do wydzierżawienia (ewentualnie willa do sprzedania). Zgłoszenia Magazyn Mebli, Woźna 12. zdw 92 245

Mieszkania
w nowej willi na Łazarzu 2 i 4 pokojowe od właściciela do wydzierżawienia. Adres skaże Kurjer Poznański zdw 92 281

Mieszkanie
trzypokojowe, czynsz miesięczny żądana gwarancja regularnej zapłaty. Burzyńska Palacza 70. zdw 92 269

2
pokoje kuchnia Mosina. Zgłoszenia Poznań, Ratuszowa 31. zdw 92 268

Mieszkanie
odnajmie 2 pokoje. Chwaliszewo 37 m. 2. zdw 92 177

Czteropokojowe
objęcie 1 000,— (Wilda). Oferty Kurjer Poznański zdw 92 213

2
pokoje, komfort, miesięcznie — wskaże Kurjer Poznański zdw 92 078

9 SZUKA MIESZK.

Pokoju
kuchnią od października poszukuje fabryka dla swego pracownika. Telefonicznie 65-62. zdwp 91 882

Jednopokojowego
ewentl. pokoju z kuchnią z sklepem do opału poszukuję wprost od gospodarza, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 739

Mieszkania
pokoju i kuchni lub próżnego pokoju poszukuje małżeństwo za miesięczną dzierżawą. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 140

2 — 3
pokoi z kuchnią poszukuje urzędnik. Gwarancja. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 91 266

Dzierżawę płacę rocznie zgóry
za mieszkanie 4 lub 3 pokojowe I. piętro lub wysoki parter w nowoczesnym domu. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 34.43. Pw 3415-34.43

4—5 pokoi
centrum, nie wyżej II piętra, poszukuje Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 529

3 — 4
pokoi, centrum lub Jeżyce, poszukuje solidny lokator. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 530

Mieszkania
3—4 pokojowego komfortem — I.—II. piętro poszukuje zaraz lub później. Dam czynsz półroczny zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 905

6 pokojowego
mieszkania komfortowego, centrum nie wyżej II. piętra poszukuje adwokat na mieszkanie prywatne. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 90 566

Urzędnik
kolejowy, etatowy, poszukuje mieszkania, najchętniej w Luboniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 879

Mieszkania
2 — 3 pokojowego, gospodarza, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 860. Pośrednictwo wykluczone.

Małżeństwo
bezdzietne szuka pokoju z kuchnią wprost od gospodarza, płaci zgóry. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 580

Mieszkania
5—6 pokoi w okolicy Jeżyce-Matejki lub Zamku od 15 września lub 1 października. Oferty Kurjer Poznański pod P 3 405 Pw 3 405-64.197

Poszukuję
2 lub 3 pokoi z kuchnią, ½ roku zgóry płatnik pewny, czynsz miesięczny wprost od gospodarza. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 518

Emeryt
z pełną emeryturą poszukuje od 1. 10. 2—3 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza w Poznaniu, dzierżawa rok zgóry. Leśniczówka Nowinki, poczta Mosina. zdw 91 690

Urzędniczka
na stałej posadzie poszukuje mieszkania dwupokojowego wprost od gospodarza. Oferty z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 91 776

Dwa
lub 3 pokoje Łazarz płacę zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 787

Pokój
kuchnia centrum od gospodarza, płacę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 600

Poszukuję
mieszkania trzypokojowego nie wyżej I. piętra. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 604

Mieszkania
3 pokojowego szuka urzędnik emerytowany, czynsz miesięczny, teraz lub 15 9. Oferty, cena Kurjer Poznański zdw 91 697

Poszukuję
3 pokoi, kuchni, łazienki. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 721

Jeden
2 pokoi z kuchnią, gospodarza, poszukuje zaraz. Czynsz pół roku. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 795

Mieszkanie
dwu lub trzypokojowe poszukuje średni urzędnik kolejowy — czynsz miesięczny. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 796

Mieszkanie
4—5 pokojowe nie wyżej I. piętra słoneczne z wygodami, przy ulicy dogodna komunikacja tramwajową poszukuję. Oferty przyjmuje Kurjer Poznański zdw 91 242

3 — 4 pokoje
nie wyżej drugiego piętra z kuchnią i łazienką, centrum zaraz poszukuję kawaler. Podać czynsz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 643

7 — 8 pokoi
centrum nie wyżej I. piętra poszukuję dzierżawa rok lub dwa lata zgóry, Kurjer Poznański zdw 92 169

Poszukuję
4-pokojowego, komfortowego, płacę regularnie, okolica Łazarz — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 242. Pośrednicy wykluczeni.

2—3
pokojowego mieszkania lub dwa próżne z kuchnia w śródmieściu zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 238

Poszukuję
2 pokoi kuchnią, centrum, czynsz zgóry, od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański rw 2 834

Poszukuję
stróżostwa lub pokoju od gospodarza od 1. 9 lub zaraz. Zgłosz. do Kurjera Pozn. zdw 92 085

Pięciopokojowego
mieszkania poszukuję najpóźniej 1. 10. Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 92 093

3 — 4
pokoi umeblowanych rodzina używaniem kuchni i pokojem służącej poszukuje. Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 92 094

Poszukuję
4—5 pokojowego mieszkania w śródmieściu za czynsz. Oferty Jasna 16 mieszk. 1. zdw 92 309

Poszukuję
mieszkania 3 pokojowego, dzielnica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 732

Urzędnik
państwowy poszukuje 2—3 pokoi z kuchnią i wygodami za miesięczną dzierżawę. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 735

Mieszkania
2 do 3 pokojowego czynsz ewentl. ½ roku zgóry poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 731

Emeryt
szuka małego mieszkania. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 855

Mieszkania
3 lub 4 pokojowego z wygodami, centrum wprost od gospodarza, komorne zapewnione, poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 805

4 pokojowego
okolicy Uniwersytetu od 1. 9. poszukuję. Czynsz zagwarantowany. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 810

Mieszkania
2—3 pokojowego poszukuję płacę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 820

Urzędnik
na stałem stanowisku państwowem poszukuje 2 lub 3 pokoi kuchnią wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 830

Oficer
szuka mieszkania 2—3 pokoje od gospodarza okolica Solnej. Czynsz miesięcznie. Ofer' Kurjer Poznański zdw 91 961

Pewny płatnik
2 pokoi kuchni, czynsz zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdw 91 848

Urzędnik
na stałej posadzie państwowej z małą rodziną szuka dużego pokoju z kuchnią wzgl. 2. Czynsz według umowy.. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 024

Poszukuję
mieszkania 4—5 pokoj. wprost od gospodarza; zapłacę komorne zgóry według ugody. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 007

Poszukuje
się mieszkania 3-pokojowego na Wildzie wprost od gospodarza. — Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański jw 1 441

Mieszkania
3—4 pokojowego centrum okolica poszukuje pewny płatnik. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 105

Mieszkania
1—2 pokojowego kuchnią poszukuje. Czynsz 40—50 zł. za 10 miesięcy zgóry. Oferty Kurjer Poznański Tw 277

Składu
niewielkiego, ubikację przy ulicy Dąbrowskiego lub Focha. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 251

10 ZAMIANA MIESZKANIA

3
pokoje komfort z jadalką, Wilda, zamienię na 2 kuchnią. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 556

Zamienię
3 pokojowe mieszkanie, Żupańskiego, na 4—5 pokojowe tej samej okolicy. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 052

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, na prowincji zamienię na 3 pokoje, kuchnię, Poznań. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 722

Zamienię
2 pokoje, kuchnię na 1 pokój, kuchnię. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 952

Stróżostwo
zamienię. Pierwszeństwo monterzy, Gospodarz, Piekary 18. zdw 92 076

Willę
14 pokojowa, najlepsze położenie, w Poznaniu, zamienię na willę Krynica lub Zakopane tylko murowaną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 773

11 POKOJE UMEBL.

Dwuosobowy
pokój frontowy światło elektryczne, centr. ogrzewanie, łazienka. Półwiejska 20, m 10. zd 91 044

Panom
lub gimnazjastom. — Wrocławska 13 m. 11. zdw 90 343

Dla uczennic szkół
tanio pensjonat. Aleje Marcinkowskiego 19, m. 7. zdw 90 792

Nauczycielce
pokój ciepły słoneczny utrzymaniem bez. Matejki 60 mieszk. 3. zdw 90 941

Ładny
Śniadeckich 30 mieszkanie 4. zdw 91 374

Frontowy
elektryczność niekrępujący solidnemu. Półwiejska 10 II. lewo zdw 91 307

Nauczycielka
przyjmie na stancję młodzież ucząca się (opieka, dobre odżywianie pomoc w nauce). lub wynajmie duży umeblowany pokój z utrzymaniem (bez). Focha 94, m. 5, I. piętro, front obok gimnazjum. zdw 91 542

Dla uczennic szkół
pensjonat, opieka rodzicielska, dobre odżywianie, pomoc w francuskim, fortepian. Kręta 6, m. 5. zdw 91 545

3 pokoje
razem lub z osobna. Telefon. — Kręta 6, m. 5. zdw 91 546

Pokój
duży słoneczny elektryczność, kaloryfery telefon łazienką w pobliżu 3 gimnazj. wynajmę z utrzymaniem lub bez od 1 IX. — Oglądać od 13—16. Wyspiańskiego 10, mieszkanie 7. zdw 90 139

Pokój
2 panom. Półwiejska 29, parter, prawo, mieszkanie 3. zdw 90 345

Przyjmę
2 panienki gimnazjastki utrzymaniem troskliwa opieka zapewniona. Sokolnicka. Ratajczaka 33, m. 7. zdw91 176

Duży
umeblowany. Franciszka Ratajczaka 13, m. 6. zdw 91 835

Działyńskich
9, m. 5, dwa łączne osobno. zdw 91 900

Pokoik
utrzymaniem — bez. — Wielkie Garbary 23 a, m. 6, I. zdw 91 897

Pokój
Ratajczaka 10, mieszkanie 4. zdw 91 895

Małżeństwu
duży, frontowy. Rynek Jeżycki 2, III, lewo. zdw 91 894

Ratajczaka
11 a, mieszkanie 71. zdw 91 893

Pokój
Józefa 6, parter, prawo. zdw 91 892

Przecznica
5, m. 3, pokój. zdw 91 890

Panią
na pokój u samotnej osoby. — Wrocławska 17, mieszkanie 3. zdw 91 878

Pokój
umeblowany, klatka schodowa, słoneczny, elektryczność, 2 osobowy wynajmę. Seweryna Mielżyńskiego 3, m. 20. zdw 91 873

Pokój
dla 1—2 wynajmę. Szwajcarska 23, parter, 11. zdw 91 871

Przyjmę
dwóch panów na pokój. Kręta 4, IV piętro, lewo. zdw 91 870

Dwa
frontowe, Focha 49, m. 9. zdw 91 869

Pokój
Stroma 26, m. 13. zdw 91 863

Pokój
umeblowany. — Wroniecka 6/8, m. 12. zdw 91 857

Pokój
Matejki 65, II., lewo. zdw 91 424

Pokój
panu. Marcina 24, mieszkanie 7. zdw 91 576

Niekrępujący
elektryczność. Wolnica 3 mieszkanie 9. zdw 91 772

Miłe
pokoje z utrzymaniem lub bez zaraz. Rzeczypospolitej 5 mieszkanie 6. zdw 91 781

Pokój
uczennic, uczni, pianino, elektryczność. Śniadeckich 3 mieszkanie 7. zdw 91 786

Mickiewicza 19
umeblowany frontowy elektryczność, wysoki parter, solidnym. Dąbrowskiego 15 mieszkanie 3. zdw 91 791

Pokój
czysty, elektryczność zaraz, Dąbrowskiego 24, mieszkanie 9. zdw 91 699

Pokój
dla 2 panów czysty słoneczny od 1. 9. Renz Focha 77. zdw 91 488

Panienki
utrzymaniem bez. Małeckiego 10, mieszkanie 4. zdw 91 440

Dwuosobowy
Marszałka Focha 55 mieszk. 7. zdw 91 603

Pokój
1—2 panom wynajme. Kantaka 5, mieszkanie 4. front. zdw 91 606

Frontowy
ładny elektryczność. Strusia 10, mieszkanie 6. zdw 91 608

Umeblowany
czysty elektryczność. Dąbrowskiego 2, mieszk. 16. zdw 91 617

Pokoik
elektryczność. Górna Wilda 49, mieszkanie 7. zdw 91 793

Pokój
Niegolewskich 16 m. 1. dom frontowy. zdw 91 711

Niekrępujący
telefon Stranz Stolarska 2. zdw 91 715

2
inteligentnych panów na pokój, Czesława 19, m 4. zdw 91 719

35
pokoik, Kręta 4 II prawo. zdw 91 724

Tani
pokój. Drużbackiej 1 a. m. 6. zdw 91 633

Słoneczny
ładny, elektryczność, łazienka. Wierzbiecice 6, m. 11. zdw 91 695

1 — 2
pokoje utrzymaniem bez. Staszica 9, mieszk. 5. zdw 90 932

Pokój
dla lepszego pana frontowy całodziennem utrzymaniem elektrycznością łazienką niekrępujący, Poplińskich 8 a, m. 3. zdw 91 272

Ładny
wynajmę ewentualnie za zniżoną opłatą wzamian za udzielanie lekcyj fortepianu. Dolina 2 mieszkanie 8. zdw 91 411

Kantaka 2
mieszkanie 5 utrzymaniem, bez. zdw 91 378

2
pokoje. Łakowa 15 II., mieszkanie 6. zdw 91 739

Dąbrowskiego
24, mieszkanie 12 skromny czysty elektryczność łazienka zaraz zdw 91 744

Pokoje
jedno lub dwu osobowe balkon, telefon. Matejki 53, mieszk. 11. zdw 91 745

Pokój
Zwierzyniecka 8 mieszkanie 5. zdw 91 751

Pokoje
jedno dwuosobowy elektryczność, Łazarz, Kossaka 21, mieszk. 4, narożnik Wyspiańskiego. zdw 91 755

Śródmieście
pokój słoneczny spokojny utrzymaniem bez tanio 2—3 paniom. Cieszkowskiego 1, boczne wejście mieszkanie 16 Feliksiak. zdw 91 756

Pokój
gimnazjastkom studentkom, dobrem utrzymaniem, opieka zapewniona. Fortepian w domu. Informacje 10—6. Marja Kozłowska Fr. Ratajczaka 15 mieszk. 3 Apollo. zdw 91 762

Pokój
Focha 39, mieszkanie 7, naprzeciw Parku Wilsona. zdw 91 763

Pokój
czysty, słoneczny. Mickiewicza 7, mieszkanie 10. zdw 91 769

Frontowy
Górna Wilda 38 mieszkanie 5, panu. zdw 91 625

2 gimnazjastów
pobliżu trzech gimnazjów W domu 2 ośmioklasistów. Opieka staranna. Wiewiórowska Wielka 15. zdw 91 626

Pokoik
panience lub gimnazjastom utrzymanie. Matejki 39, mieszkanie 7. zdw 91 628

Centrum
niekrępujący. Kręta 5 mieszk. 7, Dr. Szubertowa. zdw 91 629

Frontowy
panom, Górna Wilda 69 mieszkanie 11. zdw 91 645

Pokój
panu. Klasztorna 16 mieszk. 2 zdw 91 646

Inteligentnemu
elektryczność balkon. Wybickiego 2 mieszkanie 9. Willa. zdw 91 669

Pokój
20 złotych czysty elektryczność. Karwowskiego 24, mieszkanie 10. zdw 91 671

Ładny
balkonowy. Kwiatowa 4, mieszkanie 5. zdw 91 672

Przecznica
10, mieszkanie 1 elegancki frontowy pokój, telefon. zdw 91 673

Pokój
umeblowany klatki schodowej. Żydowska 33 mieszkanie 1. zdw 91 729

2 osobowy
paniom. Matejki 38 mieszk. 7. zdw 91 677

Focha
dl. mieszkanie 18 wspólny panu. zdw 91 736

Wspólny
pokój dla panów. Półwiejska 13. mieszkanie 7. zdw 91 737

Pokój
Szkolna 9. m. 8 Pw 4 000-56.333

Pokój
wynajmę. Zielona 3 m. 3. Pw 4 001-56.342

Pokój
słoneczny. Niegolewskich 12. m. 7 zdw 91 935

Pokój
frontowy. Matejki 38. m. 11. zdw 91 940

Pokój
Śniadeckich 20. m. 3. zdw 91 950

Pokój
wspólny, ewentualnie wzamian zycia Poplińskich 11. mieszk. 16 zdw 91 958

Pokój
dwuosobowy Piekary 20-21. m. 7. zdw 91 967

Pokój
2 panom — paniom. Piekary 7. m 8. zdw 91 972

Pokój
w willi od 1 do wynajęcia. Cicha 19. nar. Wały Leszczyńskiego. zdw 91 977

Pokój
wynajmę Działyńskich 8. III le wo. zdw 91 987

Pokój
zaraz. Matejki 46. mieszkanie 13. zdw 91 989

Umeblowany
próżny samotnym. małżeństwu. Sapieżyński 3. III. lewo. zdw 91 854

Małżeństwu
Wybickiego 2. mieszkanie 10. zdw 91 953

Dwóch
panów. Skarbowa 15. dom ogrodowy wprost, parter, prawo. zdw 91 949

Dwuosobowy
Wały Królowej Jadwigi 11. mieszkanie 6. zdw 91 948

Pokój
śródmieściu, dobrze umeblowany, 1 lub 2 samotnym osobom. Grochowe Łąki 3 mieszkanie 7. zdw 91 816

Trzyosobowy
dwuosobowy utrzymaniem. Marcina 29 III. zdw 91 798

Pokój
niekrępujący, jedno, dwuosobowy Wyspiańskiego 12. m. 7. zdw 91 806

Dwuosobowy
tani pokój z kuchnią umeblowany lub próżny. Wierzbięcice 37 a. m. 24. zdw 91 809

Pokój
umeblowany, frontowy, balkonowy. Wielkie Garbary 5. m. 7. zdw 91 813

Niekrępujący
dobrze umeblowany z wygodami. Śniadeckich 30. m. 6. zdw 91 815

Tani
spokojny. 27 Grudnia 19 Strzelecka. zdw 91 833

Pokój
Rynek Wildecki 67, mieszkanie 7 zdw 91 818

Pokój
słoneczny. Skarbowa 4. m. 15. zdw 91 821

Pokój
wynajmę. Śniadeckich 6 a m. 11 zdw 91 845

Pokój
dla panów lub małżeństwa. Jeżycka 46. mieszkanie 6. zdw 91 824

15.—
Dwuosobowy. Stroma 23, m. 18. zdw 91 825

Pokoje
utrzymaniem gimnazjastom. — Strzelecka 2, m. 6. zdw 91 827

Frontowy
elektryczność. Niegolewskich 2, I. zdw 91 926

Frontowy
Szewska 9. m. 8. zdw 91 922

Gimnazjastów
przyjmę. Plac Bernardyński 1, mieszkanie 4 zdw 91 920

Gimnazjastów
przyjmę, opieka, dobre utrzymanie. Wielkie Garbary 53, m. 8, przy 3 gimnazjach. zdw 91 919

Dwa
pokoje jedno i dwuosobowy słoneczne wynajmę Ratajczaka 9, m. 11. zdw 91 984

Uczniom
szkół dobre utrzymanie, pomoc, pianino, Goderska Półwiejska 2. zdw 91 976

Dobrze
umeblowane centralne elektryczność Poznańska 58a, m. 6, narożnik Mickiewicza. zdw 91 973

Pokój
słoneczny, elektryczność, łazienka, od zaraz wynajmę Stroma 6, m. 16 zdw 91 823

Pokój
frontowy słoneczny. Poznańska 8/10, m. 8. zdw 91 844

Gimnazjaście
lub panu wspólny utrzymaniem. Półwiejska 34, m. 8. zdw 91 843

Pokój
2—3 panienek lub gimnazjastów, utrzymanie. Łąkowa 14 m. 23. zdw 91 841

Szkolnym
z utrzymaniem bez tanio. Ogrodowa 12 I. piętro m. 25. zdw 91 839

Elektrycznem
blisko centrum. Górna Wilda 26 I. zdw 91 838

Dwuosobowy
utrzymanie bez. Łąkowa 16 I. prawo. zdw 91 846

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Garncarska 10 I. prawo m. 4. zdw 91 853

Ładny
utrzymaniem także gimnazjastom Wielkie Garbary 5 m. 9. zdw 91 852

Kantaka 6
I. piętro wynajmę frontowy, obszerny pokój. zdw 91 849

Pokój
słoneczny, czysty elektryczność. Dąbrowskiego 34, mieszk. 8. zdw 92 154

Pokój
Wierzbięcice 16 m 6. zdw 92 175

Pokój
słoneczny, frontowy na 2 osoby, mniejszy na 1 z utrzymaniem do wynajęcia. Mostowa 4a m 5. zdw 92 189

Pokój
frontowy. Kreta 4, mieszk. 8. zdw 92 119

Pokój
Wielka 17. m 14. zdw 92 125

Pokój
elektryczne światło, centralne ogrzewanie. Jasna 4. m. 3. zdw 92 126

Pokój
z utrzymaniem, blisko gimn. Mickiewicza. Paderewskiego. Słowackiego. Pomoc w lekcjach, opieka troskliwa Niegolewskich 1. m. 5. zdw 92 132

Pokój
panu. Strumykowa 9. m. 5. zdw 92 139

Pokój
słoneczny niekrępujący dla dwóch panów od zaraz do wynajęcia. — a 20 zł. Wielkie Garbary 3. m. 14 I ptr. zdw 92 144

Pokój
wynajmę Skryta 13, mieszk. 2. zdw 92 142

Pokój
wspólny panience. Małe Garbary 12. m. 8. zdw 92 135

Pokój
frontowy. Kwiatowa 13. mieszkanie 6. zdw 92 096

Pokój
umeblowany, słoneczny okna plac Bernardyński. Wielkie Garbary 1. m. 9. zdw 92 091

Pokój
komfort, telefon, doskonałe utrzymanie. Bukowska 1, mieszk. 18. zdw 92 087

Pokój
umeblowany wynajmę. Wrocławska 19. m. 1. zdw 92 082

Pokój
do wynajęcia Szewska 14. m. 4. rw 2 839

Pokój
czysty, elektryczność fortepian. Wielkie Garbary 23a, m. 7. rw 2 837

Pokój
umeblowany, parter, wchód osobny na 1 lub 2 osoby. Małe Garbary 7, mieszk. 5. rw 2 835

Pokój
2 panom. Popłińskich 12, m. 23. zdw 92 015

Pokój
osobne wejście, panu. Wielkie Garbary 48. m. 10. zdw 92 020

Pokój
wynajmę dwuosobowy. Rencowa. Dąbrowskiego 5. zdw 92 027

Pokój
front, II. słoneczny, elektr., 1, 2 osoby. Poznańska 56. m. 5. zdw 92 030

Pokój
zaraz. Grottgera 2. m. 2. zdw 92 043

Pokój
od 1. 9. 32 do wynajęcia. Ogrodowa 12. m. 15. zdw 92 046

Pokój
bardzo ładny słoneczny, niekrępujący z całem utrzymaniem. Woźna 18. m. 7. zdw 92 062

Panienki
lub panom wspólny. Woźna 22, m. 9. zdw 91 912

2 panienki
z utrzymaniem przyjmę. Poznańska 22, m. 3. zdw 91 906

Pokoik
bez pościeli tanio. Wierzbięcice 34. m. 9. zdw 91902

Dwuosobowy
dobrem utrzymaniem. Młyńska 3, 9. Pw 4 002 56.341

Pokój
sympatyczny dwoma łóżkami. — Strzelecka 6 m. 16. zdw 92 299

Pokój
tanio. Długa 3 m. 26. zdw 92 236

Pokój
1—2 osobowy. utrzymaniem obiadami. Słowackiego 35 m. 10. zdw 92 273

Pokój
Śniadeckich 20. m. 8. zdw 92 266

Pokój
panu pani z utrzymaniem zaraz św. Marcin 66/67 m. 31. dom ogrodowy. zdw 92 216

Pokój
Park Wilsona balkonowy łazienka elektryczność. Śniadeckich 32 a. m. 8. zdw 92 224

Pannę
na pokój Wolnica 7. m. 11. zdw 92 051

Frontowy
na 2 panów z utrzymaniem. — Wielkie Garbary 53 m 5. wysoki parter. zdw 92 050

Próżny
frontowy na biuro. Św. Marcin 47. mieszkanie 6. zdw 92 111

Umińskiego
7 a m. 26. (Wilda) niekrępujący zdw 92 197

Słoneczny
u samotnej. Chełmońskiego 4, m 9. zdw 92 190

Elegancki
niekrępujący elektryczność. Stroma 7. mieszkanie 7. zdw 92 187

Małżeństwu
u samotnej osoby. Stolarska 2, m. 2. zdw 92 185

Jasna 16
m. 8. eleganckie słoneczny telefon. zdw 92 184

Gimnazjastki seminarzystki
pokój utrzymanie, fortepian tanio Aleje Marcinkowskiego 19 m. 7. zdw 92 134

Pokoik
jednemu lub duży dwom panom. Łazarz. Karwowskiego 22 m. 7. zdw 92 137

Gimnazjastki
przyjmę. Szymańskiego 8 — 16. zdw 92 138

Wspólny
Ogrodowa 2 m. 9. zdw 92 129

Stancję
dla 2 chłopców (dziewcząt) z gimnazjum. Za Bramką 12 a m. 3. zdw 92 123

Słoneczny
utrzymaniem. Wrocławska 30. — mieszkanie 9. zdw 92 117

Zygmunta
Augusta 10 IV. umeblowany. zdw 92 240

Frontowy
Różana 21 m. 6. zdw 92 229

Klatki
schodowej panom utrzymaniem, bez. Łąkowa 21, I ptr. zdw 92 225

Działyńskich
3 m. 7. dwuosobowy — jednoosobowy. zdw 92 291

Ładny
Jerzego 5. II. lewo. zdw 92 284

Gimnazjastki (tów)
z utrzymaniem. Wrocławska 3 m. 7. zdw 92 218

Na parterze
od frontu przy ul. św Wojciech 8 m. 3 pokój u Barcewiczów. zdw 92 367

Dwuosobowy
Śniadeckich 1 m. 7 zdw 92 206

Gimnazjastów
stancja, opieka, pomoc. Wrocławska 3. m. 6. rw 2 833

Wspólny
pamiętkom szkolnym. Woźna 19. mieszkanie 6. rw 2 836

Słoneczny
ładnie umeblowany elektryczność solidnej osobie Skryta 2, m. 8. — (przy Matejki). zdw 92 072

Centrum
pokój. Skośna 16. m. 5. zdw 92 077

Pokoje
dwu - trzyosobowe. Kraszewskiego 4. mieszkanie 9. zdw 92 08

Pokoje
jednoosobowe i dwuosobowy. — frontowy słoneczny. Matejki 2, 2. II., lewo. zdw 92 337

Centrum klatki
przyjezdnemu inteligentowi. Ratajczaka 38 mieszkanie 3. zdw 92 316

Sołacz
pokój słoneczny inteligentnemu panu. Mazowiecka 62. zdw 92 304

Pokój
z kuchnią od właściciela umeblowane dla studentek lub urzędniczek. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 92 244

Małżeństwu
pokój wynajmę. Wroniecka 18, m. 7. zdw 92 045

Pokój
jedno lub dwuosobowy wynajmę. Jackowskiego 39 m. 6. jw 1440

Wały Król. Jadwigi 2
słoneczne dwu jednoosobowe — mieszkanie 3. zdw 92 303

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Dąbrowskiego 5 a. II. ptr., m. 9. zdw 92 227

Pokój
Grobla 9 mieszkanie 25. zdw 92 243

Pokój
umeblowany czysty. Ul. Wielka 15 m. 7. zdw 92 249

Pokój
jedno, dwuosobowy. Dąbrowskiego 36. m 7. jw 1432

Pokój
utrzymaniem bez. Słowackiego 29 wejście Asnyka 1 II. dw 973

Pokój
ładnie umeblowany frontowy, elektryczność, telefon, łazienka z dobrem całkowitem utrzymaniem. Matejki 58 m 5. zdw 92 332

Pokój
urzędniczce śródmieście. Adres Kurjer Poznański zdw 92 314

Pokój
umeblowany od 1. 9 do wynajęcia. Działyńskich 10 m. 2. zdw 92 313

Skład
papieru, duży, sprzedam 9 000,—. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 044

Balkonowy
dla pana. Wielkie Garbary 40 m. 6. zdw 92 067

Śródmieście
dla panów. Wszystkich Świętych 5. m 10 zdw 92 064

Wierzbięcice
40. II. lewo. front. zdw 92 060

Plac
Nowomiejski 6. m. 15. elektryczność. łazienka. utrzymanie. jedna — dwie panienki. zdw 92 059

Dwa
pokoje odnowione. Polna 13. m. 19 zdw 92 057

Marcina
14. mieszk 8 jeden 2 osobowy wolny. front zdw 92 037

Dwuosobowy
tanio. Dolna Wilda 64 m. 23. zdw 92 036

Klatka
słoneczny spokojny. Strzelecka 5. m. 7. zdw 92 033

Duży
niekrępujący elektryczność. Wały Jana III 11 mieszk. 4. zdw 92 019

Umeblowane
czyste, wygodne tanie solidnym stałym sublokatorom św Marcin 4. II piętro mieszkanie 4. zdw 92 018

Niekrępujący
frontowy. elektryczność Stroma 7 m. 4 zdw 92 011

Pokoik
wspólny dla panienki wolny Wrocławska 19. m. 15. zdw 92 006

2
panienki na wspólny pokój samotna pani. Wielkie Garbary 10, m. 22. zdw 92 005

Frontowy
Śródmieście. elektr Woźna 14a m. 11. rw 2 824

Klatka
pracującej inteligencji. Orzeszkowej 16 górny dzwonek. zdw 92 164

Marszałka Focha
15 a m 3 wejście podwórze. zdw 92 163

Jeden
lub dwuosobowy, czysty. Szamarzewskiego 19 a. m 18 jw 1 438

Frontowy
jeden dwuosobowy, elektryczność, słoneczny, używaniem kuchni. — Słowackiego 48 m. 6. jw 1 434

Pokoje
Kraszewskiego 19 m. 7. jw 1 433

Dwuosobowy
wysoki parter Orzeszkowej 5. jw 1 431

12 SZUKA POKOJU

2 pokoi
komfortowych bez mebli poszukuję okolica Kaponiery. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 686

Pokoju
z utrzymaniem poszukuje student od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański pod dw 962.

Dwa
niekrępujące pokoje, dwie osoby. Łazarz — Wilda. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 866

Urzędnik
(bezdzietne małżeństwo) szuka pokoju używaniem kuchni elektryczność parter I. piętro (Wilda). Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 516

Pokoju
ewentl. za korepetycje najchętniej Łazarz. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 91 002

Panienka
szuka pokoju 15 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 777

Pokoju
niekrępującego centrum, utrzymanieb lub bez poszukuje bankowiec. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 785

Poszukuję
pokoju próżnego częściowo umeblowanego, osobne wejście. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 508

Próżnego
pokoju do 40.— urzędniczka. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 705

Pokoiku
skromnego na stałe pościelą 15 zł poszukuje spokojny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 710

Urzędnik
poszukuje niekrępującego pokoju utrzymaniem Oferty cena Kurjer Poznański zdw 91 717

Młode
małżeństwo poszukuje niekrępującego pokoju od 1 września. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 758

Solidny
pan poszukuje niekrępującego — ładnego pokoju. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 91 725

Pokój
umeblowany wynajmę — śródmieście — Jeżyce łazienka ewtl. fortepian Oferty cena Kurjer Poznański zdw 91 942

Pokoju
poszukuje nauczycielka. fortepian, używanie kuchni Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 829

Pokoju
klatki schodowej, zupełnie niekrępującego, łazienka. Cena Kurjer Poznański zdw 91 831

Panna
szuka pokoiku niekrępującego 15 do 20 zł bez obsługi. Ofery Kurjer Poznański zdw 92 016

2 pokoi
umeblowanych niekrępujących na biuro i sypialnię poszukuję od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 842

Pokoju
utrzymaniem lub bez, okolica Jeżyc. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 847

Urzędnik
państwowy centrum dwuosobowego I. pianinem. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 914

Urzędnik
państwowy poszukuje od 15. 9. taniego umeblowanego pokoju możliwie z elektryka najchętniej początek Jeżyc. Oferty tylko z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 92 012

Dwóch
dobrze umeblowanych. używaniem kuchni śródmieście — Łazarz. Oferty cena Kurjer Poznański rw 2 829

Śródmieście
pokoju z używaniem fortepianu. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 122

Wyższy
urzędnik. kawaler. szuka pokoju umeblowanego z utrzymaniem Łazarz. Jeżyce Oferty Kurjer Poznański zdw 92 236

Pokoju
niekrępującego tanio fortepianem (ewentualnie bez) poszukuje śródmieściu. Podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 92 234

Medyk
szuka pokoiku niekrępującego, taniego. Podanie warunków administracja Kurjer Pozn. zdw 92 233

Profesorka
poszukuje pokoju blisko gimnazjum Zamoyskiej Bardzo dokładne oferty cena Kurjer Poznański zdw 92 315

13 LOKALE

Obszerne składnice
na parterze oraz w piwnicy do wydzierżawienia przy ulicy Podgórnej 10. Bliższych informacyj udzieli Poznański Bank Ziemian Al. Marcinkowskiego 13 pokój 8. dw 965

Dwie sale
nadające się na restaurację, dancing na wysokim parterze do wydzierżawienia. dawniejszy Hotel Francuski. Bliższych informacyj udzieli Poznański Bank Ziemian Al Marcinkowskiego 13. pokój 8 dw 966

Obszerne
ładne pokoje na biura. do wydzierżawienia. dawniejszy Hotel Francuski. Bliższych informacyj udzieli Poznański Bank Ziemian Al. Marcinkowskiego 13. pokój 8 dw 967

Skład
wolny. Dąbrowskiego 4. zdw 88 917

Na biura
3—5 pokoi parter w tem 3 pokoje frontowe w górnem centrum miasta od 1 października wynajmę. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 186

4 ubikacje
na przedsiębiorstwo handlowe w suterenach od zaraz do wydzierżawienia wprost od gospodarza. Zgłoszenia Słowackiego 36 mieszkanie 4. zdw 92 339

Pokój
na biuro lub pracownie. Półwiejska 29. mieszkanie 3. zdw 90 346

Sutereny
na warsztat handel. Staszica 26. rw 2 791

Ubikacje
przemysłowe 60 -1 100 kwm., jasne, także kocioł parowy przy stadjonie wydzierżawie ewentl. nieruchomość sprzedam. „Renoma". Wielkie Garbary 1. Pw 3 105-14.57

2 pokoje
na biura wysoki parter plac św. Krzyski do wydzierżawienia. — Zgłoszenia telefon 66-89. Pw 3 903-23.62

Ubikacje
na biura lub składnice w centrum miasta wynajmę zaraz firma H. Cegielski Sp. Akc., telefon 70 56. zdw 90 530

Żydowska 33
ubikacja parterowa, nadająca się na składnicę fabrykę hurtownię wydzierżawimy. zdw 91 728

Ubikacje fabryczne
obszerne biurami podwórzem do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 790

Skład
wolny Rynek Łazarski, narożnik Marsz. Focha. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 609

2
składy mniejszy, większy wydzierżawi gospodarz. Wrocławska 20, mieszkanie 6. zdwp 91 747

2
pokoi centrum na biuro ewentl. telefon zaraz poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 754

Poszukuję
lokalu na skład cukierków. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 064

2 pokoje
na biura, wzgl mieszkanie przy Al. Marcinkowskiego 18. m. 4. do wydzierżawienia. zdw 92 [illegible]

Poszukuję
piekarni w Poznaniu lub większem mieście powiatowem. B. Tylicki. Września Kościelna 5. rw 2 816

Ubikacje
na warsztat lub składnice wydzierżawię. Chwaliszewo 19. rw 2 826

Składu
z mieszkaniem, bez. za dzierżawę od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer Poznański jw 1 429

Warsztaty
i składnice zaraz do wynajęcia. Przemysłowa 27 Kiss. zdw 91 511

Składu
z mieszkaniem poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 112

Restauracja
z mieszkaniem na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 267

Odnajmę
skład przy Kramarskiej. mies. 75 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 258

Ubikacje
przemysłowe w suterenie ca. 60 kwm. do wynajęcia. Bittner. Dąbrowskiego 79. rw 2 832

Sklep
50 mtr. kw. centrum miasta, z 2 dużemi piwnicami (składnicami) natychmiast wynajmę za 400 zł. Schubert, skład bielizny Wrocławska 3. zdw 92 073

Lokal
sklepowy na warsztat. Gospodarz, Piekary 18. zdw 92 075

14 DZIERŻAWY

500 — 1 000 mórg
dobrej ziemi dzierżawy poszukuje najchętniej bez inwentarzy przy dobrej komunikacji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 651/2

Poszukuję
zakładu fryzjerskiego lub lokalu. Oferty podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 91 373

Młyn
motorowy gospodarski dobrej okolicy wydzierżawię Oferty Kurjer Poznański zdw 91 336

Dzierżawy
ca. 600—800 mórg mająteczku najchętniej plebanki blisko miasta z wyższemi szkołami wzgl. dobrą komunikacją, poszukuję. Zgłoszenia z dokładnym opisem proszę podać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 91 533

Hotel
i restauracja, dobrze prosperujący interes, z powodu stosunków rodzinnych natychmiast do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba gotówki 10 000 do 12 000 zł. w tem kaucja 3 000, aparaty bemar i ekspresso, jak i różne meble hotelowe i restauracyjne na własność. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 4 646

Polowanie
Dnia 3 września br. o godz. 15 w Umółtowie, pow. poznańskiego zostanie wydzierżawione drogą przetargu najwięcej dającemu 409 hektarów na 6 lat. Zgłoszenia w Urzędzie gminnym. Latuszak, przewodniczący spółki. zdw 90 711

Piekarnię
poszukuję celem dzierżawy lub kupna na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 17[illegible]

Hotel
w którym mieści się restauracja, kino, sala do zabaw, kompletnie urządzony, zaraz do wydzierżawienia, względnie sprzedania — Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 406

Warsztaty
garaże do wydzierżawienia. Głobisa, Kwiatowa 4. zdw 91 764

Warsztat
wydzierżawi gospodarz. Marcin 15. zdw 92 097

Dzierżawy
folwarku circa 500—800 mórg dobrej ziemi, z dogodną komunikacją, poszukuję. Zgłoszenia z dokładnym opisem do Kurjera Poznańskiego zdw 92 047

Obszernych
suchych piwnic poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 068

Ubikacyj
fabrycznych ca. 200 mtr. kw. pow., jasnych, suchych, do cichego przemysłu poszukuje od 1. 10. wzgl. 1. 11 rb. Może być też większe mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 054

Stajnia
do wydzierżawienia. Żórawia 8. nw 2 825

Piekarnia
cukiernia, dobrze prosperująca w Bydgoszczy, centrum zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia: ul. Gdańska 93 mieszkanie 1. nw 5019

Plac
od ulicy nadający się na skład węgli i ubikację na warsztat stolarski wydzierżawię. Poznańska 29 m. 1. zdw 92 211

15. LETNISKA I UZDROWISKA

„Pod Strzechą"
Puszczykowo, Łąkowa 2, poleca pokoje zdrowe, słoneczne. zdw 91 109

Letnisko
kąpielisko „Kotwica" w Boszkowie (blisko Leszna, poczta Biotnica, 2 minuty od stacji) zaprasza wycieczki i letników. Okolica bardzo piękna, góry, lasy, duże jezioro około 1 800 mórg plaża, łódki, przyrządy gimnastyczne huśtawka dla dzieci. Pokoje do wynajęcia. Kuchnia dobra, bufet obfity, ceny przystępne. nw 4 998

Pokoje
do wynajęcia od 1. 9 lub zaraz. Puszczykowo, restauracja Leśna, ¼ minuty nad Wartę. zdw 91 708

Idealne
warunki wypoczynku las, woda, park, tennis radjo, dobre wyżywienie godzina Poznań 120 zł zniżki. Adres Kurjer Poznański zdw 92 178

Orłowo
nad Bałtykiem — pensjonat „Słońce" z powodu niebywałej pogody otwarty przez wrzesień. Ceny b. zniżone. nw 4775

Letnisko
Urocza leśista okolica Warta — bardzo dobre obfite utrzymanie, pokoje słoneczne od 100 zł miesięcznie. Basierowa, Zielonagóra, Obrzycko. zdw 92 279

Urocze letnisko
wśród lasów i wody na majątku w powiecie kępińskim, wszelkie wygody 3.50 dziennie. Adres wskaże Kurjer Poznański dw 974

21 ZGUBY

Zgubiono
Wały Leszczyńskiego torebkę damską z kluczami i papierami. Znalazcy nagroda Marczyńska, 27 Grudnia 7. zdw 91 567

Wykaz
osobisty na nazwisko Stanisław Dudziński Starolęcka 91, zgubiłem i unieważniam. zdw 91 808

Zgubiono
wieczne czarne pióro. Oddać za wynagrodzeniem Szewska 3, Kubiaczyk. zdw 92 259

22 ROZMAITE

Meble używane!
kompletne pokoje oraz pojedyńcze meble przyjmuje do sprzedaży na bardzo dogodnych warunkach. Poznański Dom Komisowy. Poznań, Dominikańska 3 tel. 24-42. Pw 3 905-33.89

Kołdry
przerabia poszywa Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdw 90 656

Tysiące chorych
na katar żołądka wzdęcia kurcze bóle niestrawność zgaga nudność wymioty brak apetytu ogólne osłabienie etc. Odzyskał zdrowie używając ziółka sławnego na cały świat Doktora Dettla profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej. Adres Liszki Apteka. Pw 3 154/5-62 63 4

Prace
malarskie wykonuje czysto i tanio. Botta Poznań Wierzbięcice 24 a. zdw 90 077

Futra
damskie i męskie skórki na obsady wielkim wyborze. Przekonaj się, kupisz najtaniej Królikiewicz Podgórna 6. Reperacje futer wszelkiego rodzaju fachowo i tanio Pw 3563/31 40

Pluskwy
z zarodkami wytępiam radykalnie wydymieniem gazami trującemi. Tępię wszelkie robactwo. Wawrzyniak (Amicusa następca) Rynek Łazarski 4 mieszkanie 4. zdw 83 806

Piece
kaflowe kuchenki stawia i naprawia tanio Milich Dolna Wilda 21. zdw 91 014

Fotografje
Bracia Pechersey. Aleje Marcinkowskiego 8 Ceny zniżone! dw 541

Mereżkę
okretkę, dziurki plisowanie, dekatyzowanie obciąganie guzików nadrabianie stóp hafty monogramy najtaniej „Haftoplis" St Rynek 10 wejście z ulicy za „Filją Romana Szymańskiego" (plac Świętokrzyski). Pw 3 098-13.13

Swetry
jumpry, pullowery, garsonki mundurki włóczkowe wykonuje miarowo przerabia „Tricot" Pocztowa 23. I. Pw 3555-31.39

Homeopatją
wyleczam cukrzycę epilepsję, kamienie, oraz inne zastarzałe choroby wewnętrzne, kobiece, płciowe. Dr. med Herw ch Katowice 3-go Maja 40. Pisemne zapytania dołączyć znaczek Pw 3 836 71.90

Dyplomy Plakaty Rysunki
najtaniej Kledecki Pocztowa 29, I. Pw 3 904 33,72

Futra
damskie i męskie skórki na obsady wielkim wyborze. Przekonaj się, kupisz najtaniej. Królikiewicz Podgórna 6. Reperacje futer wszelkiego rodzaju fachowo i tanio Pw 3563 31,40

Abażury
kapelusze damskie przerabiam tanio. Górna Wilda 42. m. 11. zdw 92 070

Jadłodajnię-Restaurację
odstąpię. Grobla 19 — 8. zdw 92 271

Krawczyni
wykonuje wszelką garderobę damską podług najnowszych żurnali. Ceny przystępne. Szewska 20 mieszkanie 5. zdw 92 272

Gimnazjastów
przyjmę, dobre odżywianie, pomoc w nauce, fortepian w domu opieka troskliwa. Wielkie Garbary 18. Szkaradkiewiczowa mieszkanie 4. zdw 92 289

Książki szkolne
do wszystkich szkół posiada księgarnia Dippla, plac Wolności 11 zdw 92 114

Pluskwy
radykalny środek poleca Drogerja, Rynek Śródecki. zdw 92 180

Biuro
porad podatkowych, wniosków, przepisywań maszyną, powielania prowadzenia ksiąg handlowych. Szkolna 18. zdw 92 120

Fa Siostry Streich, Gwarna 15 Robótki
rysowane poduszki, kołdry, mereżki, monogramy, wełny, nici wszystko niebywale tanio. Tw 279 Tw 279

Odpisy maszynowe
czysto, szybko, tanio załatwia: „Biuro Agrarne", plac Wolności 9 zdw 92 323

Krawcowa
przyjmuje pracę w dom i poza dom. Wrocławska 19. m. 1. zdw 92 083

Chiromantka
wschodnia, sławy wszechświatowej wróży. Bernardyński 3 II. zdw 92 100

Piekarnia
nowoczesne urządzenie techniczne w pobliżu Starego Rynku potrzebny wspólnik z kapitałem conajmniej 5 tysięcy zł. Mieszkanie do dyspozycji. Zgłoszenia poważnych reflektantów Kurjer Poznański dw 975

Ule
kuszki z pszczołami sprzedam tanio. Słupski Focha 47. zdw 90 245

Biuro
Powiernicze z Warszawy poszukuje przedstawiciel w Poznaniu i w całem Poznańskiem dla zbierania i przesyłania zleceń i spraw na Warszawę. Zgłoszenia pod „Zaufanie" do „Par" Warszawa, Bracka 17. Pw 3 648-62.355

Kroju
akademji paryskiej pod gwarancją uczę. Wierzbięcice 11, mieszkanie 9. zdw 91 610

Futra
damskie, męskie wszelkiego rodzaju wykonuję podług najnowszych modeli, solidnie tanio pod gwarancją. Warszawski Salon Mód. Matejki 51. zdw 91 616

Narodowiec
były organizator, znajdujący się obecnie w trudnem położeniu, na skutek nieszczęśliwego wypadku, prosi gorąco o finansową pomoc celem ukończenia procesu o odszkodowanie. Przyjmie także portjerstwo z mieszkaniem. Łaskawe oferty proszę nadesłać pod adresem Wojciech Klimczak, Owieczki, poczta Działyń powiat Gniezno. zdw 91 618

Słynna chiromantka
z długoletnią doświadczoną praktyką, przepowiada przeszłość, teraźniejszość i przyszłość z rąk, z fizjognomji, grafologji, fotografji i kart. Liczne podziękowania. Przyjmuje od 10—1 i od 3—8 wieczór Franciszka Ratajczaka 15. mieszkanie 10. II piętro, I wejście w Pasażu Apollo, prawo. zdw 91 701

Obiadów
poszukuję kuchnia warszawska. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 283

Skład delikatesów
nowootwarty poszukuje dostawców. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 230

Obiady
smaczne 60 gr. Św. Marcin 52. zdw 91 749

Restauracja Silesia Al. Marcinkowskiego 5
obiady z 3 dań 90 gr, kolacje 80 gr. Koncert radjowy. zdw 91 955

Bemberga pończochy taniej jak w Łodzi
z prawdziwym szewkiem 1.95; 2.25; 2.50; złoty Bemberg 2.75; 3.50; jedwab do prania 1.10; macco 0.50; tenisówki 0.40; bezrękawniki 2.25; nowość wełniane 3.90; rękawiczki 0.95; kremowe 1.95; modne 1.75; 2.50; Pantalony macco 0.85; jedwabne 1.45; miłonez 2.90; Bielizna największy wybór, najtaniej tylko — Warwszawski Skład Fabryczny, Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej zdw 91 909

Torebki i teki wyprzedaję za bezcen
damskie modne 2.50; 3.25; 3.90; 4.50; eleganckie nowość 5.50; 6.50; 7.7; Bagdad nowość 8.50; 9.50; Lakowe 9.90; 11.50; 14.50. Dziecęce 0.85; Parasole 3.90; 4.50; 5.50; Złote pręty 7.50; jedwabne 9.85; 14.50; Kolorowe jedwabne 13.90; Największy wybór, najtaniej Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdw 91 910

Sławna chiromantka-grafolog
przyjechała z Ameryki, widzi przyszłość każdego człowieka przez kogo przyjdziesz do wielkich pieniędzy, majątku lub straty. Wskaże narzeczonego przeznaczonego na męża, trzymasz bezpłatnie numer loteryjny, gdzie wygrasz wielką sumę pieniędzy. Wysyłam analizy za nadesłaniem daty urodzenia. Poznań, Wierzbięcice 27, parter prawo. zdw 91 981

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Gorsety na miarę Gorsety gotowe — Pasy do ciąży — Paseczki sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju Reparacje gorsetów Ratajczaka nr 27 parter zdw 92 063

Akuszerka
Kleinwächterowa. Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdpw 89 975/6

Merežkę
metr 0.15, okretkę 0.10 dziurki 0.01 wykonuje Wroniecka 19. — mieszkanie 11. zdw 92 034/5

Najtaniej pierze
Pralnia Piekary 3 Filje: Matejki 68. Niegolewskich 8. zdw 92 221/2

Zakładanie
ksiąg handlowych, rewizje bilanse, abonamentowe prowadzenie ksiąg załatwia tanio Fr. Siewczyński, Strumykowa 33. m. 25. zdw 92 002

Kołdry
przerabiam, poszywam. Sulewski, Wrocławska 1. zdw 91 956

Przyjmuję
wszelkiego rodzaju książki do oprawy, powieściowe od 90 gr. Korzeniewski, Stroma 23 oraz w składzie Aquilla, św. Marcin. zdw 91 822

Krawcowa
dobry krój, szycie poleca się w dom. Półwiejska 36, m. 4. zdw 91 901

Pierwszorzędne
wykonanie płaszczy, kostjumów, sukien. Stella Kaźmierczakówna, Stary Rynek 76, m. 4. zdw 92 065

Wykonuję
suknenki pięknie, szybko, tanio. Salon Mód „Sława" Aleje Marcinkowskiego 15. zdw 92 056

Kołnierzyk
czysto, elastycznie wykonany 0.15 wszelka bielizna pierze tanio Pralnia Wielkie Garbary 42. zdw 92 031

23 OŻENKI

Panna
lat 31 z wyprawą i cośkolwiek gotówką szuka męża piekarza cukiernika. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 581

Panna!
Dla mej szwagierki lat 39, inteligentnej, przystojnej skromnej, ciemno szatynki, z braku znajomości szukam męża na stanowisku do lat 50. Wdowcy niewykluczeni. Poważne oferty wraz z fotografją, którą się zwraca proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego nw 5 010

Młody
wdowiec Poznańczyk jedno dziecko, na średniem stanowisku, poszukuje żony ze skromnym posagiem. Oferty z fotografją pod „Egzystencja" „Par", Katowice. Pw 3 412-71.99

Panna
lat 20, posiadająca 200 000 wyjdzie zamąż „Przyszłość" Poznań, Ogrodowa 5. zdw 92 196

Bławatnik
kupiec, kawaler lat 27 szatyn, wysokiego wzrostu niebiedny z własnem mieszkaniem poszukuje żony z odpowiednim majątkiem, lub przedsiębiorstwem. Upraszam fotografję którą zwracam pod słowem honoru. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 522

Magister
praw. 26 lat, przystojny, poważny poślubi panią niebrzydką która mu da warunki materjalne do odbycia trzyletniej bezpłatnej aplikacji sądowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 784

Introligator
drukarz, lat 31, poślubi właścicielkę introligatorni składu papieru. Poważne oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 91 614

Kawaler
lat 29, prawnik z ukończonemi tsudjami na poważnem stanowisku Pomorzanin pragnie poznać odpowiednią pannę w celu matrymonjalnym. Szczegóły z dołączeniem fotografji upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 91 226

Wdowa
w starszym wieku wesoła, miła, realność z składem wartości około 30 000, poszukuje pana od 50 lat, lub bezdzietnego wdowca w celu matrymonjalnym o szlachetnym charakterze Oferty Kurjer Poznański zdw 91 753

Kawaler
rzemieślnik lat 36, na państwowej posadzie, z własną oszczędnością 8 tysięcy, pragnie poznać pannę lub młodą wdówkę z jakimkolwiek składem lub też inną realnością celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer Pozn zdw 91 834

Żony
rzeczywiście pięknej młodej szukam dla brata, lat 32, wykształconego kupca powrócił zagranicy posiada 200 000 zł. Oferty fotografją „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56 320. Pw 4006-56.320

Bardzo przystojna
inteligentna, Wielkopolanka, zacnej rodziny lat 32, dobrego usposobienia cośkolwiek oszczędności, pozna pana, na poważnem, odpowiedniem stanowisku względnie samodzielnego kupca. Cel matrymonjalny. Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 000

Wielkopolanin
lat 40, posiadający majątek ziemski 25 tys. i przedsiębiorstwo handlowe 3 pokojowe mieszkanie, poszukuje znajomości pań Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 957

Kawaler
lat 48, poszukuje starszej panny cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 836

Panna
po trzydziestce (wprawa) szuka męża. Oferty Kurjer Poznański jw 1428

Blondynka
lat 29 nawiąże korespondencję w celu matrymonjalnym z panem wybitnie inteligentnym, kulturalnym, eleganckim. Walory moje wybrany oceni sam. Oferty z zaufaniem do Kurjera Poznańskiego zdw 92 061

Biuro
matrymonjalne „Rekord" kojarzy małżeństwa wszystkich sfer. — Skarbowa 15, telefon 40-18. zdw 92 032

Oficer
nawiąże korespondencję z kulturalną, majętną blondynką do lat 25. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 4 780

Inteligentna
panna lat 18 wykształcona, muzykalna, posag 150 000 złotych wyjdzie zamąż za poważnego kupca lub właściciela ziemskiego. — Zgłoszenia Piotr Mrówka, Ostrów (Wlkp.) Kościuszki 2. jw 1 437

Szatynka
37, właścicielka restauracji wyjdzie zamąż. Panowie gotówką złożą oferty Kurjer Poznański zdw 92 321

Wdowa
niebrzydka lat 47, większem mieszkaniem 25 tys, pozna solidnego inteligentnego pana odpowiednim wieku w celu zamążpójścia Poważne oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 92 173

Samotna
pani Wielkopolanka lat 32 stałej posadzie posiadająca 30 tys. gotówki i kamienice na prowincji braku znajomości szuka na tej drodze męża. Panowie do lat 50 ewentualnie bez dochodów, lecz z szlachetnem sercem i duszą zechcą się zgłosić pod zdw 92 336 Kurjer Poznański.

24 NAUKA

Kursy
książkowości, stenografji pisania maszyną. Kromczyńska Ogrodowa 16 II. zdw 89 069/70

Kursy handlowe
Czaporowskiego — jednoroczne i półroczne rozpoczynają się 5-go września. Zgłoszenia Postęp Pl. Sapieżyński 2 a. zdw 92 102/3

Dla uczennic szkół
pensjonat I. Suszczyńskiej Aleje Marcinkowskiego 19 Fachowy doświadczony kierunek naukowo-wychowawczy Gwarancja dobrych postępów naukach. Warunki bardzo przystępne. zdw 90 793

Studentka
udzieli lekcyj, przystosowuje do egzaminów, za stancję lub wynagrodzenie Oferty Kurjer Poznański zdw 91 872

Pensjonat
dla uczniów szkół średnich (dawniej ks. Damsa) otworzył profesor gimn. Zgłoszenia: Poznań, Wielkie Garbary 8 mieszkanie 6. zdw 90 993

Kursy
stenografji, pisania maszyną, księgowości, korespondencji, rachunkowości kwartalnie półrocznie rozpoczynam 5 września. Tyran-Zaworska, Strzelecka 33. zdw 90 651

Stancja
Pocztowa 28 Drwa Korbońska. zdw 91 238

Gimnazjaście
dobre utrzymanie pomoc bezpłatna. Preissowa, Mostowa 29. zdw 91 384

Pensjonat
Zofji Koczorowskiej Kręta 23, I. p. przyjmuje panienki szkół średnich. Zgłoszenia jeżeli osobiste od 5—7 po południu. zdw 90 138

Poznańskie Kursy Budownictwa
(Szkoła Przygotowawcza) Kraszewskiego 17, mieszkanie 15. Pw 3 568-56.201

Uczennice
z utrzymaniem i opieką Łukaszewicza 4 mieszk. 13 zdw 90 919

Półpensjonat
dla dzieci Obiad lub bez spacer, podwieczorek odrabianie lekcyj. Najtroskliwsza opieka. — Także stancja dla młodszych panienek lub chłopczyków. Szumanówna, Poznań Mostowa 39 mieszk. 11. zdw 91 023

Kursy
stenografji, pisania na maszynach rozpoczynam 5 września. — Kantaka 1, II. zdw 89 043

P. P. Ziemianie!
Student U. P. energiczny, rutynowany korepetytor przygotowuje skutecznie do IV kl gimn. właśnie. (Łac., niem., franc.) — Równocześnie może pracować w administracji majątku (jest praktyka 2 letnia). Polecenia bardzo dobre. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański dw 956

W
zamian za konwersacje niemiecką mogę udzielać polskiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 90 972

Kursy
języka francuskiego, literatury, historji, konwersacji drugi oddział dla dzieci powyżej lat 6. Mickiewicza 15. M-elle Dardenne. zdw 91 295

Przyjmę
4 gimnazjastów, blisko gimnazjum Czajkowskiego. Marcinkowskiego 5 minut drogi, opieka zapewniona. — Reja 3, mieszkanie 13. zdw 91 867

Gimnazjastom (tkom)
pokój, utrzymanie. Wały Zygmunta Starego 6, m 9 zdw 91 861

Stancja
dla panienek dobre utrzymanie, opieka, śródmieście. Wały Kościuszki 7, mieszk. 1. zdwp 91 425

Przyjmę
gimnazjaste, otoczenie kulturalne, dobre utrzymanie, bliskość gimn. Mickiewicza. Paderewskiego, konwersacja francuska, osobiście 2—4. Graniczna 5, m. 5. zdw 91 679

Panienki
przyjmę troskliwa opieka dobre odżywianie. Aptekarzowa Proniowa, Różana 23, II. zdw 91 792

Maturzysta
udzieli lekcyj tanio w zakresie 6 klas gimn., matematyka, fizyka specjalnie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 698

Młodzież kształcąca
Pokój frontowy, elektryka, z utrzymaniem na świeżem maśle, tanio. Półwiejska 7, m. 9. zdw 91 794

Niepromowanych
gimnazjastów (włącznie III. kl.) przygotuje i umieści w odpowiedniej wyższej klasie. Dla zamiejscowych tamże stancja z utrzymaniem. Opłata niska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 928

Gimnazjastów
przyjmie na stancję z utrzymaniem, opieką i pomocą w nauce nauczyciel. Opłata niska. Zgłoszenia Poznań, ul. Wielka 8, mieszkanie 6. zdw 90 929

Perfekt
francuski sudentka za pokój. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 162

Perfekt
francuski, początki angielskiego, studentka, Paryż, Londyn. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 163

2 gimnazjastów
przyjmę na wspólny pokój z studentem, wszelka pomoc w naukach, troskliwa opieka harmonjum, Chmielecka, Poplińskich 8 a mieszkanie 3. zdw 91 273

Stancja
dla uczennic. Opieka zapewniona. Kochanowskiego 17, mieszk. 6. zdw 91 368

Dwóch
lub trzech uczniów gimnazjalnych przyjmę. Dobre utrzymanie łazienka fortepian, opieka rodzicielska i pomoc w nauce. — Plac Bernardyński 2, mieszk. 4. zdw 91 382

Wychowawczyni
rutynowana przyjmie kilkoro dzieci, pomoc w naukach oraz opieka zapewniona. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 743

3
gimnazjastki (stów) przyjmę naprzeciw Dąbrówki. Pomoc w naukach 11—4. Wilkońska, Pocztowa 15 mieszkanie 3. zdw 91 757

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczurka 3 rozpoczyna kurs początkujący. Dom Rzemieślniczy. zdw 91 644

Student
udzielający korepetycji i muzyki na fortepianie może się natychmiast zgłosić. Kraszewskiego 11, I. piętro, lewo. zdw 91 653

Za
korepetycje dam skromnie umeblowany pokój ewentl z obiadami. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 738

Kursów
gospodarstwa domowego poszukuje studjująca panienka. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 91 739

Stancja Łazarz
gimnazjastom gimnazjastkom, opieka rodzicielska, wikt dobry, tanio. — Dyr. Opatrna, Kanałowa 16, II. zdw 91 951

Przyjmę
chłopców z utrzymaniem, pomoc w nauce, ulica Długa, parter — Oferty Kurjer Pozn zdw 91 797

Uczenice
szkół utrzymaniem tanio, Łazarz, Chełmońskiego 21, 2. zdw 91 939

Gimnazjastów
przyjmę warunki korzystne, troskliwa opieka pomoc lekcjach, francuskie, niemieckie. Ostoicka, Skarbowa 6. zdw 91 926

Internat
dla uczennic szkół średnich przyjmie kilka panienek od 1-go września. Łukomska, Mickiewicza 36. zdw 91 921

Przyjmę
3 gimnazjastów (stki) blisko 3 gimnazjów. Opieka staranna. Odżywianie dobre, tanio. Plac Bernardyński 2, m 9, zdw 91 916

Żeńskie Kursy Techniczne
(budowlane) Poznań Kraszewskiego 17, m. 15. Przygotowanie średnie sześcioklasowe. Początek 15 września. Urzędnikom 75% zniżki. Pw 3 418-36.325

Gry
fortepianowej udzielam przystępnie. Rencowa, Dąbrowskiego 5. zdw 92 028

Kształcące
się panienki przyjmę na stancję tanio, zapewniając troskliwą opiekę dobre odżywianie Winowiczówna, Grochowe Łąki 4 I. piętro. rw 2 828

Angielskiego, francuskiego
kursa praktyczne, płynna mowa po trzech miesiącach. Dwa razy tygodniowo. 8 zł miesięcznie Stowarzyszeniom katolickim, urzędnikom zniżka. Przecznica 6, m. 7, 66-85. dw 971

Gimnazjastom
panienkom słoneczny, duży, obfite, dobre utrzymanie. Rodzicielska opieka. Szulcowa, Ratajczaka 28. zdw 92 214

Młody
jazzbandzista, czellista wolny. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 215

Stancja
dla gimnazjastów. Troskliwa opieka. Pomoc bezpłatna. Łazarz, Niegolewskich 4, m. 6. zdw 92 170

Kształcące
panienki utrzymaniem, opieka, dom religijny. Pocztowa 21, mieszkanie 4. zdw 92 171

Angielka
rekomendowana rutynowana — udziela lekcyj. — 27 Grudnia 10, m. 2, podwórze. zdw 92 131

Uczenice
szkolne pokój utrzymanie ogrzewanie. Wrocławska 30 mieszkanie 12 Skórnicka. zdw 92 118

Kształcące
się panienki lub urzędniczki przyjmę, utrzymanie, bez. Działyńskich 2 m. 2. zdw 92 246

Stancja
gimnazjastów, panienki kształcące dobre utrzymanie 80 złotych, Maleckiego 19, m 3. zdw 92 282

Gimnazjastów
przyjmę na stancję troskliwa opieka, blisko 3 gimnazjów. Gniatczyńska W. Garbary 5 m 6 Telefon 33-18. zdw 92 223

Kursy samochodowe
I Piątkowskiego ul. Dąbrowskiego 79 tel. 68 83 przyjmuje zapisy na nowy kurs. Warunki bardzo dogodne. zdw 92 220

Eksterniści
matura roku gwarancja. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 208

Gimnazjastów
przyjmę na stancję Opieka, pomoc w nauce zapewniona. Drwa Spyrowa Poznań, Długa 4. zdw 92 205

Przyjmę
gimnazjastów na stancję, troskliwa opieka. Kurnatowsak Matejki 58. I zdw 91 275

25 MUZYKA

Lekcje
gry fortepianowej i teorii udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Aleje Marcinkowskiego 1 III. ptr m 8 dom narożny. zdw 91 189

Duet
damski lub męski potrzebny od 1. IX. do kawiarni i kina z pierwszorzędnem repertuarem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 293

Saksofonista
tenor - klarnet, skrzypek rutynowany wolny od 1. IX. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 257

Profesorka
fortepianu dyplom wirtuozowski, studja zagraniczne udziela lekcyj, szybkie rozwijanie techniki, Ratajczaka 27 m. 5. Wolfford, 3—6. zdw 90 971

Tańczyć
modnie uczy Ola Antoszewska. Zielona 3. Pw 3 558.31.42

Pianino
do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 87 596

Gimnazjastów
przyjmę troskliwa opieka, blisko trzech gimnazjów, przy parku Wilsona. Matejki 54, mieszkanie 2. zdw 91 875

Lekcje
muzyki Neumannowa Fredry 12. zdw 91 433

Gruntowne
sumienne lekcje fortepianu tanio. Duże postępy. Szamarzewskiego 36. zdw 91 490

Czarliński
nauczyciel muzyki — (fortepian, skrzypce). Kwiatowa 11 parter. zdw 91 372

Na fortepianie
udzielam lekcyj gruntownie przystępna cena pianino wolne do ćwiczeń. aMrsz. Focha 27 mieszkanie 28. Zgłoszenia Winowiczowa ul. Lud. Rzepeckiego 27, mieszkanie 3. zdw 91 621

Prośba
Wdowa z inteligencji znajdująca się w bardzo przykrem położeniu, poleca fortepian do ćwiczeń, bardzo dobry instrument. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 623

Lekcyj
gry fortepianowej udziela dypl. nauczycielka. Ogrodowa 3 parter. zdw 91 647

Saksofonista
(klarnet oboj) muzyk rutynowany wolny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 994

Urzędnik
państwowy poszukuje pianina do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 913

Gry
mandoliny, gitary udzielam. Patschowska. Podgórna 13. zdw 92 053

Rutynowana
nauczycielka, była uczennica prof. Lalewicza udziela lekcyj gry na fortepianie. Półwiejska 41, m. 5. zdw 92 001

Rutynowana
pianistka z akordjonem wolna. — Poznańska 28/30 m 8. jw 1 422

Pianino
wydzierżawię zaufanemu domowi korzystnie. Prusimska, Ogrodowa 9. zdw 92 254

26 ROZRYWKA

Kino Wilsona
Łazarz. Dlatego że Cię kocham Mikołaj Rimski, Elza Temary. zdw 91 680

Kino Aurora
Na gorącym uczynku i Góra nasi zdw 92 026

Czytelnia Dippla
Wszystkie nowości polskie francuskie niemieckie, angielskie. — Plac Wolności 11. zdw 92 113

Kino Tęcza
Druga serja Nibelungów: Krew za krew. zdw 92 174

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Rzeźnik
szofer szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 90 585

Prośba
Kto pomoże biednemu robotnikowi z żoną i 4 nieletniemi choremi dziećmi jakąkolwiek pracą Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 90 608

Piekarz
z praktyką cukiernicza szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 950

Książkowa
poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 90 959

Która drogerja
przyjmie ucznia z lepszem wykształceniem. Najchętniej w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański nw 4 979

Panienka
poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 419

Dla
mego ucznia, który egzamin w szkole drogeryjnej złożył, poszukuje posady pomocnika za małem wynagrodzeniem miejscowość obojetna. Łaskawe zgłoszenia do „Nowej Drogerji" St. Kryszkiewicz, Skalmierzyce Nowe. nw 4988

Ogrodnik
kawaler poszukuje jakiegokolwiek zajęcia możliwie przy willi bez utrzymania od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 461

Bona
wychowawczyni, dobra, uczciwa, z kilkoletnią praktyką przy dzieciach większych i mniejszych poszukuje posady od 1. IX Oferty Kurjer Poznański zdw 91 285

Książkowa maszynistka
z dobremi świadectwami szuka jakiejkolwiek posady. Skromne wymagania Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 339

Sierota
wykształcony zdrów, w ostatniej nędzy, graniczącej z rozpaczą, prosi litościwe serca o danie mu pracy biurowej, korepetycyj — ewentualnie zapomogi pieniężnej bodaj kilka groszy — na żądanie poświadczenie urzędowe. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Antoni Wiśniowski Poznań 1 Poste restante, nr legitymacji 73. zdw 91 678

Gorzelany
długoletnia praktyka dobre świadectwa poszukuje posady od zaraz lub 1. X. Murowana Goślina poste restante „Kierownik". zdw 91 506

Inteligentna
młoda panienka poszukuje posady jako laborantka lub jako asystentka przy lekarzu najchętniej na prowincji Oferty Kurjer Poznański zdw 92 200

Grafik
z długoletnią praktyką, prowadzący dział artystycznej ozdoby w czasopismach szuka odpowiedniej posady najchętniej w Wielkopolsce. Znajomość rotograwury autotypji i litografji Specjalność: fotomontaż rysunki reklamowe nowoczesne zastosowanie aerografa. Zgłoszenia pod adresem: „M. Ostrowski". w Kole dla artystysty grafika. jw 1 406

— Niechaj Pan nie zwleka, lecz zaraz zainseruje!

Dzieci wracają z wakacji, niebawem początek nowego roku szkolnego — a więc i życie gospodarcze rozpocznie swój zwykły tryb.

W czasie urlopu zdarło się wszystko, będzie więc popyt — a źródło zakupu wskazać musimy w najwięcej czytanej gazecie — „Kurjerze Poznańskim".

Niania
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 420

Książkowa - bilansistka
samodzielna, 10 lat praktyki, znajomość wszystkich prac biurowych język polski niemiecki szuka posady. Oferty upraszam Kurjer Poznański zdw 90 917

Fachowiec
chem. pralni i farbiarni (detaszer) z pierwszorzędnemi świadectwami przedsiębiorstw zagranicznych szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 124

Inteligentna
panienka dwudziestodwuletnia — sierota, znająca wszelką pracę kobiecą przyjmie posadę gosposi lub do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 962

Student prawa
poszukuje jakiejkolwiekbądź posady biurowej, korepetycji zastępstwa firm lub woźnego. Bardzo poważne referencje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 223

Za
200 zł kaucji poszukuję posady portjera, inkasenta woźnego, stróża lub jakiejkolwiek innej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 938

Kucharka
młodsza, z dobremi świadectwami, znająca wszelkie zaprawy, szuka posady, najchętniej do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 891

Posługaczka
dobrze polecona, na przed południe szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 885

Posługaczka
poszukuje posługi z praniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 877

Pielęgniarka
szuka posady od 1 lub 15 września. Osińska, szpital dziecięcy, Piekary 14. zdw 91 868

Kucharka
starsza spokojna uczciwa, dobrze polecona szuka całodziennej posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 579

Dziewczyna
z dobremi świadectwami poszukuje posługi od 1. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 91 549

Kasjerka - stenotypistka
poszukuje jakiejkolwiek posady, względnie ekspedjentki. Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 553

Bławatnik
dzielny ekspedjent i dekorator poszukuje stałej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 517

Kucharz
kawaler poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 788

Sierota
miłego usposobienia lat 23 szuka posady do wszelkiej pracy domowej od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 778

Młodzieniec
lat 19-tu, z ładnym charakterem pisma, posiadający 6 klas gimnazjum i znający język niemiecki oraz pismo na maszynie poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 607

Sumienna
szuka całodziennej posługi, zna szycie, pranie prasowanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 611

Ekspedjentka
poszukuje posady w składzie kolonjalnym lub cukierków. Kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 615

Prośba
Panienka inteligentna, 6 klas gimn., rok praktyki biurowej pisze na maszynie znajdująca się w bardzo przykrem położeniu, prosi o jakąkolwiek posadę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 620

Posługaczka
młoda, sumienna, uczciwa i czysta poszukuje posługi. — Oferty Kurjer Poznański zdw 91 712

Nauczycielka
wychowawczyni szuka posady. Francuski, muzyka. Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 654

Panna
z dobremi poleceniami, mająca szycie, haftowanie i gotowanie, przyjmie posadę do dzieci lub wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 714

Osoba
wiek średni, przyjmie posadę gospodyni u samotnej osoby lub hotelu, może złożyć kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 718

Młodsza
dziewczyna, uczciwa do prac domowych cośkolwiek gotowaniem, lub do dzieci, cośkolwiek szyciem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 801

Emerytowany
energiczny profesor gimnazjalny, dr. filozofji (lat 41, język polski i łaciński) przyjmie każdą odpowiednią posadę, bądź oświatową, bądź administracyjną, samorządową redakcyjną i t. d. Pobory mogą być skromne. Kandydat ma poza emeryturą stanowisko materjalnie niezależne szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 936

Maszynistka
początkująca poszukuje posady. Miesiąc bezpłatnie Oferty Kurjer Poznański jw 1 430

Bona
wychowawczyni z długoletnią praktyką, pierwszorzędnemi referencjami przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 742

Dziewczyna
młoda i zdrowa przyjmie od 1. 9. posadę pokojowej lub do wszystkiego lepszego państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 750

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego cośkolwiek z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 752

Ekspedjentka
szuka posady do kawiarni w większym mieście od 1 września, lub później 500 zł kaucji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 760

Gospodyni
poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa domowego. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 761

Dziewczyna
uczciwa z długoletniemi świadectwami poszukuje posady od 1. 9. jako kucharka do starszych państwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 770

Prośba
Absolwentka Państwowej Szkoły Zdobniczej wydziału ceramiki, znajdująca się w bardzo przykrem położeniu prosi pp. fabrykantów i prywatne osoby o jakąkolwiek posadę lub pracę w zakresie: grafiki, malowania na porcelanie, materjałach, batykowanie i t. d. udzielę także lekcyj w tym zakresie. Piszę także reklamy, plakaty. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 622

Dziewczyna
szuka posady do prac domowych lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 624

Krawcowa
dzielna poszukuje pracy do składu lub do krawca damskiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 631

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 632

Gospodyni - służąca
z lepszej rodziny nawskroś uczciwa poszukuje posady do wszystkiego do starszych osób lub na probostwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 641

Fryzjerka
kursistka, z cośkolwiek praktyką, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 713

Starsza
panna, długoletniemi świadectwami poszukuje posady do 1 lub 2 osób. Oferty Kurjer Poznański jw 1 427

Krawcowa
poszukuje pracy poza dom. Pocztowa 3. m. 9. zdw 92 110

Poszukuję
posady służącej lub pokojowej do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 107

Inteligentna
sierota lat 24 poszukuje zajęcia ekspedjentki bony lub wyręczycielki. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 106

Nauczycielka
muzykalna poszukuje miejsca od 1. 9. Zgłoszenia „Nauczycielka" Biuro Ogłoszeń Bydgoszcz. ul. Dworcowa 54. nw 5020

Dziewczyna
dobrem gotowaniem szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 92 133

Sierota
uczciwa, dobremi świadectwami szuka posady od 1 Oferty Kurjer Poznański zdw 92 130

Kto
się zlituje nad biednym uczciwym szoferem i da jakąkolwiek prace. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 121

Sierota
lat 17 poszukuje posady do wszelkich prac domowych bez gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 255

Szukam
posady woźnego magazyniera lub podobne, dam tysiąc kaucji. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 285

Polecam
gospodynie — kuchmistrzynie — bony — panny służące Lewandowska, Aleje Marcinkowskiego 16. zdw 92 270

Krawcowa
dobra poszukuje posady w dom 2.— dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 261

Gospodyni
kucharka z dobremi poleceniami, dobra kuchnia pieczeniem ciast, oraz wszelką pracą domową poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 655

Biegła
bufetowa z dobremi świadectwami, umiejąca przyrządzić zimny bufet poszukuje posady za mniejszem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 726

Osoba
w średnim wieku która umie prowadzić gospodarstwo domowe z gotowaniem poszukuje posady do samotnej osoby w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 727

Rzemieślnik
z dobremi świadectwami uczciwy szuka jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 91 740

Mamka
lub niańka poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 730

Córkę
lat 16 oddam w naukę do kupiectwa. Oferty Kurjer Poznański zdwp 91 856

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 91 954

Panienka
religijna, sumienna szuka posady do składu piekarskiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 799

Panna
do dzieci, uczciwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 802

Praczka
czysto pierze. Strzałowa 7. m. 11. zdw 91 807

Dziewczyna
uczciwa, porządna szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 812

Bona - nauczycielka
z praktyką, pozwoleniem nauczania, poszukuje posady, możliwie jako przychodnia Oferty Kurjer Poznański zdw 91 817

Bufetowa
przyjmie posadę najchętniej w śniadalni. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 945

Kasjerka
szuka posady za niskie wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 944

Posługi
poszukuję trzy razy w tygodniu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 917

Poszukuję
posady do wszystkiego od 1. 10. Kopernika 9, IV ptr. u p. Piotrowskiej. zdw 91 979

Wykształcona
panna, zna francuski, angielski, niemiecki pisze na maszynie poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 978

Panienka
do pomocy składzie kolonjalnym i lekkich prac domowych poszukuj eposady. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 966

Technik dentystyczny
10 letnią praktyką poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 038

Dziewczyna
młodsza uczciwa z praniem i gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady 1. 9. Oferty Kurjer zdw 92 074

Kucharka
z Berlina poszukuje posady do wszystkiego albo też do szycia od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 840

Krawcowa
szuka pracy poza dom i wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 188

Krawcowa
dzielna szuka pracy poza dom. Długa 14 m. 3. zdw 92 226

Szofer
mechanik z kilkoletnią praktyką szuka posady, pracował w warsztacie ślusarsko-mechanicznym. Kaucja względnie pożyczka do 350 zł. miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 049

Dziewiętnastoletnia
panienka, uczciwa inteligentna, dobrej rodziny znająca stenografję, pisząca na maszynie poszukuje posady do towarzystwa, sekretarki, biuralistki, kasjerki. — Miejscowość obojetna. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 017

Poszukuję
posady z dobrem gotowaniem od 1. 9. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 004

Stenotypistka
polsko-niemiecka poszukuje posady ewentualnie dorywczo. Łaskawe oferty Kurjer Poznański rw 2 827

Kucharka
z dobrem gotowaniem długoletniemi świadectwami poszukuje posady tylko w lepszym domu od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 039

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady samodzielnem gotowaniem od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 089

Poszukuję
posady mamki lub niańki od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 308

Gospodyni
kucharka poszukuje pracy od 1. 9. Telefon 7733. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 309

Młodsza
wiejska dziewczyna szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 311

Dziewczyna
lat 15 poszukuje posady do dzieci lekkich prac spaniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 91 315

Osoba
uczciwa kochająca dzieci, znająca krawiectwo i wszelką pracę domową poszukuje posady, chętnie do starszych pań. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 276

Inteligentna
panna, znająca szycie, robótki ręczne, z dobrem świadectwem, szuka posady do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 387

Borowy - strzelec
dobremi świadectwami obeznany rybołóstwie, pszczelarstwie, dobry strzelec poszukuje posady zaraz, później. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 538

Poszukuję
prania. Ul. Przemysłowa 28 a, mieszkanie 4 zdw 90 220

Bona
rutynowana świadectwa pierwszorzędne poszukuje posady. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 592

Dziewczyna
uczciwa pracowita szuka posady do wszystkiego od 1. Oferty Kurjera Poznańskiego zdw 91 367

Gospodyni - kucharka
uczciwa, pracowita z długoletnią praktyką poszukuję posady do hotelu lub restauracji od 1. 9. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 326

Szofer
poszukuje posady, kaucja 500 od 1. 10. Kowalskie poczta Biskupice, Linke. zdw 91 329

Biuralistka
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 338

Dziewczyna
uczciwa pracowita na wskroś sumienna, dobrze polecona poszukuje od 1. 9. posady jako służąca cośkolwiek gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 353

Dziewczyna
wiejska bez gotowania poszukuje posady od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 325

Krawcowa
szuka pracy w dom na przeróbki, wszelką reperację bielizny 1.50. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 350

Dziewczyna
uczciwa czysta szuka posady od 1. z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 298

Kucharka
samodzielna poszukuje posady, bardzo smacznie gotuje pieczenie ciast i zaprawianie. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 299

Służąca
poszukuje posady lub posługi z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 302

SZEŚCIO KLASOWA SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA

przy pryw. hum. gimnazjum żeńskiem

p. w. Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

z prawami publiczności

przyjmuje uczennice do wszystkich klas —

do klasy I. i II. także chłopców.

Doświadczone siły nauczycielskie, staranne i religijne wychowanie, opieka lekarska, boisko do zabaw, sala gimnastyczna, ciepłe śniadania.

W gimnazjum są także jeszcze miejsca wolne.

Dla zamiejscowych internat.

Opłaty znacznie zniżone.

Zgłoszenia przyjmuje się w kancelarji szkoły: **św. Marcin 68** dom ogrodowy od 12—1-ej

przy Placu Swiętokrzyskim 4 III od 11—1-ej

również przy ul. Ogrodowej 12 m. 2 od 5—6

(mieszkanie prywatne)

ALEKSANDRA SŁOMIŃSKA

Właścicielka i Przełożona

Pw 4 003/4-34 49/50

Inteligentna

panienka poszukuje posady do dzieci najchętniej na prowincję. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 201

Nauczycielka

pozwolenie nauczania. b. dobre świadectwa szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 92 335

Praczka

zawodowa. uczciwa. szuka prania 4 zł. dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 081

Stenograf

absolwent szkoły wydziałowej i handlowej poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 095

Młodszy

czekoladziarz - karmelkarz poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 327

Szukam

posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 150

Stenotypistka

lat 23. bardzo biegła. długoletnia praktyka obeznana z książkowością. z pracami biurowemi. szuka posady nawet zamiejscowej. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 217

Panienka

z lepszej rodziny. kochająca dzieci, z szyciem szuka posady na wieś jako początkująca. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 356

Gospodyni

lat średnich spokojna. inteligentna, dobrem gotowaniem. długoletn. dobremi świadectwami poszukuję posady w Poznaniu napchtniej u starszej samotnej osoby. Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 92 306

Panienka

szuka posady do dzieci ze szyciem i do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 292

28 WOLNE MIEJSCA

Siła pomocnicza

dokładną znajomością buchalterji maszyny. niemieckiego potrzebna zaraz. Zgłoszenia podaniem referencji warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 92 328

Potrzebny

zaraz na majątek kasjer z pierwszorzędnemi kwalifikacjami. Pierwszeństwo kasjerzy—gorzelani Zgłoszenia poniedziałek Plac Nowomiejski 6a. wysoki parter między godz 13—16. zdw 92 146

Kierownik

do pierwszorzędnego hotelu-restauracji. Miasto przemysłowe (Śląsk) z gotówką 3—4 000 potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 041

Zastępcę

na Poznań i Województwo Poznańskie na wyroby papierowo-tekturowe poszukuje „Teka". — Lwów. ul. św. Kingi 14. Pw 4016 72.47

Nauczycielka

praktyka potrzebna na wieś do czterech dziewczynek klasa I IV V. wstępna muzyka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 561

Apteka

w Wieleniu n/Notecią poszukuje młodszego magistra (ki) z niemieckim od 1. 9. 32 Oferty do apteki. nw 5 006

Do

nowootworzonej drogerji poszukuję się młodszej drogerzystki, dzielnej ekspedjentki władającej językiem niemieckim. Oferty z referencjami i podaniem pensji przy wolnem utrzymaniu uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod dw 952

Poszukuję

od 1 października kuchmistrzyni-gospodyni z pierwszorzędnemi świadectwami. Morawska Jurkowo poczta Krzywin zdw 90 906

Marszantka

znająca wytworna prace potrzebna do pierwszorzędnego magazynu Oferty Kurjer Poznańsk zdw 91 207

Marszantka

potrzebna Wodna 23 „Kapelusze damskie" zdw 91 941

Ogrodnik - nasiennik

kawaler lub żonaty bezdzietny w średnim wieku uczciwy i energiczny potrzebny od 1 10. na samodzielne stanowisko do ogrod zakładu handlowego. Reflektuje się na pierwszorzędne siły z dobrem poleceniem i dowodami postępowej pracy. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego dw 957

Technik

dentystyczny up. biegły w operatywie technice potrzebny. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 025

Apteka

blisko Poznania potrzebuje magistry wzgl asystentki od 1. 10. 32 r. Zgłoszenia z podaniem referencyj i warunków przy wolnym utrzymaniu do Kurjer Poznańskiego zdw 91 689

Służąca

potrzebna. Szwajcarska 26 Drapiewska zdw 92 013

Uczeń

potrzebny. Zakład fotograficzny Poznań. Stary Rynek 71. zdw 92 280

Bona

młoda do 2 chłopców. 4 i 3 lata potrzebna. Zgłoszenia Stary Rynek 64. m. 2 zdw 92 256

Trykotarka

pończoszniarka i uczenice potrzebne Kramarska 23 skład. zdw 92 257

Krawcowa

samodzielna specjalistka sukien Podgórna 7. m 5. niedziela 3—5 zdw 92 066

Służąca

młoda. zdrowa. czysta. która pracowała w lepszym domu z gotowaniem do wszystkiego potrzebna zaraz. Zgłoszenia Marja Czajkowska. ul. Dąbrowskiego 53/55 II. p. o 8-mej wieczorem zdw 92 250

Na ból głowy tylko proszek z żabką

F. BARCIKOWSKI S. A.

Pw 3554/31.5

30 zł

i więcej dziennie zarobią energiczne i wymowni panie i panowie przy wprowadzeniu artykułu pierwszej potrzeby Zgłoszenia osobiste z dokumentami w poniedziałek i wtorek od 10 do 16 przeciętnie Wały Jana III. 12 parter lewo. zdw 91 734

Samodzielna

do wszelkiej pracy z praniem potrzebna Solacz ul Podolska 27. zdw 91 767

Uczenica

do wykwintnej pracowni kapeluszy damskich Zgłoszenia niedziela 3—5 popoł. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 92 301-2

Wielkopolska Szkoła Przygotowawcza

i Wielkopolskie Gimnazjum Dr. Brunona Czajkowskiego

przyjmuje jeszcze zgłoszenia na nowy rok szkolny codzień od 12—1 przy ul. Mylnej 5 i Podgórnej 2/3

Troskliwa opieka, wybitne siły fachowe, programy ministerjalne. zw 15 667

Opłata czesnego tylko przez 10 miesięcy.

Dyrektor i właściciel zakładu:

Prof. Dr. Brunon Czajkowski.

Potrzebna

służąca uczciwa czysta i pilna do wszelkich prac domowych lubiąca dzieci. Górna Wilda 45 mieszkanie 6. zdw 92 241

Służąca

od 1. Wielkie Garbary 51 skład. zdw 92 237

Kilku

pomocników handlowych potrzebnych Skład towarów kolonjalnych. Bogdan Leitgeber. 27 Grudnia 6. zdw 92 140

Gospodyni

młodsza gotowaniem. prasowaniem do wszystkich prac domowych dla jednej osoby potrzebna. 25 zł mies z mieszk., utrzymaniem. Zgłoszenia z referencjami wzgl świadectwami do Kurjera Pozn. zdw 91 748

Kierownika

(czki) do hurtowni tytoniowej za pożyczenie 3—4 000 zł poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 837

Kasjer (ka)

młodszy na stałą posadę za wypożyczeniem 1 000 zł dobrze zabezpieczonych. poszukuje zaprowadzone kino. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 703/4

Uczennice

młode do haftu i robót ręcznych potrzebne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 927/8

Służąca

do wszystkiego potrzebna zaraz. St. Zeuchner. Marsz. Focha 189. dw 961

Kroju

szycia wyuczam w 2-ch miesiącach. także wieczorami. Wały Królowej Jadwigi 3a. m 9. zdw 91 904

Panna

do lat 25 umiejąca samodzielnie prowadzić gospodarstwo domowe potrzebna lepszy dom. dwie osoby. Oferty z fotografją „Par", Al Marcinkowsk. 11. pod 56.317. Pw 3 419-56 317

Pryw. Szkoła Przygotowawcza im. św. Stanisława Kostki

A. Pokorzyńskiej i H. Raczkiewiczówny

ulica Kochanowskiego 17.

WPISY dzieci (I—IV kl.) od lat 6 codziennie 11—12.

zw 15 649

Dam zarobek

osobom przez sprzedawanie koniecznego przedmiotu domowego Do rozpoczęcia potrzebne kilka złotych na zakupienie materjału. za który gotówkę zwracam w razie niepozbycia się. Zgłoszenia pomiędzy 18 i 20 godz Kochanowskiego 5 m. 4. zdw 92 228

Dziewczyna

z gotowaniem do wszystkiego. dobrze polecona. potrzebna. Drużbackiej 1 III. piętro mieszk. 7. zdw 91 601

Poszukuje

się osób do sprzedaży domokrążnej artykułów pokupnych. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 648

Kucharka

obeznana z całokształtem gospodarstwa domowego potrzebna zaraz na majątek do domu kawalerskiego. Zgłoszenia z podaniem pensji i odpisem świadectw pod zdw 91 666 do Kurjera Poznańskiego.

Administratora

majątku ziemskiego kaucją 3 000 poszukuję, gwarancja pewna — Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 804

Służąca

do wszystkiego. Michałowski. — Warszawska 9. śrw 52

Służąca

młodsza. pracowita czysta. uczciwa. dobrem gotowaniem dobremi świadectwami. Przecznica 2 m. 4. zdw 92 099

Dziewczyna

znająca również gotowanie młoda potrzebna. Chełmońskiego 10 m. 2 osobiście niedziele 4—6. zdw 92 090

Dziewczyna

uczciwa czysta. pracowita. dobrem praniem. gotowaniem potrzebna. Św. Józefa 5 mieszkania 5. zdw 92 153

Podróżujący

który odwiedza zakłady fryzjerskie. na prowizję poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 147

Dziewczyna

starsza. uczciwa. z gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia ul. Kantaka 7 m. 5. zdw 92 145

Podróżującego

na sztandary. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 985

Sprzedawców

dzielnych na materjały poszukuje fabryka sukna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 91 814

Podróżujący

młodszy odwiedzający stale drogerje i fryzjernie zaraz potrzebny. prowizja. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 91 692

Kursy stenografji

pisania na maszynach rozpoczynam z dniem 5 września.

zw 15 658 **Kantaka 1. II p.**

Podróżujący

zaprowadzony w drogerjach. na prowizje potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 143

Potrzebni

parkieciarze samodzielni na gwóźdź i lepnik do Gdyni. Oferty Kurjer Pozn zdw 91 709

Uczeń

z ukończoną szkołą handlową potrzebny. życiorys napisać i dołączyć odpisy świadectw. Zgłoszenia 8—11 Rokoko Wytwórnia Krawatów. plac Nowomiejski 5 m. 11. zdw 91 691

„Madeleine"

Poznań — Warszawa — Kraków. Urodę kobiecą pielęgnuje doskonali odświeża. usuwa jej skazy i braki Instytut Racjonalnej Kosmetyki „Madeleine" D-rowej Magdaleny Poznańskiej. Wszelkie zabiegi kosmetyczne na wysokim fachowym poziomie. Usuwanie zmarszczek i wszelkich wad cery Doraźne upiększania. Udoskonalone barwienie włosów. Trwałe przyciemnianie brwi. — manicure, pedicure. Tamże sprzedaż doskonałych kremów, płynów pudrów „Madeleine". Poznań Ratajczaka 29. telefon 54-57 zdw 91 716

TEATRY

Teatr Polski: — Dziś „Triumf medycyny".

Niedziela, 28. 8., godz. 16 — „Obrona Częstochowy",

godz. 20 — „Triumf medycyny".

Poniedziałek, 29. 8. — Obrona Częstochowy".

Teatr Nowy: Dziś — „Gorączka nafty".

Niedziela, 28. 8. — „Gorączka nafty".

Poniedziałek, 29. 8. — „Gorączka nafty".

Teatr Nowy

Letnia Scena w Sołaczu:

Dziś — „Skalmierzanki", komedjo-opera.

Niedziela, 28. 8. „Skalmierzanki", komedjo-opera.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Cohn i Kelly w Hollywood".

Aurora: „Na gorącym uczynku i „Górą nasi".

Corso: „Jego niewolnica" oraz „Prawo krwi".

Colosseum: „Na falj życia".

Metropolis: „Mistigri".

Muza: „Miłość Księcia Sergjusza".

Odeon: „Republika piratów".

Orzeł: „Złota Ferma" i „Przekleństwo klejnotów".

Roxy: „Dama i jej szofer".

Sfinks: „Usta nigdy nie całowane".

Słońce: „Bunt młodości".

Tęcza: „Krew za krew".

Wilsona: „Dlatego że cię kocham".

W Szkole Przygotowawczej pod wezw. św. Kazimierza

ul. Śniadeckich 64 — tel. 79-84

rok szkolny rozpocznie się 1 września

nabożeństwem w kościele św. Michała. Dzieci od kl. II do V włącznie mają przyjść do szkoły o godz. 8-ej (nabożeństwo o 9-tej), dzieci z kl. I — o godz. 11-tej. Jeszcze przyjmuje się zgłosz. codziennie od godz. 11-13.

zw 15 658 **MARJA ROZMUSKA** właśc. i kierowniczka szkoły.

Bilansista

rutynowany. były kontroler skarbowy potrzebny tylko chwilami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 231

Dyplom szoferski

uzyskasz szybko zapisując się na kursy samochodwe I Piątkowskiego. ul. Dąbrowskiego 79. tel. 68-83. zdw 92 219

Potrzebna

zdolna ekspedjentka do kapeluszy damskich. Kramarska 24. zdw 91 281

Jedyna

w Polsce fabryka taśmy hamulcowej poszukuje przedstawicieli rejonowych kupujących na własny rachunek. Oferty: Fabryka Taśmy Hamulcowej Warszawa. Leszno 71. Tw 279

2 września

rano o godz. 8,45 rozpoczyna się nowy rok szkolny

w Najstarszej Prywatnej Szkole Przygotowawczej im. Kopernika

w Poznaniu, ul. Skarbowa 5.

Wpisy w dalszym ciągu przyjmuje się do wszystkich klas od I — V codziennie w godz. przed południowych od 12—1. **Dyrekcja ul. Skarbowa 5. Tel. 3372**

Pw 3 406-34.30

Stenotypistkę

początkującą poszukuję na praktykę po praktyce stała posada. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 167

Ucznia

przyjme wnauke krawiectwa — Zgłoszenia wraz z życiorysem do Oredownika zd 91 741

Nauczycielki wychowawczyni

młodszej poszukuję na wieś do dwojga dzieci 4 i 1 kl. od 1 września. Wymagana konwersacja francuska lub niemiecka oraz dobre świadectwa. Zgłoszenia osobiste 30 sierpnia od 3—5 po poł. Adres w Kurjerze Poznańskim zdw 92 136

Humor zagraniczny

— A gdzie się podziała ta telefonistka która ogłuchła?

— Przenieśli ją do okienka reklamacyj.

(Matin Paryż) S. F.

Przedpłata na wrzesień 1932 r za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.82 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00 w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr na stronie 4 łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej 100 gr na stronie drugiej 120 gr przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1 łamowego milimetra porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach nadwyżki Ogłoszenia do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11 w soboty i dn. przedświąteczne tylko do godz. 10: większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072 filja Stary Rynek 2305 — P K O Poznań nr 200 149